

Aldri før har Innovasjon Norges støtte betydd så mye for så mange

Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse 2020 – Førundersøkelsen

Aldri før har Innovasjon Norges støtte betydning så mye for så mange

Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse
2020

- Førundersøkelsen

Mars 2021

Oppdragsgiver

Innovasjon Norge

Team

Tor Borgar Hansen (prosjektleder til 31.02.2021) og Bjørn Brastad (prosjektleder fra 01.02.2021)

Om Oxford Research

Knowledge for a better society

Oxford Research er et internasjonalt analyseselskap. Vi dokumenterer og utvikler kunnskap gjennom analyser, evalueringer og utredninger slik at politiske og strategiske aktører kan få et bedre grunnlag for sine beslutninger.

Forsidebilde: Shutterstock

Sammendrag

Førundersøkelsen 2020 viser at alle de såkalte myke indikatorene som måler samarbeid, kompetanse og innovasjon, og samtlige indikatorer som måler utviklingsprosessenes økonomiske bidrag har økt sammenlignet med fjorårets undersøkelse. For flere indikatorer registrerer vi rekordhøye verdier. Det har aldri tidligere blitt målt høyere verdier for andel eksterne investorer i virksomhetenes utviklingsprosesser, deres addisjonalitet, deres bidrag til samarbeid, antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om, antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon, utviklingsprosessenes bidrag til økt eksport, bidrag til bedret konkurranseevne, bidrag til bedret lønnsomhet, bidrag til bedret overlevelsesmulighet samt deres bidrag til økt sysselsetting.

Det er vanskelig å finne andre enkeltårsaker enn den pågående Covid-19-pandemien til at Innovasjon Norges støtte aldri tidligere har betydning så mye for så mange.

Innhold

1.	Summary	9
2.	Oppsummering	11
2.1	Utviklingstrekk	11
2.2	Resultater sammenholdt med målene for Innovasjon Norge	11
2.2.1	Delmål 1: Flere gode gründere	12
2.2.2	Delmål 2: Flere vekstkraftige bedrifter	12
2.3	Eksport	13
3.	Innledning og bakgrunn	15
3.1	Hensikten med undersøkelsen	15
3.2	Analysemodell	15
3.3	Leserveiledning	16
4.	Populasjon, utvalg og vekting	17
4.1	Tjenester som inngår i undersøkelsen	17
4.2	Gjennomføring av undersøkelsen	17
4.3	Spørreskjema	18
4.4	Bruttoutvalg	18
4.5	Justert brutto- og nettoutvalg	20
4.6	Nærmere beskrivelse av utvalget	22
4.7	Vekting av utvalget	22
5.	Benyttelse av støtten og finansiering	25
5.1	Benyttelse av støtten	26
5.1.1	Benyttelse av støtten etter tjeneste	27
5.1.2	Benyttelse av støtten etter bedriftstype	28
5.2	Betydningen av Innovasjon Norge for finansiering	28
5.3	Andre finansieringskilder	28
5.3.1	Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter tjeneste	29
5.3.2	Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter bedriftstype	30
5.4	Eksterne investorer	30
5.4.1	Eksterne investorer	30
5.4.2	Norske eksterne investorer etter tjeneste	31
5.4.3	Norske eksterne investorer etter bedriftstype	32
5.4.4	Utenlandske eksterne investorer etter tjeneste	33
5.4.5	Utenlandske eksterne investorer etter bedriftstype	34
5.4.6	Utvikling over tid	34
6.	Addisjonalitet	35
6.1	Samlet addisjonalitet	36
6.2	Addisjonalitet etter tjeneste	37
6.3	Addisjonalitet etter bedriftstype	38
7.	Bidrag til økt samarbeid	39
7.1	Samarbeid med ulike aktører	41
7.2	Samarbeid etter tjeneste	41
7.2.1	Samarbeid med de ulike aktørene	42

7.2.2	Samlet bidrag til samarbeid	43
7.3	Samarbeid etter bedriftstype	44
7.3.1	Samarbeid med de ulike aktørene	44
7.3.2	Samlet bidrag til samarbeid	44
7.4	Innholdet i samarbeidet	45
8.	Bidrag til kompetanseheving	47
8.1	Kompetanseheving på ulike områder	48
8.2	Kompetanseheving etter tjeneste	48
8.2.1	Kompetanseheving på de ulike områdene	49
8.2.2	Samlet bidrag til kompetanseheving	50
8.3	Kompetanseheving etter bedriftstype	51
8.3.1	Kompetanseheving på de ulike områdene	51
8.3.2	Samlet bidrag til kompetanseheving	51
8.4	Kompetansespredning	52
9.	Effekter på utvikling og innovasjon	55
9.1	Bidrag til innovasjon på hovedområder	57
9.2	Bidrag til innovasjon på underkategorier	58
9.3	Innovasjonsbidrag etter tjeneste	59
9.4	Samlet bidrag til innovasjon	62
9.4.1	Samlet bidrag til innovasjon etter tjeneste	62
9.4.2	Samlet bidrag til innovasjon etter bedriftstype	63
9.5	Beskyttelse av det nye som utvikles i utviklingsprosessen	64
9.6	Utviklingsprosessenes nyhetsverdi	66
10.	Forventede økonomiske effekter av utviklingsprosessen	71
10.1	Ulike typer økonomiske effekter	75
10.2	Økonomiske effekter etter tjeneste	76
10.2.1	Økt omsetning etter tjeneste	76
10.2.2	Økt eksport etter tjeneste	77
10.2.3	Bedret konkurranseevne etter tjeneste	78
10.2.4	Bedret lønnsomhet etter tjeneste	79
10.2.5	Bedret overlevelsesmulighet etter tjeneste	80
10.2.6	Økt sysselsetting etter tjeneste	81
10.3	Økonomiske effekter etter bedriftstype	82
11.	Miljø- og samfunnseffekter	85
11.1	Miljømessige effekter	86
11.2	Samfunnsmessige effekter	87
11.3	Samlet bidrag til miljø- og samfunnsmessige effekter	88
12.	Eksport	91
12.1	Tidligere eksporterfaring	92
12.2	Innovasjon Norges bidrag til å utløse virksomhetenes første eksport	94
12.3	Eksportmarkeder	95
12.4	Eksportbarrierer	97
12.5	Hjelp fra Innovasjon Norge til å håndtere eksportbarrierer	100
12.6	Benytte Innovasjon Norges tjenester igjen	104

13. Detaljerte resultater for hver tjeneste	105
13.1 Alle tjenester	105
13.2 Bedriftsnettverk	106
13.3 Bedriftsutviklingstilskudd – distrikt	107
13.4 Bioenergiprogrammet	108
13.5 Bioøkonomiordningen	109
13.6 Bygdeutviklingsmidler – Stipend	110
13.7 Bygdeutviklingsmidler – Tilleggsnæring	111
13.8 Bygdeutviklingsmidler – Tradisjonell	112
13.9 Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020	113
13.10 Etablerertilskudd (KMD)	114
13.11 Etablerertilskudd (NFD)	115
13.12 EØS midlene	116
13.13 FRAM Strategisk ledelse	117
13.14 Global Growth	118
13.15 Innovasjonskontrakter	119
13.16 IN Horizon 2020	120
13.17 IPR – rådgivning	121
13.18 Internasjonal markedsrådgivning	122
13.19 Investeringsstilskudd – distrikt	123
13.20 Lavrisikolån	124
13.21 Lavrisikolån - GFL - flåte	125
13.22 Lavrisikolån - Landbrukslån	126
13.23 Mentortjenesten	127
13.24 Miljøteknologi	128
13.25 Risikolån - Distriktsrettede	129
13.26 Risikolån - Innovasjonslån	130
13.27 Tilskudd - Landsdekkende	131
13.28 Utviklingsprogram for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping	132
Vedlegg 1 - Spørreskjema	133
q2114 - Miljøeffekter	145
q2115 - Samfunnseffekter	145

Figurliste

Figur 1: Undersøkelsens analysemodell.....	16
Figur 2: Benyttelse av støtten.....	26
Figur 3: Benyttelse av støtten etter tjeneste	27
Figur 4: Benyttelse av støtten etter bedriftstype	28
Figur 5: Betydningen av Innovasjon Norge for finansiering.....	28

Figur 6: Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge	28
Figur 7: Eksterne investorer	30
Figur 8: Andel prosjekter/utviklingsprosesser med eksterne investorer i Førundersøkelsene 2014 - 2020	34
Figur 9: Andel prosjekter/utviklingsprosesser med utenlandske eksterne investorer i Førundersøkelsene 2017 - 2020	34
Figur 10: Addisjonalitet, utvikling over tid	36
Figur 11: Addisjonalitet i Førundersøkelsen 2019.....	36
Figur 12: Addisjonalitet etter tjeneste	37
Figur 13: Addisjonalitet etter bedriftstype	38
Figur 14: Økt samarbeid med ulike aktører	41
Figur 15: Antall områder med økt samarbeid etter tjeneste	43
Figur 16: Antall områder med økt samarbeid etter bedriftstype	44
Figur 17: Innholdet i samarbeidet	45
Figur 18: Andel utviklingsprosesser som har bidratt til kompetanseheving.....	48
Figur 19: Antall områder med bidrag til økt kompetanse etter tjeneste	50
Figur 20: Antall områder med bidrag til økt kompetanse etter bedriftstype	51
Figur 21: Andel utviklingsprosesser som har ført til kompetansespredning utenfor egen virksomhet	52
Figur 22: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt kompetansespredning etter tjeneste	53
Figur 23: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt kompetansespredning etter bedriftstype	54
Figur 24: Bidrag til innovasjon på hovedområder	57
Figur 25: Andel utviklingsprosesser som har bidratt til endring i innovasjon	59
Figur 26: Antall områder med økt innovasjon i stor grad etter tjeneste	62
Figur 27: Antall områder med økt innovasjon i stor grad etter bedriftstype.....	63
Figur 28: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen.....	64
Figur 29: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen, utvikling over tid.....	64
Figur 30: Nyhetsverdi i utviklingsprosessene (n: 1510 -2095)	67
Figur 31: Nyhetsverdi i utviklingsprosessene, utvikling over tid.....	67
Figur 32: Nyhetsverdi i utviklingsprosessene, etter tjeneste (n: 1510 - 2095)	68
Figur 33: Nyhetsverdi i utviklingsprosessene, etter bedriftstype (n: 1510 - 2095).....	69
Figur 34: Bidrag til ulike økonomiske effekter	75
Figur 35: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning etter tjeneste.....	76
Figur 36: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport etter tjeneste	77
Figur 37: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til bedret konkurranseevne etter tjeneste.....	78
Figur 38: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til bedret lønnsomhet etter tjeneste	79
Figur 39: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til bedret overlevelsesmulighet etter tjeneste	80
Figur 40: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt sysselsetting etter tjeneste.....	81
Figur 41: Økonomiske effekter etter bedriftstype	82
Figur 42: Økt omsetning i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype.....	82
Figur 43: Økt eksport i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype	83
Figur 44: Bedret konkurranseevne i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype.....	83
Figur 45: Bedret lønnsomhet i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype	83
Figur 46: Bedret overlevelsesmulighet i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype	84
Figur 47: Økt sysselsetting i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype.....	84
Figur 48: Andel utviklingsprosesser som har bidratt til samfunns- og miljøeffekter	85
Figur 49: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt sysselsetting etter tjeneste.....	88
Figur 50: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til miljø- og samfunnseffekter etter bedriftstype (n: 2002-2572). ..	89
Figur 51: Andel virksomheter som har eksportert før utviklingsprosessen fikk støtte fra Innovasjon Norge	92
Figur 52: Andel virksomheter som har eksportert før utviklingsprosessen fikk støtte fra Innovasjon Norge etter tjeneste ..	93
Figur 53: Andel virksomheter som har eksportert før utviklingsprosessen fikk støtte fra Innovasjon Norge etter bedriftstype	94
Figur 54: I hvilken grad bidro tjenesten fra Innovasjon Norge til at virksomheten kom i gang med sin internasjonaliseringsprosess?.....	94
Figur 55: I hvilken grad har/vil tjenesten fra Innovasjon Norge bidra til at virksomheten har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess? Fordeling etter bedriftstype.....	95
Figur 56: Andel som eksporterer til ulike markeder etter bedriftstype.....	96
Figur 57: Andel virksomheter som har møtt barrierer for eksport (n: 1122)	98
Figur 58: Andel virksomheter som har møtt barrierer for eksport etter bedriftstype.....	99
Figur 59: Andel virksomheter som har fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere følgende barrierer/risikofaktorer (n: 1122)	101

Figur 60: Andel virksomheter som har fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere følgende barrierer/risikofaktorer etter bedriftstype.....	102
Figur 61: Bruke Innovasjon Norges tjenester igjen (n: 1122).....	104
Figur 62: Bruke Innovasjon Norges tjenester igjen, etter bedriftstype (n: 1122).....	104

Tabelliste

Tabell 1: Gjennomføring av datainnsamling for Førundersøkelsen 2020.....	17
Tabell 2: Populasjon og bruttoutvalg for Førundersøkelsen 2020.....	19
Tabell 3: Svar og frafall i Førundersøkelsen 2020 etter tjeneste.....	21
Tabell 4: Gjennomføring av datainnsamling for Førundersøkelsen 2020.....	22
Tabell 5: Fordeling på bedriftstype blant kunder som har besvart Førundersøkelsen 2020.....	22
Tabell 6: Vekting etter tjeneste i Førundersøkelsen 2020.....	23
Tabell 7: Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter tjeneste.....	29
Tabell 8: Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter bedriftstype.....	30
Tabell 9: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike norske eksterne investorer etter tjeneste.....	31
Tabell 10: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike norske eksterne investorer etter bedriftstype.....	32
Tabell 11: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike utenlandske eksterne investorer etter tjeneste.....	33
Tabell 12: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike utenlandske eksterne investorer etter bedriftstype.....	34
Tabell 13: Addisjonalitetskategorier.....	35
Tabell 14: Samarbeidsbidrag.....	40
Tabell 15: Økt samarbeid med ulike aktører etter tjeneste.....	42
Tabell 16: Økt samarbeid med ulike aktører etter bedriftstype.....	44
Tabell 17: Kompetansebidrag.....	48
Tabell 18: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har ført til økt kompetanse på de ulike områdene etter tjeneste.....	49
Tabell 19: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har ført til økt kompetanse på de ulike områdene etter bedriftstype.....	51
Tabell 20: Innovasjonsbidrag over tid.....	56
Tabell 21: Andel som har gitt bidrag til innovasjon på hovedområder, utvikling over tid.....	57
Tabell 22: Andel som har gitt bidrag til innovasjon, utvikling over tid etter bedriftstype.....	58
Tabell 23: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til vare-, tjeneste-, prosess- og markedsinnovasjon etter tjeneste.....	60
Tabell 24: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til organisatorisk innovasjon etter tjeneste.....	61
Tabell 25: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til utvikling og forbedring innenfor ulike områder etter bedriftstype.....	63
Tabell 26: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen etter tjeneste.....	65
Tabell 27: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen etter bedriftstype.....	66
Tabell 28: Økonomiske indikatorer, utvikling over tid.....	72
Tabell 29: Andel utviklingsprosesser som har ført til miljøeffekter etter tjeneste.....	86
Tabell 30: Andel utviklingsprosesser som har ført til miljøeffekter etter bedriftstype.....	87
Tabell 31: Andel utviklingsprosesser som har ført til samfunnseffekter etter tjeneste.....	87
Tabell 32: Andel utviklingsprosesser som har ført til samfunnseffekter etter bedriftstype.....	88

1. Summary

Oxford Research has conducted this Customer Impact Survey among companies and individual which received support from Innovation Norway in 2020. The Customer Impact Survey consists of a preliminary survey and a post-survey. The preliminary survey is carried out just after the service from Innovation Norway is delivered, while the post-survey is carried out four years later. The present survey is thus a preliminary survey of the companies that received support from Innovation Norway in 2020. The preliminary survey measures the customers' expectations of the benefits of the service(s) they have received, while the post-survey covers what benefits they themselves believe they have achieved. This preliminary study encompasses a substantial part of Innovation Norway's activity, covering both financial services, programs and a variety of advisory services. Customer impact surveys have been conducted since 1994. This year's survey is based on the same methodological basis as previous preliminary surveys. The customer impact study will, in relation to the evaluation of Innovation Norway's results, partly represent an analysis that "stands on its own", and at the same time this study will be included as one of several documentation forms in more comprehensive evaluations.

The Customer Impact survey for 2020 shows that all the so-called soft indicators that measure cooperation, competence and innovation, and all indicators that measure the development processes' financial contribution have increased compared with last year's survey. For several indicators, we register record high values. Never before have higher values been measured for the share of external investors in the companies' development processes, their additionality, their contribution to cooperation, the number of areas in which the development process has greatly increased competence, the number of areas where the development process has greatly contributed to innovation, the development processes' contribution to increased exports, contributions to improved competitiveness, contributions to improved profitability, contributions to improved chances of survival and their contribution to increased employment.

It is difficult to find other single reasons than the ongoing Covid-19 pandemic that Innovation Norway's support has never before meant so much to so many.

2. Oppsummering

2.1 Utviklingstrekk

Førundersøkelsen 2020 viser at alle de såkalte myke indikatorene som måler samarbeid, kompetanse og innovasjon, og samtlige indikatorer som måler utviklingsprosessenes økonomiske bidrag har økt sammenlignet med fjorårets undersøkelse. For flere indikatorer registrerer vi rekordhøye verdier. Det har aldri tidligere blitt målt høyere verdier for andel eksterne investorer i virksomhetenes utviklingsprosesser, deres addisjonalitet, deres bidrag til samarbeid, antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om, antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon, utviklingsprosessenes bidrag til økt eksport, bidrag til bedret konkurranseevne, bidrag til bedret lønnsomhet, bidrag til bedret overlevelsesmulighet samt deres bidrag til økt sysselsetting.

Det er vanskelig å finne andre enkeltårsaker enn den pågående Covid-19-pandemien til at Innovasjon Norges støtte aldri tidligere har betydd så mye for så mange.

2.2 Resultater sammenholdt med målene for Innovasjon Norge

Formålet, hovedmålet og delmålene for Innovasjon Norge er formulert på følgende måte:

Formål, hovedmål og delmål for Innovasjon Norge

Formål:

Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet.

Hovedmål:

Innovasjon Norge har til hovedmål å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter

Delmål:

1. Flere gode gründere
2. Flere vekstkraftige bedrifter
3. Flere innovative næringsmiljøer

Kundeeffektundersøkelsen omfatter tjenester som dekker de to første delmålene, mens det tredje delmålet, flere innovative næringsmiljøer, omfatter tjenester som har egne MRS-systemer og derfor ikke inngår i kundeeffektundersøkelsen. I det videre benyttes noen av resultatene fra etterundersøkelsen for å indikere Innovasjon Norges måloppnåelse knyttet til de to første delmålene.

Dersom en sammenligner resultatene for gründerbedrifter og etablerte bedrifter, er det generelt slik at utviklingsprosessene har hatt større betydning for gründerbedriftene. Dette gjelder både for samarbeid, kompetanse og innovasjon samt for den økonomiske utviklingen. Det er flere mulige forklaringer på dette, men vi vil framheve to:

- Gründerbedriftene har kommet kortere i sitt bedriftsutviklingsløp, og har større behov for å utvikle seg på et bredt spekter av områder.

- For gründerbedriftene vil det i større grad være likhetstegn mellom bedriften og utviklingsprosessen som får støtte. Det innebærer at «medisinen» i gjennomsnitt vil være sterkere for disse enn for de etablerte virksomhetene.

I det videre ser vi nærmere på måloppnåelsen for Innovasjon Norges delmål 1 og 2.

2.2.1 Delmål 1: Flere gode gründere

I dette delkapittelet ser vi nærmere på indikatorer og resultater for gründere som er sentrale for å belyse i hvilken grad Innovasjon Norge bidrar til å nå delmålet å fremme flere gode gründere:

- 76 prosent av utviklingsprosessene har høy addisjonalitet (68 prosent i 2019), summen av middels og høy addisjonalitet er 96 prosent (91 prosent i 2019).
- 92 prosent av gründerne mener at utviklingsprosessen har ført til økt kompetanse på ett eller flere områder (90 prosent i 2019).
- 92 prosent av gründerne sier at utviklingsprosessen har ført til innovasjon på ett eller flere områder (88 prosent i 2019).
- 77 prosent av gründerne benytter en eller flere mekanismer for å beskytte sin IPR (økning på syv prosentpoeng)
- For gründere registrer vi en økning for samtlige seks økonomiske indikatorer i 2020:
 - 82 prosent av gründerne rapporterer at utviklingsprosessene i stor grad har ført til økt omsetning (økning på fem prosentpoeng)
 - 82 prosent av gründerne sier at utviklingsprosessen i stor grad har ført til bedret konkurranseevne (økning på åtte prosentpoeng)
 - 86 prosent av utviklingsprosessene hos gründerne har bidratt i stor grad til bedret overlevelsesmulighet (økning på fem prosentpoeng)
 - 78 prosent av gründerne mener at utviklingsprosessen i stor grad har ført til bedret lønnsomhet (økning på fem prosentpoeng)
 - Utviklingsprosessene har bidratt i stor grad til økt sysselsetting hos gründere i 71 prosent av tilfellen (økning på syv prosentpoeng)
 - 55 prosent av gründerne sier at utviklingsprosessen i stor grad har ført til økt eksport (økning på seks prosentpoeng).
- 36 prosent av gründerne har eksterne investorer som medfinansierer deres utviklingsprosesser (økning på fire prosentpoeng)
- 52 prosent av gründerne oppgir at deres utviklingsprosesser har miljømessige effekter (nedgang på to prosentpoeng)
- 53 prosent av gründerne oppgir at deres utviklingsprosesser har samfunnsmessige effekter (økning på seks prosentpoeng)

2.2.2 Delmål 2: Flere vekstkraftige bedrifter

Under ser vi mer inngående på noen indikatorer som er sentrale for å belyse i hvilken grad Innovasjon Norge bidrar til å nå delmålet å fremme flere vekstkraftige bedrifter: Resultatene tar utgangspunkt i hvordan de mer etablerte eller vekstbedriftene har besvart undersøkelsen.

- 76 prosent av utviklingsprosessene har høy addisjonalitet (69 prosent i 2019), summen av middels og høy addisjonalitet er 95 prosent (92 prosent i 2019).
- Utviklingsprosessene har bidratt til økt kompetanse på ett eller flere områder i 85 prosent av tilfellene (78 prosent i 2019).
- 82 prosent av bedriftene sier at utviklingsprosessen har ført til innovasjon på ett eller flere områder (74 prosent i 2019).

- 51 prosent av bedriftene benytter en eller flere mekanismer for å beskytte sin IPR (økning på 14 prosentpoeng)
- For etablerte bedrifter registrer vi en økning for alle de seks økonomiske indikatorer i 2020:
 - 62 prosent av bedriftene mener at utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til økt omsetning (økning på syv prosentpoeng)
 - Utviklingsprosessene har i stor grad bidratt til forbedring av konkurranseevnen i 65 prosent av tilfellene (økning på 13 prosentpoeng)
 - 63 prosent av bedriftene sier at utviklingsprosessen i stor grad har ført til bedret lønnsomhet (økning på ti prosentpoeng)
 - Utviklingsprosessene har i stor grad bidratt til økt sysselsetting i 46 prosent av tilfellene (økning på ti prosentpoeng)
 - 32 prosent av bedriftene mener at utviklingsprosessen i stor grad har ført til økt eksport (økning på ni prosentpoeng)
 - 72 prosent av bedriftene sier at utviklingsprosessen i stor grad har forbedret overlevelsesmuligheten (økning på ti prosentpoeng)
- 13 prosent av bedriftene har eksterne investorer som medfinansierer deres utviklingsprosesser (økning på to prosentpoeng)
- 49 prosent av bedriftene oppgir at deres utviklingsprosesser har miljømessige effekter (økning på seks prosentpoeng)
- 44 prosent av bedriftene oppgir at deres utviklingsprosesser har samfunnsmessige effekter (økning på 18 prosentpoeng)

2.3 Eksport

For å få mer kunnskap om Innovasjon Norges bidrag til økt eksport i virksomhetene, har vi videreført spørsmålsbatteriet som ble utviklet i Førundersøkelsen 2017. Dette er designet for å gi mer dybdekunnskap om:

- Hvorvidt virksomhetene har eksportert tidligere/i hvilken grad Innovasjon Norges tjenester er utløsende for virksomhetens første eksport: Her svarer 58 prosent av virksomhetene at de ikke har tidligere eksporterfaring (62 prosent i 2019, 65 prosent i 2018 og 60 prosent i 2017) og 18 prosent at den støttede utviklingsprosessen forventes å utløse virksomhetens første eksport (16 prosent i 2019, 17 prosent i 2018). De etablerte bedriftene har i langt - og statistisk signifikant – større grad tidligere eksporterfaring (63 prosent, 58 prosent i 2019, 56 prosent i 2018) sammenlignet med gründerbedriftene (24 prosent, 20 prosent i 2019, 18 prosent i 2018). Litt over en dobbelt så høy andel gründerbedrifter (24 prosent, 25 prosent i 2019, samme andel i 2018) oppgir at utviklingsprosessen de fikk støtte til fra Innovasjon Norge utløste virksomhetens første eksport sammenlignet med de etablerte bedriftene (10 prosent, 7 prosent i 2019, samme andel i 2018).
- I hvilken grad Innovasjon Norges tjenester bidrar til at virksomhetene har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess: 48 prosent av virksomhetene sier at tjenesten fra Innovasjon Norge i stor grad har bidratt til at virksomheten har kommet i gang med sin første internasjonaliseringsprosess (41 prosent i 2019, 38 prosent i 2018, 46 prosent i 2017).
- Hvilke markeder virksomhetene forventer å eksportere til: Det er de geografisk nære markedene virksomhetene i første rekke forventer økt eksport til, det vil si våre nordiske naboland (72 prosent, 71 prosent i 2019) og EU/EØS for øvrig (71 prosent, 68 prosent i 2019). Andelen virksomheter som forventer eksport til de nære markedene og Nord-Amerika er noe høyere sammenlignet med fjorårets undersøkelse. For samtlige oversjøiske markeder, med unntak av Kina og øvrige land i Asia, er eksportforventningene lik eller høyere enn i Førundersøkelsen 2019.

- Hvilke barrierer/risikofaktorer virksomhetene har støtt på i sitt eksportarbeid: 54 prosent (54 prosent i 2019, 42 prosent i 2018) av virksomhetene oppgir å ha støtt på en eller flere eksportbarrierer i stor grad, og at de i snitt har møtt på 1,76 (1,73 i 2019, 1,09 i 2018) av i alt 12 mulige barrierer. Tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet er gjennomgående den viktigste eksportbarrieren.
- Hvilke barrierer/risikofaktorer virksomhetene har fått hjelp av Innovasjon Norge til å overkomme: 35 prosent (38 prosent i 2019, 21 prosent i 2018) av virksomhetene oppgir å ha fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere eksportbarrierer i stor grad, og at de i snitt har fått hjelp til overkomme 0,89 (1,02 i 2019, 0,6 i 2018) av i alt 12 mulige barrierer. Tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet er den barrieren virksomhetene i størst grad har fått hjelp av Innovasjon Norge til å imøtekomme.
- Hvorvidt virksomheten vil benytte Innovasjon Norges tjenester igjen i fremtidige internasjonaliseringsprosesser: Her er virksomhetene samstemte; 99 prosent svarer at de vil benytte Innovasjon Norges tjenester igjen (98 prosent i 2019, 99 prosent i 2018 og 2017).

Samlet sett tyder disse funnene på at Innovasjon Norge har hatt en tydelig tilnærming i sin eksportrådgivning i 2020. Når vi ser på overordnet nivå, altså en totalindikator, ser vi at tjenestene i hovedsak har blitt ytt til gründerbedrifter som er innovative, ikke helt norskeide som befinner i sentrale strøk, og det er også disse virksomhetene som i størst grad har oppgitt å ha støtt på eksportbarrierer. Resultatene tyder på at Innovasjon Norge har vært i stand til å hjelpe virksomhetene med å overkomme eksportbarrierer i samme omfang som i 2019 og at det er de virksomhetene som trenger det mest som har fått mest hjelp.

Det er flere forskjeller mellom etablerte og gründerbedrifter med hensyn til disse spørsmålene, samt flere geografiske, næringsmessige og eierskapsmessige forskjeller, og disse er diskutert i kapittel 12.

3. Innledning og bakgrunn

Oxford Research har gjennomført denne Kundeeffektundersøkelsen blant bedrifter som fikk støtte fra Innovasjon Norge i 2020. Kundeeffektundersøkelsene består av en Førundersøkelse og en Etterundersøkelse. Førundersøkelsen gjennomføres like etter at støtten fra Innovasjon Norge er gitt, mens Etterundersøkelsen gjennomføres fire år senere. Denne undersøkelsen er dermed en Førundersøkelse av de virksomhetene som fikk støtte fra Innovasjon Norge i 2020. Førundersøkelsen dekker kundenes forventninger til nytten/effektene av tjenesten, mens Etterundersøkelsen dekker hvilken nytte/effekt de selv mener de faktisk har oppnådd. Denne Førundersøkelsen omfatter store deler av Innovasjon Norges aktivitet, både finansielle tjenester, programmer og en rekke rådgivningstjenester.

3.1 Hensikten med undersøkelsen

Kundeeffektundersøkelsen av Innovasjon Norges engasjementer har to hovedformål:

- Et internt formål som gjelder forbedring og videreutvikling av Innovasjon Norges tjenester overfor kundene.
- Et eksternt formål som dreier seg om å dokumentere overfor omverdenen at man har fått noe igjen – oppnådd noen effekter – for/av de pengene som er investert i Innovasjon Norges aktiviteter.

Innovasjon Norge har et mål- og resultatstyringssystem som består både av et omfattende opplegg for rapportering av aktiviteter (ved bruk av aktivitetsindikatorer ved registrering av saker når de kommer inn) og et opplegg for måling av effekter, herunder evalueringer generelt og kundeeffektundersøkelser og samfunnseffektanalyser mer spesielt. den siste nå i regi av Samfunnsøkonomisk Analyse AS (tidligere gjennomført av Statistisk Sentralbyrå).

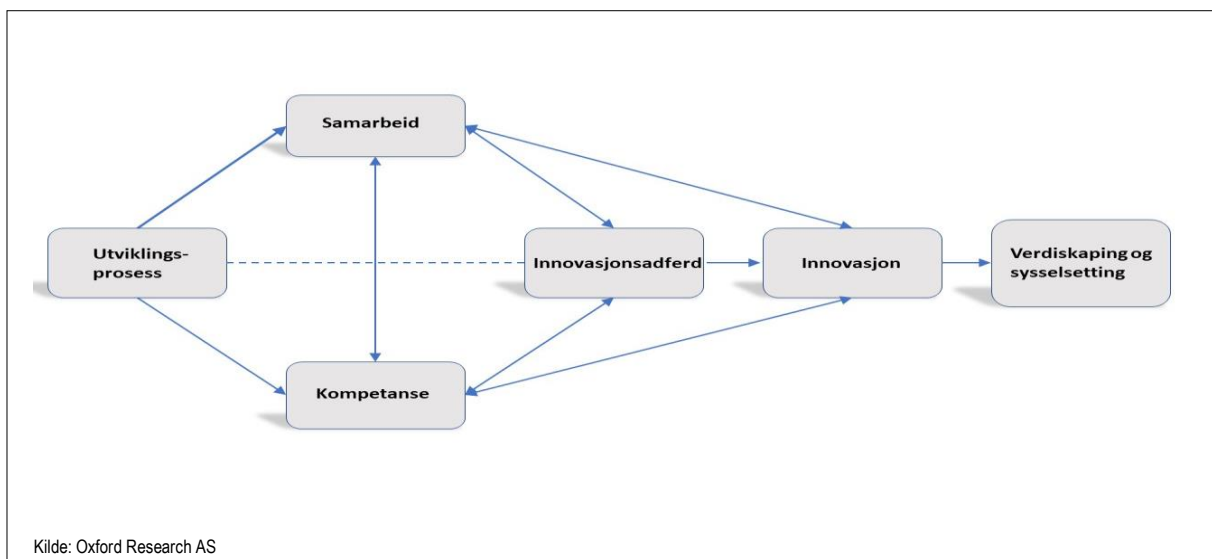
Det er gjennomført kundeeffektundersøkelser siden 1994. Årets undersøkelse bygger på det samme metodiske grunnlaget som tidligere Førundersøkelser. Kundeeffektundersøkelsen vil i forhold til evaluering av Innovasjon Norges resultater dels representere en analyse som ”står på egne ben”, samtidig vil denne undersøkelsen inngå som en av flere dokumentasjonsformer i mer omfattende evalueringer.

3.2 Analysemodell

For å strukturere vår analyse, har vi utviklet en analysemodell for kundeeffektundersøkelsen. Førundersøkelsene har tidligere vist at egenskaper og kjennetegn ved utviklingsprosessene (finansiell støtte og rådgivning) og bedriftene kan ha stor betydning for hvilke effekter man kan forvente.

Både samarbeid, kompetanse, innovasjonsadferd og innovasjon representerer mellomliggende effekter som igjen kan ha stor betydning for utviklingsprosessenes økonomiske og sysselsettingsmessige effekter. Disse forholdene kan samtidig påvirke hverandre og forsterke effektene på lengre sikt.

Figur 1: Undersøkelsens analysemodell

På tross av en relativt enkel modell, kan det ofte være vanskelig å påvise disse sammenhengene i og med at det er svært mange forhold som har betydning for utviklingsprosessenes resultater og bedriftenes utvikling. Tankegangen er imidlertid at økt fokus på kompetanse, samarbeid og innovasjon gjør bedriftene bedre rustet til å møte fremtidige utfordringer og bli i stand til videreutvikling og økt verdiskaping.

3.3 Leserveiledning

Denne rapporten inneholder store mengder informasjon. I sammendragkapittelet har vi forsøkt å lage en syntese av funnene i rapporten.

Teksten knyttet til de ulike tabellene og figurene kommer gjennomgående først i hvert kapittel, deretter kommer tabellene og figurene.

Skalaene i figurene er fremstilt slik de også er benyttet i spørreskjemaet. Høye tall betyr stor grad av enighet/oppnåelse/tilfredshet.

Innledningsvis i hvert resultatkapittel fremstilles resultatene for hvert spørsmål som frekvenser der andelen som svarer "Vet ikke/ikke relevant" er inkludert. Når resultatene brytes ned på de ulike bakgrunnsvariablene, er andelen "Vet ikke/ikke relevant" ekskludert fra analysene. I kapittel 13, hvor de enkelte tjenestene beskrives mer inngående hver for seg, er resultatene fremstilt uten "Vet ikke/ikke relevant" -andeler.

I hvert av resultatkapitlene vil enkelttjenester som har færre enn 20 svar ikke bli kommentert, da feilmarginen knyttet til disse er stor. Dette gjelder følgende tjenester:

- Global Growth
- Tilskudd - Landsdekkende

4. Populasjon, utvalg og vekting

I dette kapitlet gis en nærmere beskrivelse av populasjonen, utvalget og vekting av utvalget for Førundersøkelsen 2020.

Datainnsamlingen i Førundersøkelsene har vært gjenstand for endring de siste årgangene. Fram til og med Førundersøkelsen 2010 ble det gjennomført datainnsamling en gang per år. I perioden 2011-2013, mens Pöry Management Norge hadde operatøransvaret, ble datainnsamlingen gjennomført månedlig, da sammen med Innovasjon Norges Serviceundersøkelse (Kundeserviceundersøkelsen – KSU/SU). Etter at Oxford Research igjen overtok undersøkelsene, ble dette prinsippet opprettholdt for 2014-, 2015- og 2016-årgangene. Fra 2017, som også var kjennetegnet av store endringer relatert til spørreskjemaet, tjenester som inngår, og ikke minst datagrunnlaget som tar hensyn til Innovasjon Norges tjenestemodell som ble innført i 2017, er undersøkelsen gjennomført kvartalsvis, som vist i tabellen under. Alle de omtalte endringene vil bli beskrevet i dette kapitlet.

Tabell 1: Gjennomføring av datainnsamling for Førundersøkelsen 2020

Undersøkelse	Måneder	Startdato	Sluttdato	Rapportering til InSight
1	Januar – april	06.05.2020	19.06.2020	19.06.2020
2	Mai – juli	12.08.2020	08.09.2020	08.09.2020
3	August - oktober	11.11.2020	23.11.2020	23.11.2020
4	November - desember	02.02.2021	23.02.2021	23.02.2021

Kilde: Oxford Research AS

Økt hyppighet for utsendelse fører til at den enkelte utviklingsprosess huskes bedre av kundene, og flere kan dermed svare. Kunder som mottok en tjeneste i for eksempel januar 2014 fikk tilsendt Førundersøkelsen over ett år etter leveransen. Kortere mellomrom mellom leveranse og utsendelse av Førundersøkelsen antas å ha en positiv effekt på responsraten.

4.1 Tjenester som inngår i undersøkelsen

Tjenestesammensetningen i årets undersøkelse er praktisk talt uendret sammenliknet med fjorårets undersøkelse. Noen få endringer er gjennomført:

- Tjenesten Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 er ny

Ellers er tjenestesammensetningen identisk med Førundersøkelsen 2019 og antall tjenester i årets undersøkelse er 30. Grunnet få svar, er tre tjenester utelatt fra de videre analysene (se avsnitt 4.4.), slik at denne rapporten inneholder analyser av 27 tjenester.

4.2 Gjennomføring av undersøkelsen

Undersøkelsen ble som nevnt i innledningen, gjennomført som en webbasert undersøkelse i regi av Oxford Research i perioden mai 2020 til februar 2021 med i alt fire utsendelser. Alle mottakere ble sendt en e-post med informasjon om undersøkelsen samt hvilken leveranse og tjeneste undersøkelsen skulle besvares for. E-posten inneholdt også en lenke til undersøkelsen. Hver lenke er unik, noe som gjør det mulig å identifisere hvilke respondenter som har svart og hvilke som ikke har det, som igjen gjør det mulig å sende ut påminnelser.

For hver undersøkelse ble det sendt ut to påminnelser før svarfristen var gått ut. Da den siste svarfristen var gått ut i februar 2021, hadde vi mottatt 3.136 (2019: 2.304, 2018: 2.316, 2017: 3.016, 2016: 2.984, 2015: 2.801, 2014: 1.957) fullstendige svar.¹

4.3 Spørreskjema

Spørreskjemaet i årets undersøkelse er omtrent uendret sammenlignet med fjorårets undersøkelse. Den eneste endringen som er foretatt, er at spørsmålsbatteriet som omhandlet miljø- og samfunns-effekter med til sammen 11 underspørsmål (q51 i Førundersøkelsen 2019) er blitt erstattet av to separate spørsmålsbatterier til hver av effekttypene med tre underspørsmål i hver av dem i årets undersøkelse (q2114 – Miljøeffekter og q2115 – Samfunnseffekter).

I tillegg er det viktig å merke seg at i 2016-undersøkelsen og tidligere årganger, hadde spørsmålene om økt samarbeid og økt kompetanse et «Ja/Nei»-spørsmål foran seg. Disse ble fjernet i forbindelse med Førundersøkelsen 2017. Dette medfører at resultatene i årets undersøkelse er sammenlignbare med resultatene i de tre foregående undersøkelsene på disse spørsmålene, men ikke med årgangene forut for dette.

Spørreskjemaet foreligger også på engelsk, for å ta høyde for at en stadig større del av Innovasjon Norges kundemasse ikke har norsk som morsmål. Kundene kan nå selv velge om de vil besvare undersøkelsen på norsk eller engelsk. 119 kunder har benyttet den engelske versjonen av spørreskjemaet, noe som tilsvarer 3,8 prosent av alle besvarelser (59 i 2019, 2,6 prosent, 68 i 2018, 2,9 prosent og 134 i 2017, 4,4 prosent). Andelene engelskspråklige svar er høyest innenfor tjenestene EØS midlene (19 prosent), Global Growth (17 prosent) samt Internasjonal markedsrådgivning og IN Horizon 2020 (begge 14 prosent). For alle andre tjenester er denne andelen åtte prosent eller lavere, mens det for ti av tjenestene kun er benyttet norsk. Det er en høyere andel gründere (seks prosent) enn etablerte bedrifter (to prosent) som benytter engelsk som svarspråk.

4.4 Bruttoutvalg

Ønsket utvalg besto av alle leveransemottakere i populasjonen med følgende unntak:

- Mottakere der det ikke er registrert tilstrekkelig informasjon hos IN
- Mottakere i statlig, fylkeskommunal eller kommunal forvaltning.

Populasjonen i årets undersøkelse besto av 7.886 tildelinger, av disse ble 171 fjernet som følge av at de ikke oppfylte enten ett eller begge kriteriene ovenfor.

Det var også ønskelig at enkeltpersoner kun skulle motta én undersøkelse for én leveranse mottatt i 2020. Da enkelte personer har mottatt støtte til flere utviklingsprosesser og/eller mottatt støtte gjennom flere tjenester, måtte det foretas en utvelgelse av hvilken leveranse undersøkelsen skulle omhandle. Tilfeller der enkeltpersoner har mottatt to eller flere leveranser, kalles multiple leveranser. Nedenfor forklares kriteriene for å velge hvilken leveranse mottakerne av multiple leveranser skal besvare undersøkelsen for:

- Ved flere leveranser til samme utviklingsprosess innenfor samme tjeneste, ble leveransen med høyest innvilget beløp beholdt
- Ved flere leveranser til flere utviklingsprosesser innenfor samme tjeneste, ble leveransen med høyest innvilget beløp beholdt

¹ Dette er flere svar enn det som løpende ble innrapportert til Innovasjon Norge, noe som skyldes at flere kunder har svart etter at datainnsamlingsrundene var avsluttet.

- Ved flere leveranser til samme utviklingsprosess innenfor flere tjenester, ble leveransen innenfor tjenesten med færrest leveranser beholdt
- Ved flere leveranser til flere utviklingsprosesser innenfor flere tjenester, ble leveransen innenfor tjenesten med færrest leveranser beholdt.

Det ble identifisert 1476 multiple leveranser, og bruttoutvalget besto derfor av 6.239 unike respondenter som mottok Innovasjon Norges Kundeeffektundersøkelse 2020, som vist i tabellen under.

Tabell 2: Populasjon og bruttoutvalg for Førundersøkelsen 2020

Populasjon og bruttoutvalg				
	Populasjon	Ikke tilstrekkelig informasjon	Multiple leveranser	Brutto utvalg
Bedriftsnettverk	73	1	6	66
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt	477	19	104	354
Bioenergiprogrammet	208	3	11	194
Bioøkonomiordningen	139	5	15	119
Bygdeutviklingsmidler - Stipend	103	3	3	97
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring	269	23	51	195
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell	697	8	86	603
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020	1149	4	281	864
Etablerertilskudd (KMD)	286	0	19	267
Etablerertilskudd (NFD)	942	3	152	787
EU Horizon 2020	5	0	0	5
EØS midlene	112	5	13	94
FRAM Strategisk ledelse	70	0	2	68
Global Growth	49	0	3	46
Innovasjonskontrakter	149	1	8	140
IN Horizon 2020	298	2	78	218
Innovasjon i reiselivsnæringen	35	2	7	26
Internasjonal markedsrådgivning	208	4	72	132
Investeringstilskudd - distrikt	192	1	71	120
IPR-rådgivning	351	0	73	278
Lavrisikolån	69	4	7	58
Lavrisikolån - GFL-flåte	117	44	11	62
Lavrisikolån - Landbrukslån	193	10	51	132
Mentortjenesten	315	0	61	254
Miljøteknologi	273	2	29	242
Risikolån - Distriktsrettede	119	8	39	72
Risikolån - Innovasjonslån	772	7	191	574
Tilskudd - Landsdekkende	34	2	3	29
Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping	179	10	29	140
Verdiskapingsprogram for kulturnæringen	3	0	0	3
Total	7886	171	1476	6239
Kilde: Oxford Research AS				

I tabellen over ser vi at det er tre tjenester som hadde et lavt antall i populasjonen og for disse ble det samlet inn svært få svar. Dette gjelder tjenestene EU Horizon 2020 (ett svar), Innovasjon i reiselivsnæringen (åtte svar) og Verdiskapingsprogram for kulturnæringen (to svar). Disse tjenestene er derfor utelatt fra den videre analysen.

4.5 Justert brutto- og nettoutvalg

Undersøkelsen ble sendt til 6.239 respondenter, noe som tilsvarer hele bruttoutvalget. Av disse var det seks personer som ga tilbakemelding om at de ikke var riktige mottakere eller at de/bedriften ikke var i målgruppen for denne undersøkelsen. Årsaken til at enkelte ikke er i målgruppen for undersøkelsen, er for eksempel at de er samarbeidspartnere med Innovasjon Norge eller at de er konsulenter som yter tjenester ovenfor mottakeren. Enkelte av disse opplyste også at de ikke hadde mottatt noen leveranse i 2019, eller at det var registrert flere kontaktpersoner for den samme utviklingsprosessen slik at undersøkelsen var sendt til flere personer. Det var også to personer som svarte at leveransen ikke var, og ikke kom til å bli benyttet. I tillegg var det 134 personer som av ulike tekniske årsaker (e-postadresse eksisterer ikke lenger, innboksen er full etc.) ikke mottok e-postinvitasjonen og som dermed heller ikke kunne svare på undersøkelsen. Det justerte bruttoutvalget, det vil si bruttoutvalget justert for mottakerne som var feil/ikke i målgruppen eller som ikke har/vil benytte tilbudet, eller ikke mottok e-postinvitasjonen, består av 6.063 kunder. Det ble total mottatt 3.125 svar (1.957 i 2014, 2.801 i 2015, 2.984 i 2016, 3.106 i 2017, 2.316 i 2018 og 2.304 i 2019), noe som tilsvarer 52 prosent (55 prosent i 2014, 69 prosent i 2015, 61 prosent i 2016, 52 prosent i 2017, 48 prosent i 2018 og 52 prosent i 2019) av det justerte bruttoutvalget.

Svarprosenten varierer i stor grad mellom de ulike tjenestene; lavest svarprosent er det for Internasjonal markedsrådgivning og IPR-rådgivning (begge 28 prosent), mens Etablerertilskudd (KMD) (64 prosent) og Innovasjonskontrakter (63 prosent) har høyest svarprosent. Kunder som hadde mottatt følgende tjenester ble inkludert i undersøkelsen i den fjerde og siste utsendelsen i februar 2021: EØS midlene, FRAM Strategisk ledelse og Global Growth. Årsaken til dette er at kundedataene for disse først var tilgjengelige i begynnelsen av 2021. Alle disse tjenestene har relativt lave svarprosenter, godt under gjennomsnittet. Det er mulig at en mer løpende utsendelse av undersøkelsen til disse kundene kunne ha økt responsen for disse kundene. Vi ser at samtlige rådgivnings- og kompetansetjenester har lavere svarprosenter enn de finansielle tjenestene. Alle disse tjenestene har svarprosenter under 50 prosent. Disse tjenestene trekker dermed ned den samlede svarprosenten.

Antall svar, frafall og svarprosenter for hver tjeneste er vist i tabellen under.

Tabell 3: Svar og frafall i Førundersøkelsen 2020 etter tjeneste

Mottatt svar og frafall							
	Bruttoutvalg	Feil mottaker/ ikke i målgruppen	Tilbud ikke be- nyttet	Ikke mottatt e-postinvitasjon	Justert bruttoutvalg	Mottatt svar	Svarprosent
Bedriftsnettverk	66		1	3	62	35	56 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt	354			7	347	173	50 %
Bioenergiprogrammet	194			4	190	84	44 %
Bioøkonomiordningen	119	1		3	115	65	57 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend	97			2	95	49	52 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring	195	1		3	191	103	54 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell	603			9	594	289	49 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020	267	2		21	841	500	59 %
Etablerertilskudd (KMD)	787			2	265	169	64 %
Etablerertilskudd (NFD)	5			9	778	480	62 %
EØS midlene	68			4	90	31	34 %
FRAM Strategisk ledelse	46			1	67	23	34 %
Global Growth	140				46	18	39 %
Innovasjonskontrakter	218			2	138	87	63 %
IN Horizon 2020	26	1		17	200	66	33 %
Internasjonal markedsrådgivning	132			9	123	35	28 %
Investeringstilskudd - distrikt	120			3	117	66	56 %
IPR-rådgivning	278		1	10	267	75	28 %
Lavrisikolån	58			3	55	33	60 %
Lavrisikolån - GFL-flåte	62			3	59	23	39 %
Lavrisikolån - Landbrukslån	132			6	126	53	42 %
Mentortjenesten	254			1	253	107	42 %
Miljøteknologi	242			5	237	148	62 %
Risikolån - Distriktsrettede	72			1	71	30	42 %
Risikolån - Innovasjonslån	574	1		6	567	292	51 %
Tilskudd - Landsdekkende	29				29	14	48 %
Utviklingsprogrammet for landbruks- og rein- driftsbasert vekst og verdiskaping	140				140	77	55 %
Totalsum	6205	6	2	134	6063	3125	52 %
Kilde: Oxford Research AS							

I tabellen under viser vi at svarprosenten også har variert noe mellom de fire utsendingene gjennom året. Den laveste svarprosenten ble oppnådd i den siste utsendingen (november – desember), mens den høyeste ble registrert for den tredje utsendingen (august – oktober).

Sammenlignet med fjorårets undersøkelse – som også hadde fire utsendelser - finner vi en lavere svarprosent for samtlige utsendelser, med unntak av den tredje utsendingen (august – oktober). Det er sannsynlig at Covid-19-pandemien har påvirket virksomhetenes evne og vilje til å besvare spørreskjemaundersøkelser.

Den lave svarprosenten i den fjerde og siste utsendelsen skyldes i hovedsak at rådgivnings- og kompetansetjenestene EØS midlene, FRAM Strategisk ledelse og Global Growth, alle med svarprosjenter godt under gjennomsnittet, kun inngår i denne utsendelsen, som beskrevet over.

Tabell 4: Gjennomføring av datainnsamling for Førundersøkelsen 2020

Undersøkelse	Måneder	Startdato	Sluttdato	Svarprosent
1	Januar – april	06.05.2020	19.06.2020	49,6 %
2	Mai – juli	12.08.2020	08.09.2020	52,0 %
3	August - oktober	11.11.2020	23.11.2020	54,5 %
4	November - desember	02.02.2021	23.02.2021	45,2 %

Kilde: Oxford Research AS

4.6 Nærmere beskrivelse av utvalget

For å få et bedre inntrykk av hvordan resultatene skal tolkes når man leser de ulike tabellene og figurene i rapporten, og da særlig krysstabeller der de ulike bakgrunnsvariablene inngår, er det nyttig å gi et raskt overblikk over hvordan fordelingen på disse variablene ser ut. Fordelingen på tjenester er vist i tabellene over. I tabellen under viser vi den andre gjennomgående bakgrunnsvariablen, bedriftstype.

Tabell 5: Fordeling på bedriftstype blant kunder som har besvart Førundersøkelsen 2020

Fordeling av bedriftstype blant kunder som har besvart Førundersøkelsen 2020 (n=3125)		
	Antall	Andel
Etablert bedrift	1583	50,7 %
Gründerbedrift	1542	49,3 %
Total	3125	100 %

Kilde: Oxford Research AS

Fordelingen mellom etablerte bedrifter og gründerbedrifter er jevnere sammenlignet med fjorårets undersøkelse (54 prosent etablerte bedrifter, 46 prosent gründere og 0,1 prosent med ukjent stiftelsesår).

Den lave, og synkende, andelen bedrifter med ukjent stiftelsesår indikerer at kvaliteten på registerinformasjonen som ligger til grunn for undersøkelsens ulike bakgrunnsvariabler er meget god. Dette betyr blant annet at det foreligger organisasjonsnummer for flere virksomheter enn tilfellet var i tidligere års undersøkelser.

4.7 Vekting av utvalget

Når vi skal analysere dataene, må vi foreta en vekting av resultatene for å korrigere for skjevheter mellom populasjonen og de vi har fått svar fra. For å beregne vektene for den enkelte tjeneste, må en kjenne fordelingen mellom disse i populasjonen og i utvalget. For hver av tjenestene beregnes det en vekt som tilordnes alle de enhetene som tilhører den aktuelle tjenesten. De individuelle populasjonsvektene for hver tjeneste er vist i tabellen under.

Tabell 6: Vekting etter tjeneste i Førundersøkelsen 2020

Vekting					
	Populasjon	Andel av total populasjon	Antall svar	Andel av totalt antall svar	Vekt
Bedriftsnettverk	73	0,93 %	35	1,12 %	0,8310
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt	477	6,08 %	173	5,54 %	1,0986
Bioenergiprogrammet	208	2,65 %	84	2,69 %	0,9866
Bioøkonomiordningen	139	1,77 %	65	2,08 %	0,8521
Bygdeutviklingsmidler - Stipend	103	1,31 %	49	1,57 %	0,8375
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring	269	3,43 %	103	3,30 %	1,0406
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell	697	8,89 %	289	9,25 %	0,9610
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020	1149	14,65 %	500	16,00 %	0,9156
Etablerertilskudd (KMD)	286	3,65 %	169	5,41 %	0,6743
Etablerertilskudd (NFD)	942	12,01 %	480	15,36 %	0,7819
EØS midlene	112	1,43 %	31	0,99 %	1,4395
FRAM Strategisk ledelse	70	0,89 %	23	0,74 %	1,2127
Global Growth	49	0,62 %	18	0,58 %	1,0847
Innovasjonskontrakter	149	1,90 %	87	2,78 %	0,6824
IN Horizon 2020	298	3,80 %	66	2,11 %	1,7990
Internasjonal markedsrådgivning	208	2,65 %	35	1,12 %	2,3679
Investeringstilskudd - distrikt	192	2,45 %	66	2,11 %	1,1591
IPR-rådgivning	351	4,48 %	75	2,40 %	1,8647
Lavrisikolån	69	0,88 %	33	1,06 %	0,8331
Lavrisikolån - GFL-flåte	117	1,49 %	23	0,74 %	2,0269
Lavrisikolån - Landbrukslån	193	2,46 %	53	1,70 %	1,4509
Mentortjenesten	315	4,02 %	107	3,42 %	1,1730
Miljøteknologi	273	3,48 %	148	4,74 %	0,7350
Risikolån - Distriktsrettede	119	1,52 %	30	0,96 %	1,5805
Risikolån - Innovasjonslån	772	9,84 %	292	9,34 %	1,0534
Tilskudd - Landsdekkende	34	0,43 %	14	0,45 %	0,9677
Utviklingsprogrammet for landbruks- og rein-driftsbasert vekst og verdiskaping	179	2,28 %	77	2,46 %	0,9263
Totalsum	7843	100 %	3125	100 %	1,0000
Kilde: Oxford Research AS					

5. Benyttelse av støtten og finansiering

- 98 prosent av utvalget har eller vil benytte seg av støtten mottatt fra Innovasjon Norge
- Andelen som har fått lån fra en finansiell institusjon som en bank har gått ned, mens andelen som har eksterne investorer har økt betydelig. I 2020 har om lag hvert fjerde prosjekt støtte fra eksterne investorer
- Andelen prosjekter som har utenlandske eksterne investorer har også økt over tid og er nå oppe i over fire prosent

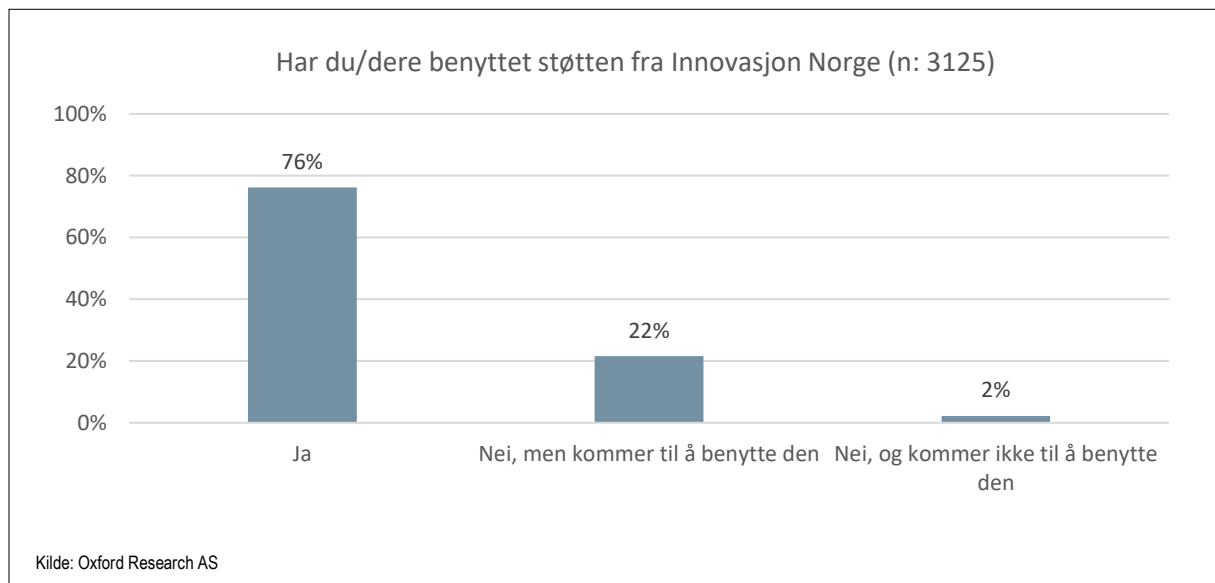
Vi begynner undersøkelsen med å spørre om respondentene har benyttet støtten de har mottatt fra Innovasjon Norge, eller ikke. Disse resultatene er presentert i kapittel 5.1. De som ikke kommer til å benytte støtten får ikke de videre spørsmålene, og går til spørsmål q139 - Rolle i virksomheten (se spørreskjemaet i Vedlegg 1). Videre undersøker vi om mottakerne har benyttet øvrige finansieringskilder til å finansiere sin utviklingsprosess utenom eventuell finansiering fra Innovasjon Norge.

98 prosent av utvalget har eller vil benytte seg av støtten mottatt fra Innovasjon Norge, av disse har 76,2 prosent allerede benyttet støtten, og 21,7 prosent vil benytte støtten. Det betyr at 2,1 prosent ikke vil benytte seg av støtten, som er nøyaktig samme andel som i 2019 og 2018. Dersom vi ser på de ulike tjenestene, er det – som både i 2018 og 2019 - kunder som har mottatt Bygdeutviklingsmidler – tradisjonell (53 prosent) og Lavrisikolån (55 prosent) som i størst grad ennå ikke har benyttet støtten, mens mottakere av Innovasjonskontrakter (90 prosent) og Etablerertilskudd (NFD) (89 prosent) i størst grad allerede har benyttet støtten. Som i de foregående årgangene er det gründerne som kommer raskest i gang med sine utviklingsprosesser (81 prosent). Når det gjelder hvilke kunder som avslår å benytte støtten, skiller mottakere av IPR-rådgivning (15 prosent), EØS midlene (13 prosent) samt Global Growth (11 prosent), seg ut.

Til sammen 90 prosent av mottakerne av støtte fra Innovasjon Norge benytter også egenkapital til finansieringen av sin utviklingsprosess (88 prosent i 2018 og 2019). 23 har prosent mottatt en form for lån fra en finansiell institusjon som en bank (30 prosent i 2018 og 2019), og 16 prosent har mottatt en annen form for offentlig støtte (17 prosent i 2018 og 2019). 67 prosent mener at finansieringen fra Innovasjon Norge har stor betydning for at de fikk innvilget banklån (65 prosent i 2018 og 2019). I vårt utvalg er det også 23 prosent som har mottatt finansiell støtte fra en ekstern investor (20 prosent i 2018 og 2019), og 75 prosent av disse oppgir at finansieringen fra Innovasjon Norge var av stor betydning for at de fikk eksterne investorer (65 prosent i 2019 og 68 prosent i 2018).

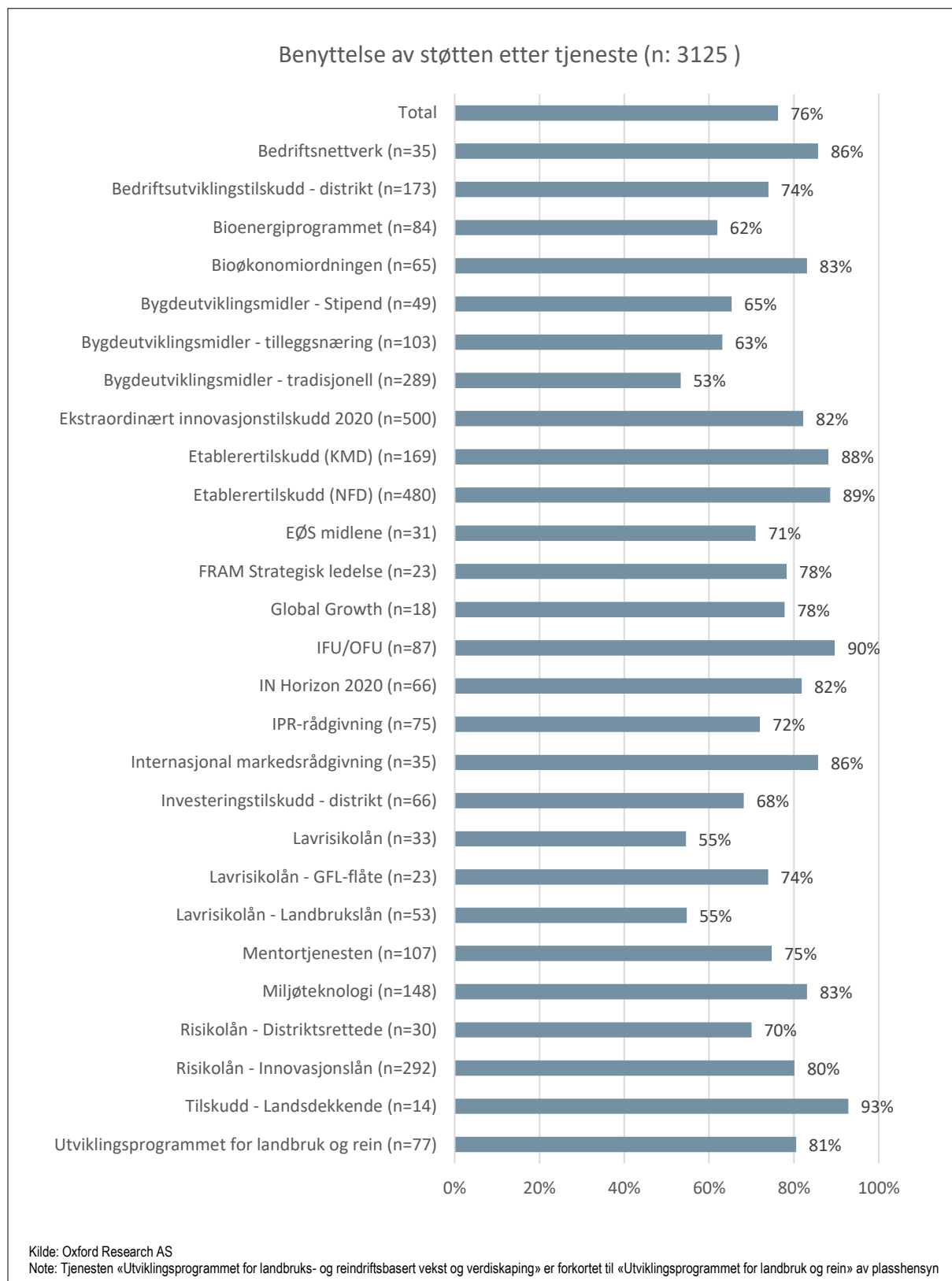
5.1 Benyttelse av støtten

Figur 2: Benyttelse av støtten

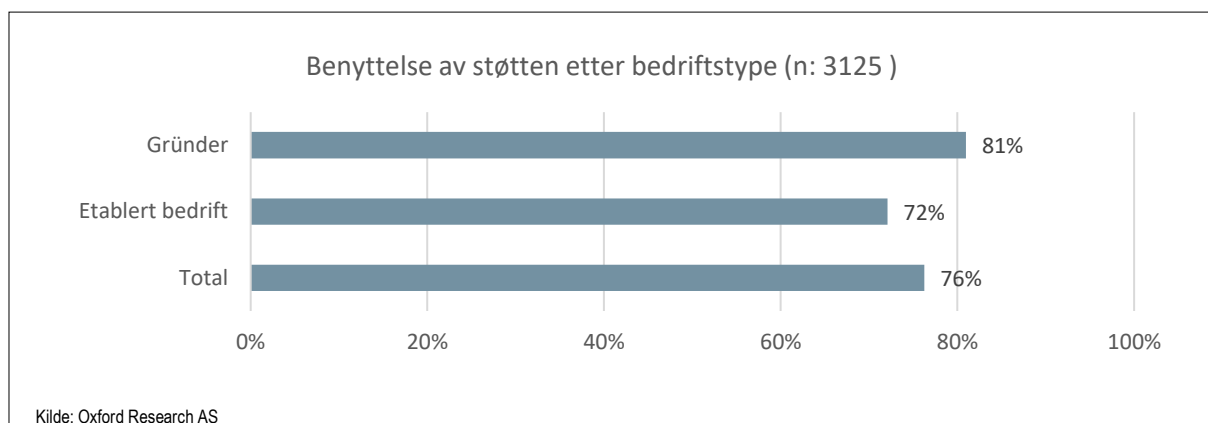
5.1.1 Benyttelse av støtten etter tjeneste

Figur 3: Benyttelse av støtten etter tjeneste

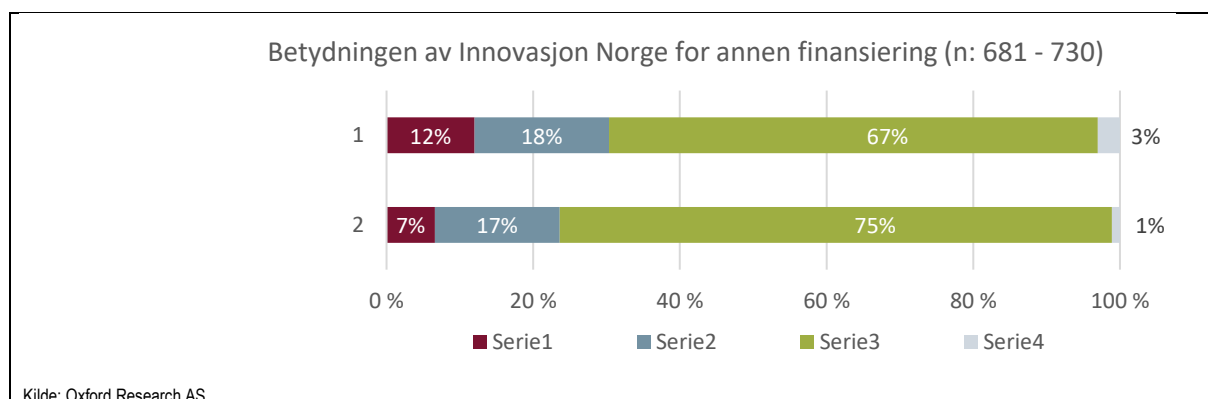
5.1.2 Benyttelse av støtten eller bedriftstype

Figur 4: Benyttelse av støtten etter bedriftstype

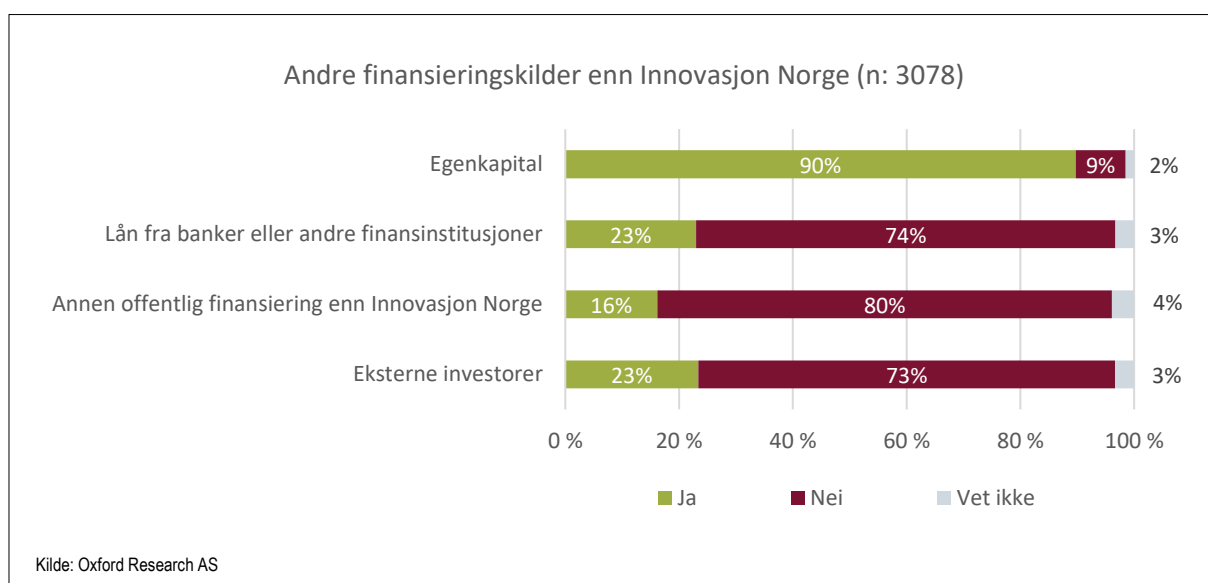
5.2 Betydningen av Innovasjon Norge for finansiering

Figur 5: Betydningen av Innovasjon Norge for finansiering

5.3 Andre finansieringskilder

Figur 6: Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge

5.3.1 Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter tjeneste

Tabell 7: Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter tjeneste

Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter tjeneste (n: 3040)				
	Egenkapital	Lån fra banker eller andre finansinstitusjoner	Amnen offentlig finansiering enn Innovasjon Norge	Eksterne investorer
Bedriftsnettverk (n=35)	88 %	3 %	17 %	16 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	93 %	13 %	28 %	15 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	89 %	67 %	4 %	2 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	98 %	8 %	23 %	19 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	98 %	25 %	17 %	0 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	95 %	52 %	9 %	2 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	90 %	73 %	10 %	1 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	97 %	11 %	12 %	23 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	92 %	7 %	17 %	18 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	89 %	6 %	18 %	37 %
EØS midlene (n=31)	78 %	12 %	23 %	22 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	86 %	36 %	14 %	0 %
Global Growth (n=18)	80 %	13 %	20 %	27 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	95 %	13 %	14 %	41 %
IN Horizon 2020 (n=66)	79 %	16 %	36 %	49 %
IPR-rådgivning (n=75)	92 %	10 %	18 %	19 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	88 %	9 %	21 %	19 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	95 %	63 %	19 %	6 %
Lavrisikolån (n=33)	97 %	52 %	23 %	13 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	95 %	32 %	5 %	5 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	87 %	37 %	13 %	4 %
Mentortjenesten (n=107)	74 %	11 %	18 %	38 %
Miljøteknologi (n=148)	97 %	11 %	10 %	31 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	90 %	52 %	24 %	21 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	93 %	24 %	20 %	62 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	57 %	0 %	21 %	21 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	92 %	22 %	20 %	3 %
Total	91 %	24 %	17 %	24 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»				

5.3.2 Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter bedriftstype

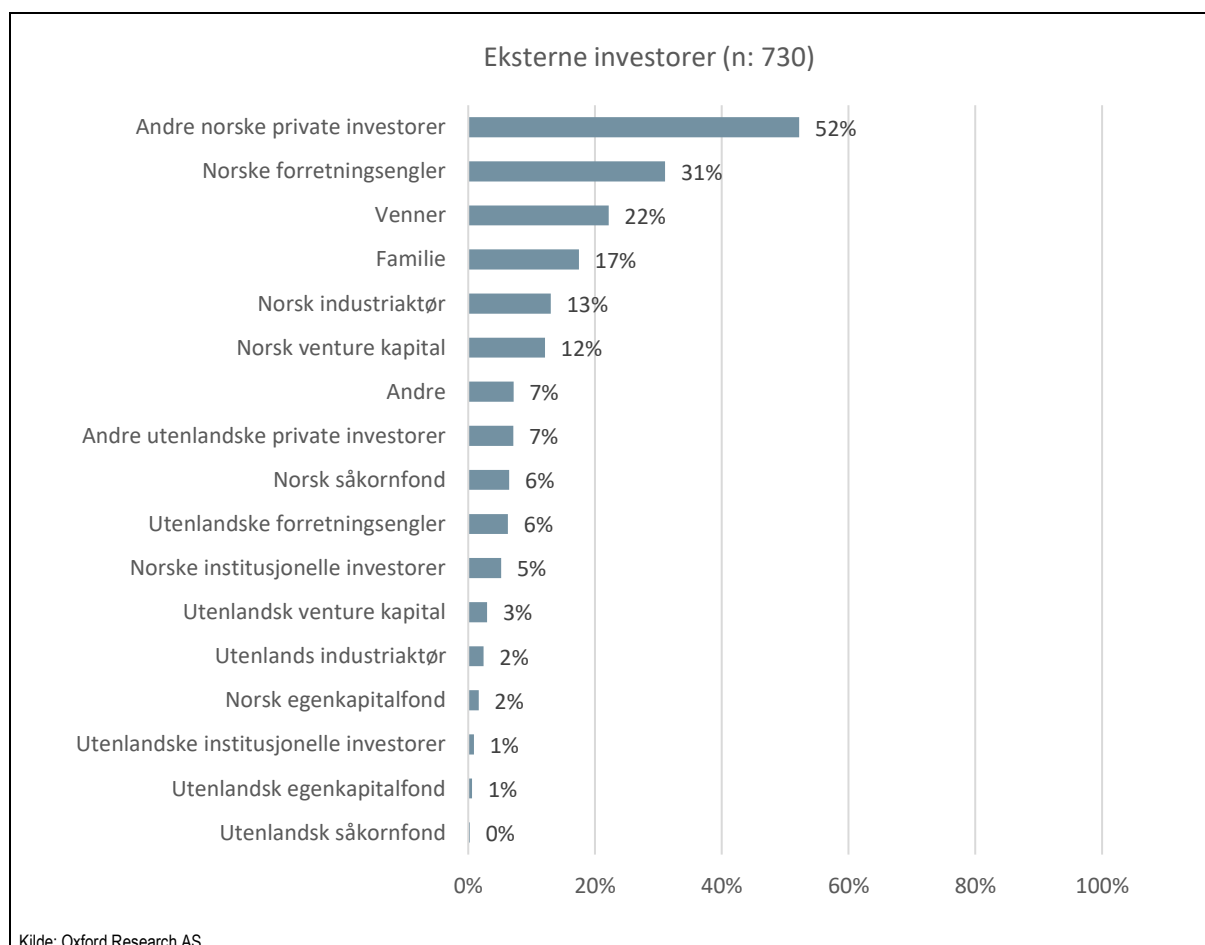
Tabell 8: Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter bedriftstype

Andre finansieringskilder enn Innovasjon Norge etter bedriftstype (n: 3040)				
	Egenkapital	Lån fra banker eller andre finansinstitusjoner	Annen offentlig finansiering enn Innovasjon Norge	Eksterne investorer
Etablert bedrift	92 %	31 %	15 %	13 %
Gründerbedrift	90 %	16 %	19 %	36 %
Total	91 %	24 %	17 %	24 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»				

5.4 Eksterne investorer

5.4.1 Eksterne investorer

Figur 7: Eksterne investorer

5.4.2 Norske eksterne investorer etter tjeneste

Tabell 9: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike norske eksterne investorer etter tjeneste

Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike norske eksterne investorer etter tjeneste (n: 730)									
	Familie	Venner	Norske forretnings- engler	Andre norske private investorer	Norsk venture kapital	Norsk egenkapital- fond	Norsk sikringsfond	Norsk industriaktør	Norske institusjonelle investorer
Bedriftsnettverk (n=35)	20 %	20 %	0 %	40 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	21 %	8 %	13 %	46 %	4 %	0 %	0 %	29 %	4 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	50 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	8 %	8 %	25 %	58 %	0 %	0 %	0 %	17 %	8 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsmønstre (n=103)	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	50 %	25 %	25 %	0 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	12 %	22 %	30 %	51 %	14 %	1 %	6 %	16 %	4 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	21 %	21 %	25 %	43 %	4 %	0 %	7 %	7 %	4 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	20 %	27 %	21 %	51 %	7 %	1 %	5 %	11 %	5 %
EØS midlene (n=31)	0 %	17 %	50 %	67 %	17 %	0 %	50 %	0 %	0 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Global Growth (n=18)	25 %	50 %	100 %	25 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	17 %	26 %	37 %	49 %	14 %	3 %	14 %	20 %	9 %
IN Horizon 2020 (n=66)	14 %	29 %	32 %	61 %	21 %	4 %	4 %	11 %	7 %
IPR-rådgivning (n=75)	0 %	33 %	17 %	58 %	0 %	0 %	0 %	8 %	8 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	17 %	33 %	17 %	50 %	17 %	0 %	0 %	0 %	17 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	25 %	25 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Lavrisikolån (n=33)	25 %	25 %	0 %	25 %	0 %	25 %	0 %	25 %	25 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Mentortjenesten (n=107)	28 %	22 %	38 %	55 %	13 %	3 %	10 %	8 %	5 %
Miljøteknologi (n=148)	11 %	14 %	25 %	48 %	16 %	5 %	9 %	30 %	7 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	33 %	17 %	33 %	33 %	0 %	0 %	17 %	33 %	0 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	18 %	20 %	44 %	57 %	17 %	2 %	7 %	11 %	5 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	0 %	33 %	33 %	67 %	33 %	33 %	33 %	33 %	33 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %
Total	17 %	22 %	31 %	52 %	12 %	2 %	6 %	13 %	5 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»									

5.4.3 Norske eksterne investorer etter bedriftstype

Tabell 10: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike norske eksterne investorer etter bedriftstype

Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike norske eksterne investorer etter bedriftstype (n: 730)									
	Familie	Venner	Norske forretnings- engler	Andre norske private investorer	Norsk venture kapital	Norsk egenkapital- fond	Norsk sårbarfond	Norsk industriaktør	Norske institusjonelle investorer
Etablert bedrift	15 %	16 %	27 %	51 %	15 %	3 %	4 %	17 %	5 %
Gründerbedrift	18 %	25 %	33 %	53 %	11 %	1 %	7 %	12 %	5 %
Total	17 %	22 %	31 %	52 %	12 %	2 %	6 %	13 %	5 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»									

5.4.4 Utenlandske eksterne investorer etter tjeneste

Tabell 11: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike utenlandske eksterne investorer etter tjeneste

Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike utenlandske eksterne investorer etter tjeneste (n: 730)							
	Utenlandske foret- ningsengler	Andre utenlandske private investorer	Utenlandsk venture kapital	Utenlandsk egenka- pitalfond	Utenlandsk såkorn- fond	Utenlands industri- aktør	Utenlandske institu- sjonelle investorer
Bedriftsnettverk (n=35)						20 %	
Bedriftsutviklingsstilskudd - distrikt (n=173)		4 %				4 %	
Bioenergiprogrammet (n=84)							
Bioøkonomiordningen (n=65)		17 %		8 %		8 %	
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)							
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)							
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)							
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	4 %	6 %	3 %	2 %		4 %	1 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)		4 %	4 %	4 %			
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	5 %	3 %	6 %		1 %	2 %	
EØS midlene (n=31)	17 %	33 %					
FRAM Strategisk ledelse (n=23)							
Global Growth (n=18)	25 %	25 %	25 %				
Innovasjonskontrakter (n=87)	9 %	14 %	3 %				3 %
IN Horizon 2020 (n=66)	14 %	11 %					4 %
IPR-rådgivning (n=75)							
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)							
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)						8 %	
Lavrisikolån (n=33)		25 %					25 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)							
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)							
Mentortjenesten (n=107)	3 %	10 %	3 %				
Miljøteknologi (n=148)	7 %	5 %				2 %	
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)		17 %					
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	10 %	8 %	3 %	1 %	1 %	3 %	1 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	33 %	33 %	33 %				
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)							
Total	6 %	7 %	3 %	1 %	0 %	2 %	1 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»							

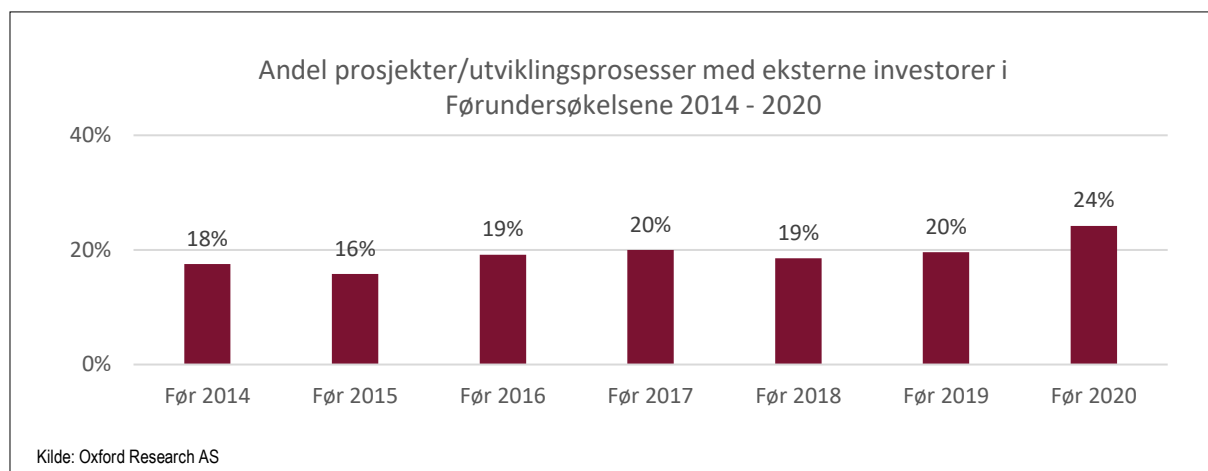
5.4.5 Utenlandske eksterne investorer etter bedriftstype

Tabell 12: Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike utenlandske eksterne investorer etter bedriftstype

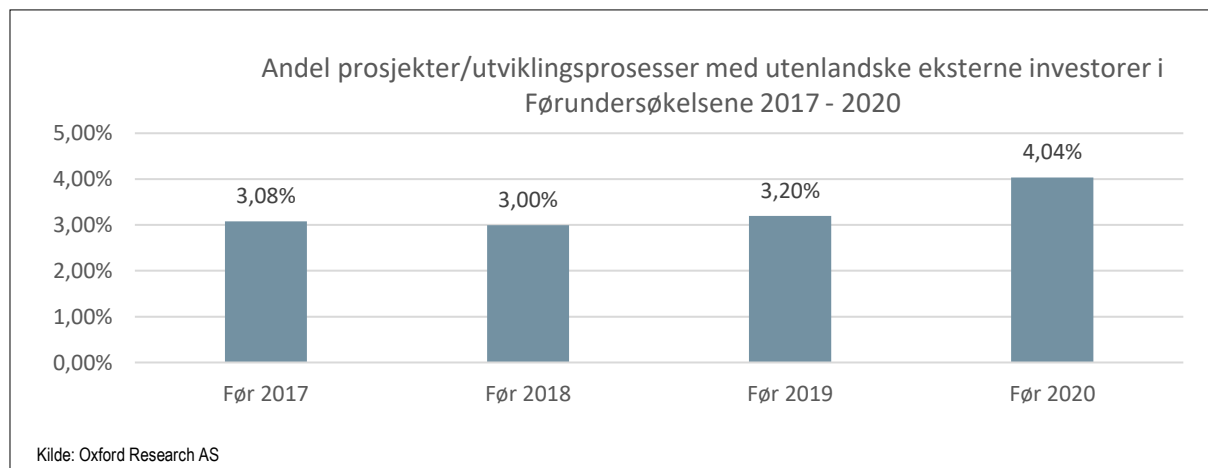
Andel virksomheter som har fått finansiering fra ulike utenlandske eksterne investorer etter bedriftstype (n: 730)							
	Utenlandske foret- ningsengler	Andre utenlandske private investorer	Utenlandsk venture kapital	Utenlandsk egenka- pitalfond	Utenlandsk såkorn- fond	Utenlandsk industri- aktør	Utenlandske institu- sjonelle investorer
Etablert bedrift	4 %	7 %	3 %	1 %	0 %	3 %	2 %
Gründerbedrift	7 %	7 %	3 %	1 %	0 %	2 %	1 %
Total	6 %	7 %	3 %	1 %	0 %	2 %	1 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»							

5.4.6 Utvikling over tid

Figur 8: Andel prosjekter/utviklingsprosesser med eksterne investorer i Førundersøkelsene 2014 - 2020

Figur 9: Andel prosjekter/utviklingsprosesser med utenlandske eksterne investorer i Førundersøkelsene 2017 - 2020

6. Addisjonalitet

- Andelen utviklingsprosesser med høy addisjonalitet er 76 prosent (74 dersom man tar med «Vet ikke»), mens summen av middels og høy addisjonalitet er 96 prosent (93 prosent dersom man tar med «Vet ikke»).
- Andelen utviklingsprosesser med høy addisjonalitet ligger dermed på det høyeste nivået som er målt de siste åtte årene.

Addisjonalitet er en svært sentral indikator i Førundersøkelsen. Addisjonalitetsbegrepet brukes til å si noe om hvor nødvendig bruken av offentlige virkemidler er, det vil si hvilken forskjell har midlene utgjort? I Førundersøkelsen er addisjonalitet kartlagt gjennom følgende spørsmål: "Hva ville skjedd med utviklingsprosessen/aktiviteten dersom IN ikke hadde gitt deg/bedriften dette tilbudet/støtten?" I tabellen under vises det hvilke av svaralternativene som er benyttet. I tabellen kategoriseres svar 1 som lav addisjonalitet, svar 2 og 3 som middels addisjonalitet og svar 4 og 5 som høy addisjonalitet.

Tabell 13: Addisjonalitetskategorier

Addisjonalitet	
Hva ville skjedd med utviklingsprosessen dersom IN ikke hadde gitt støtte?	
Lav	1. Gjennomført utviklingsprosessen/aktiviteten uten endringer, samme skala og tidsskjema
Middels	2. Gjennomført utviklingsprosessen/aktiviteten i samme skala, men på et senere tidspunkt
Middels	3. Gjennomført utviklingsprosessen/aktiviteten i en mer begrenset skala, men med samme tidsskjema
Høy	4. Gjennomført utviklingsprosessen/aktiviteten på et senere tidspunkt og i en mer begrenset skala
Høy	5. Utviklingsprosessen/aktiviteten ville ikke bli gjennomført
	Vet ikke
Kilde: Oxford Research AS	

Addisjonaliteten er generelt høy for Innovasjon Norges kunder og i Førundersøkelsen for 2020-årgangen ligger andelen utviklingsprosesser med høy addisjonalitet på rekordhøye 74 prosent, andelen med middels addisjonalitet på 19 prosent og andelen med lav addisjonalitet på fire prosent. De to sistnevnte er de laveste som er målt siden Førundersøkelsen 2013, mens andelen utviklingsprosesser med høy addisjonalitet ligger syv prosentpoeng høyere enn i Førundersøkelsen 2015, som var forrige toppnivå.

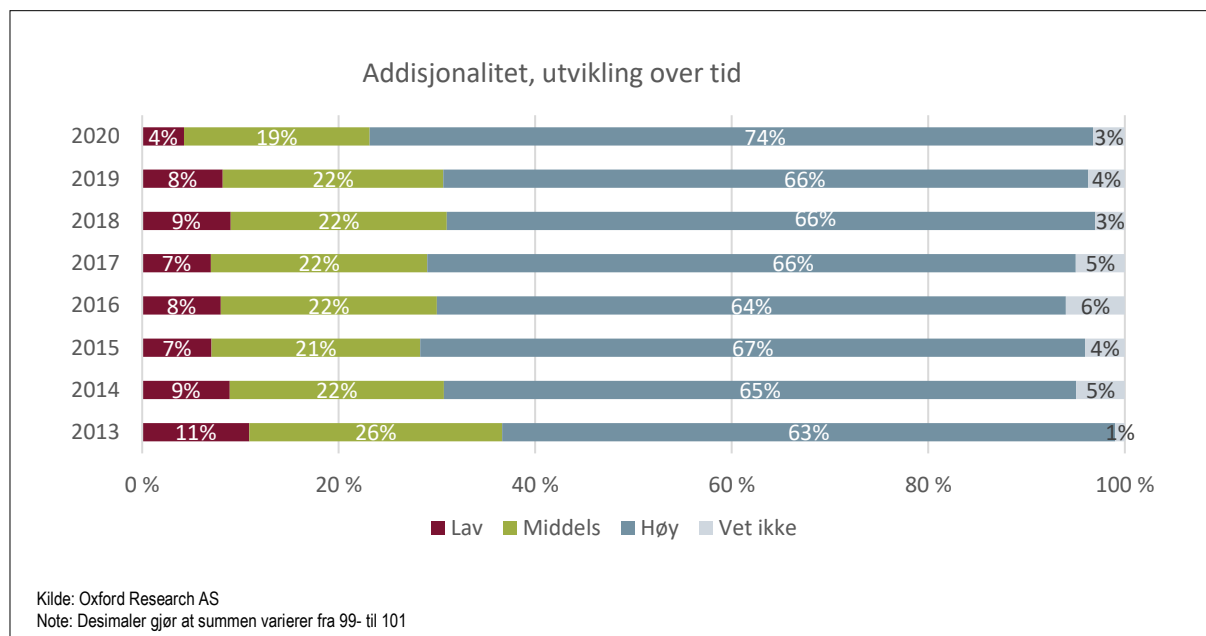
Andelen utviklingsprosesser med høy addisjonalitet er høyest for utviklingsprosesser støttet gjennom Bedriftsnettverk (91 prosent), Lavrisikolån - Landbrukslån (88 prosent) samt Innovasjonskontrakter (87 prosent). Som i fjorårets undersøkelse, er addisjonaliteten lavest blant de som har mottatt Internasjonal markedsrådgivning (58 prosent, IN Horizon 2020 (60 prosent), Risikolån - Distriktsrettede (61 prosent) og Lavrisikolån – GFL flåte (67 prosent).

Som i foregående undersøkelser varierer addisjonaliteten lite mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter. Andelen utviklingsprosesser med høy addisjonalitet ligger på 76 prosent for gründerbedriftene (summen av middels og høy er 96 prosent), mens den også er på 76 prosent for de etablerte bedriftene (summen av middels og høy er 95 prosent).

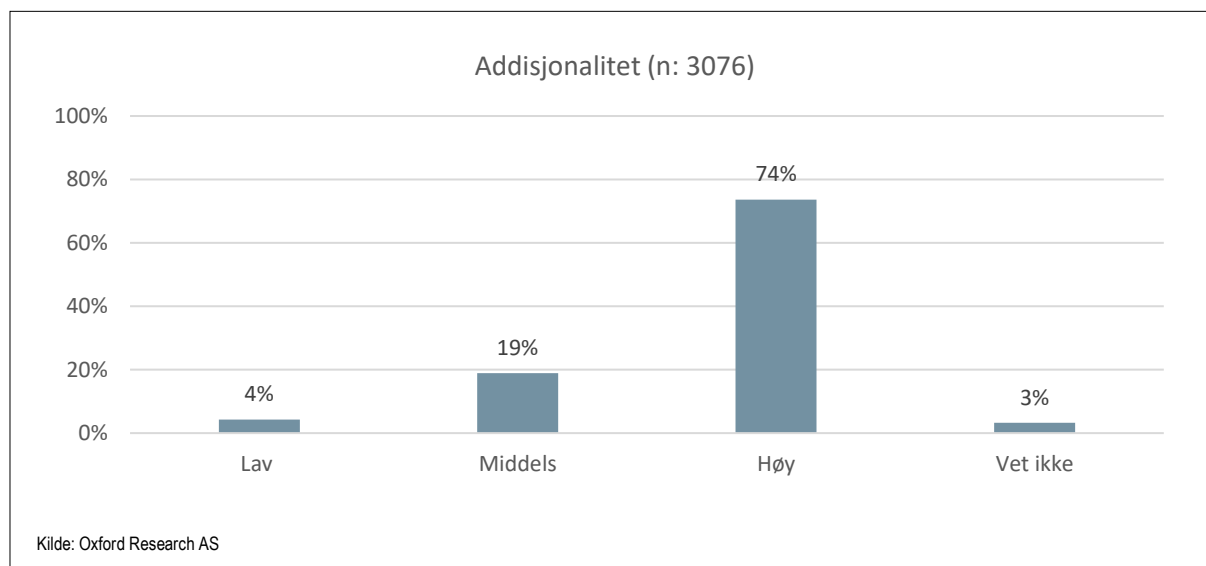
6.1 Samlet addisjonalitet

I figuren under vises utviklingen i addisjonalitet fra 2013 til 2020. Frem til fjorårets undersøkelse har addisjonalitetsskåren vært svært lik mellom de ulike årgangene. I årets undersøkelse ligger den på nivåer som aldri tidligere har vært målt.

Figur 10: Addisjonalitet, utvikling over tid

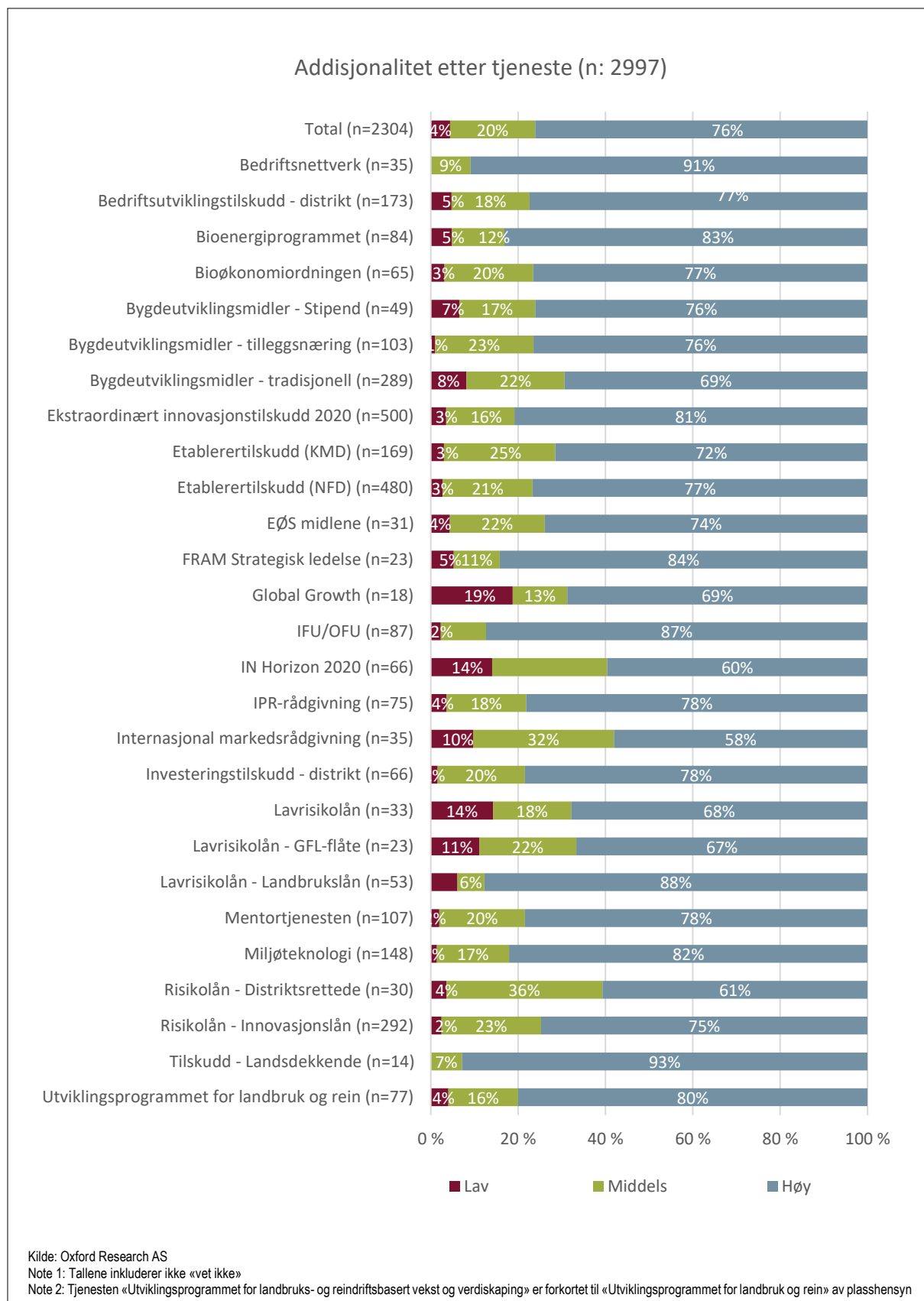

Figur 11: Addisjonalitet i Førundersøkelsen 2019

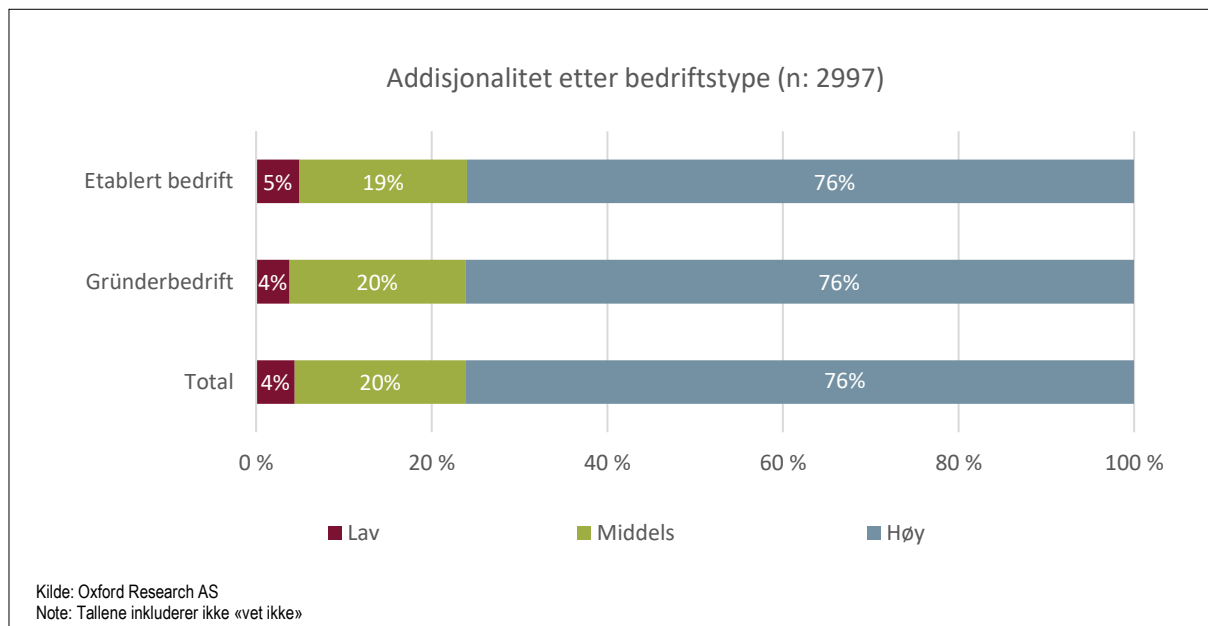
6.2 Addisjonalitet etter tjeneste

Figur 12: Addisjonalitet etter tjeneste

6.3 Addisjonalitet etter bedriftstype

Figur 13: Addisjonalitet etter bedriftstype

7. Bidrag til økt samarbeid

- Utviklingsprosessene har først og fremst ført til, eller vil føre til, økt samarbeid med kunder (82 prosent) og leverandører (78 prosent). Dette er de samme aktørene som også skåret høyest i de fire foregående Førundersøkelsene.
- I gjennomsnitt har utviklingsprosessene bidratt til eller forventes å bidra til økt samarbeid med 4,4 aktører.
- Gründerbedriftene vil eller har fått større samarbeidsbidrag enn de etablerte bedriftene. Dette er naturlig i og med at gründerbedriftene er i en oppbyggingsfase.

Samarbeid med andre aktører er viktig av flere grunner. Samarbeid kan bidra til at bedriftene får tilgang på nye eller påfyll av de mest sentrale ressursene, og gjennom det blir mer konkurransedyktige. Dette er blant annet knyttet til flere forhold:

- Samarbeid vil gi muligheter for å utvikle stordriftsfordeler (economies of scale) og utvikle samdriftsfordeler (economies of scope).²
- Samarbeid er med på å gi mindre bedrifter større løfteevne for å kunne investere i kunnskap og innovasjonsprosesser.
- Gjennom samarbeid vil en kunne tilby mer helhetlige og integrerte varer og tjenester. Dette vil gi muligheter for å dekke større leveranser/kontrakter, å komme inn på nye markeder eller dekke markeder som har en større geografisk utstrekning.
- Samarbeid vil kunne bidra til å gi større grad av legitimitet og leveringssikkerhet for kjøperne.
- Samarbeid kan gi mer tilgang til markedsinformasjon samt erfaringsutveksling som kan bidra til at en får nye impulser som kan bidra til videreutvikling.

Med alle disse forholdene i mente er det grunn til å se nærmere på om utviklingsprosessene fører til økt samarbeid som følge av Innovasjon Norges engasjement.

Resultatene fra Førundersøkelsen for 2019-årgangen (se kapittel 7.1) viser at utviklingsprosessene først og fremst har ført til eller vil føre til økt samarbeid med kunder (82 prosent, 75 prosent i 2019) og leverandører (78 prosent, 74 prosent i 2019). Utviklingsprosessene har minst betydning for samarbeid med frivillige organisasjoner (16 prosent, 14 prosent i 2019), konkurrenter (23 prosent, 25 prosent i 2019), forskningsinstitutter (33 prosent, 29 prosent i 2019) og universiteter og høyskoler (31 prosent, 30 prosent i 2019). Dette er de samme aktørene som har skåret høyest og lavest i de foregående Førundersøkelsene.

I Førundersøkelsen skilles det mellom samarbeid med norske og utenlandske aktører. Når det gjelder utenlandske aktører, er det mest utbredt å samarbeide med kunder (37 prosent, 34 prosent i 2019) og leverandører (33 prosent, 30 prosent i 2019). Det er også interessant å merke seg at 13 prosent av utviklingsprosessene har ført til økt samarbeid med utenlandske investorer/finansieringsmiljøer (11 prosent i 2019). Dette er en indikasjon på at disse utviklingsprosessene har et godt verdiskapingspotensial.

² Tom Johnstad (2008). Bedriftsnettverk, regional utvikling og aksjonsforskning. Østlandsforskning. Regionale trender.

For få et innblikk i utviklingsprosessenes totale bidrag til samarbeid, har vi også kartlagt hvor mange aktører utviklingsprosessene i gjennomsnitt vil eller har ført til økt samarbeid med (se kapittel 7.2.2). I gjennomsnitt har utviklingsprosessene bidratt til eller forventes å bidra til økt samarbeid med 4,4 aktører (4,1 aktører i 2019 og 4,3 aktører i 2018). Samarbeidsbidraget varierer sterk ut fra hvilken type tjeneste som er mottatt. Utviklingsprosessene vil eller har i størst grad bidratt til økt samarbeid for de som har fått støtte gjennom Bedriftsnettverk (5,7 aktører), Etablerertilskudd (NFD) (5,4 aktører) og Miljøteknologi (5,1 aktører). Disse legger alle vekt på å stimulere til samarbeid. De tjenestene som i minst grad vil eller har bidratt til samarbeid, er Bioenergiprogrammet (2,4 aktører), Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (2,6 aktører) og Lavrisikolån - Landbrukslån (2,9 aktører). Dette er tjenester som er innrettet mot realinvesteringer i landbruket, og det er dermed som forventet at de ikke bidrar like mye til nye samarbeidsrelasjoner. Denne typen tjenester har gjennomgående skåret lavt på denne indikatoren over tid.

Vi har også kartlagt samarbeidsbidraget ut fra bedriftstype. Utviklingsprosessenes samarbeidsbidrag er høyere for gründerbedriftene for samtlige aktørtyper. Særlig er det en stor forskjell når det gjelder økt samarbeid med investorer og finansieringsmiljø (29 prosentpoeng), noe som også var tilfelle for de fire foregående årgangene. Dette gir indikasjoner på at Innovasjon Norge spiller en viktig rolle med tanke på å utløse finansieringsmuligheter for gründere og å være risikoavlastende.

Det er også en klar forskjell i det samlede samarbeidsbidraget mellom de to bedriftsgruppene. Gründerbedriftene vil eller har fått større samarbeidsbidrag (5,0 aktører, 4,8 aktører i 2019) enn de etablerte bedriftene (3,8 aktører, 3,7 aktører i 2019). En mulig forklaring på dette kan være at etablerte bedrifter allerede har et nettverk av samarbeidspartnere, mens gründerbedrifter er nye på markedet og har mindre erfaring generelt. Det innebærer at de trenger utvikling og tilførsel av kompetanse på mange forskjellige områder. En annen medvirkende årsak til at gründerbedriftene skårer høyere, kan være at det er en større andel tjenester blant de etablerte bedriftene som er rettet inn mot å realisere realinvesteringer. Realiseringen av slike vil i gjennomsnitt være mindre avhengig av samarbeid med mange aktører.

Vi har også sett på hvordan samarbeidsbidraget har utviklet seg over tid. Andelen bedrifter som har fått ett eller flere bidrag til samarbeid har vært rimelig stabil de siste seks årene, men er for første gang over 90 prosent i Førundersøkelsen 2020.. Vi gjør oppmerksom på at i 2017 ble det gjort metodemessige endringer i samarbeidsindikatoren (antall aktører), noe som gjør at det ikke er mulig med en direkte sammenligning med tidligere år.

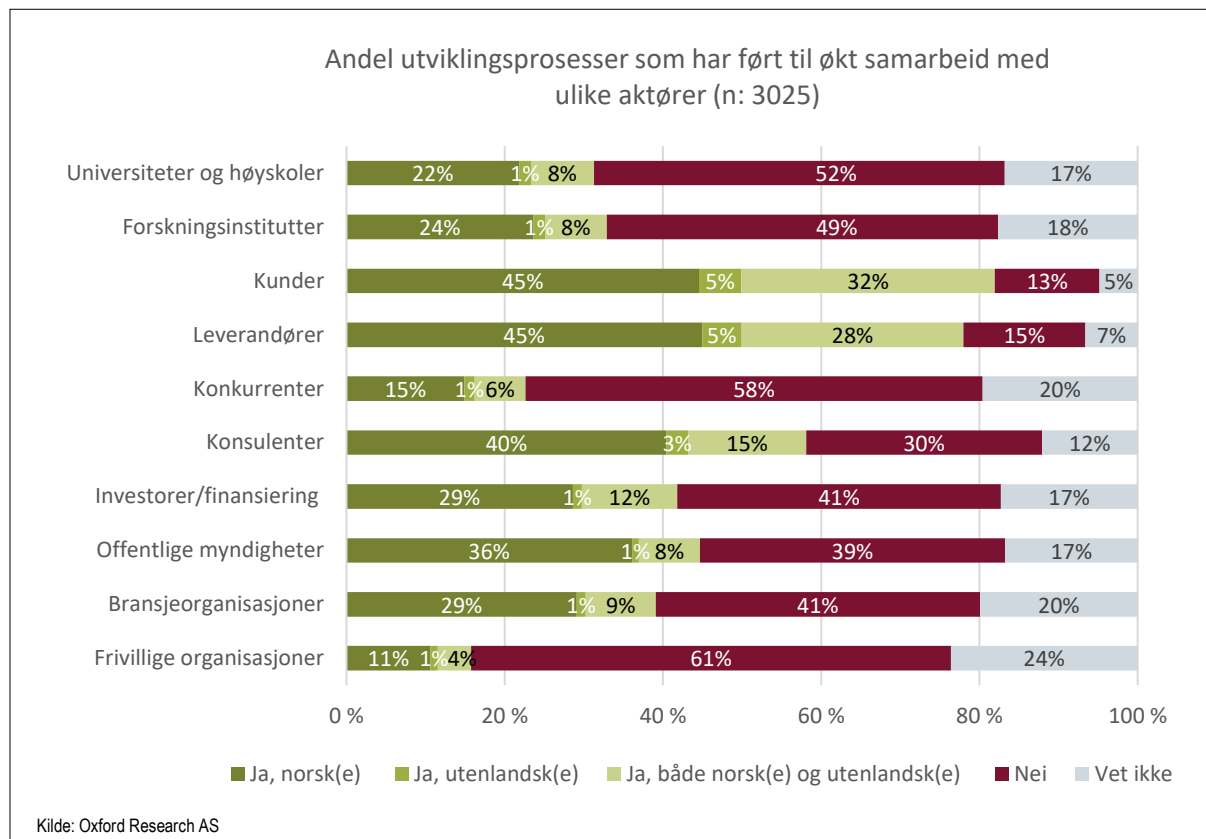
Tabell 14: Samarbeidsbidrag

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	3,3	3,5	3,5	4,1	4,3	4,1	4,4
Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	87 %	88 %	88 %	86 %	89 %	88 %	91 %

En annen dimensjon relatert til samarbeid, er hva som faktisk har vært det innholdsmessige fokuset i det. Det er fire områder som virksomhetene først og fremst har samarbeidet om: Teknologisamarbeid (54 prosent, 40 prosent i 2019), eksport eller salg av varer og tjenester (50 prosent, 48 prosent), kompetanseoverføring (49 prosent, samme som i 2019) og leverandøravtale (39 prosent, samme som i 2019). Dette er nøyaktig de samme områdene som har vært hyppigst nevnt i de to foregående Førundersøkelsene. På alle disse fire områdene er det slik at gründerbedrifter har et mer omfattende samarbeid, og særlig gjelder dette for teknologisamarbeid. På dette området ser vi en meget sterk økning sammenlignet med Førundersøkelsen 2019.

7.1 Samarbeid med ulike aktører

Figur 14: Økt samarbeid med ulike aktører

7.2 Samarbeid etter tjeneste

I dette delkapittelet presenteres hvor stor andel av de ulike tjenestene som samarbeider med de forskjellige aktørene samt hva som er det samlede samarbeidsbidraget for hver tjeneste for de 10 mulige aktørene.

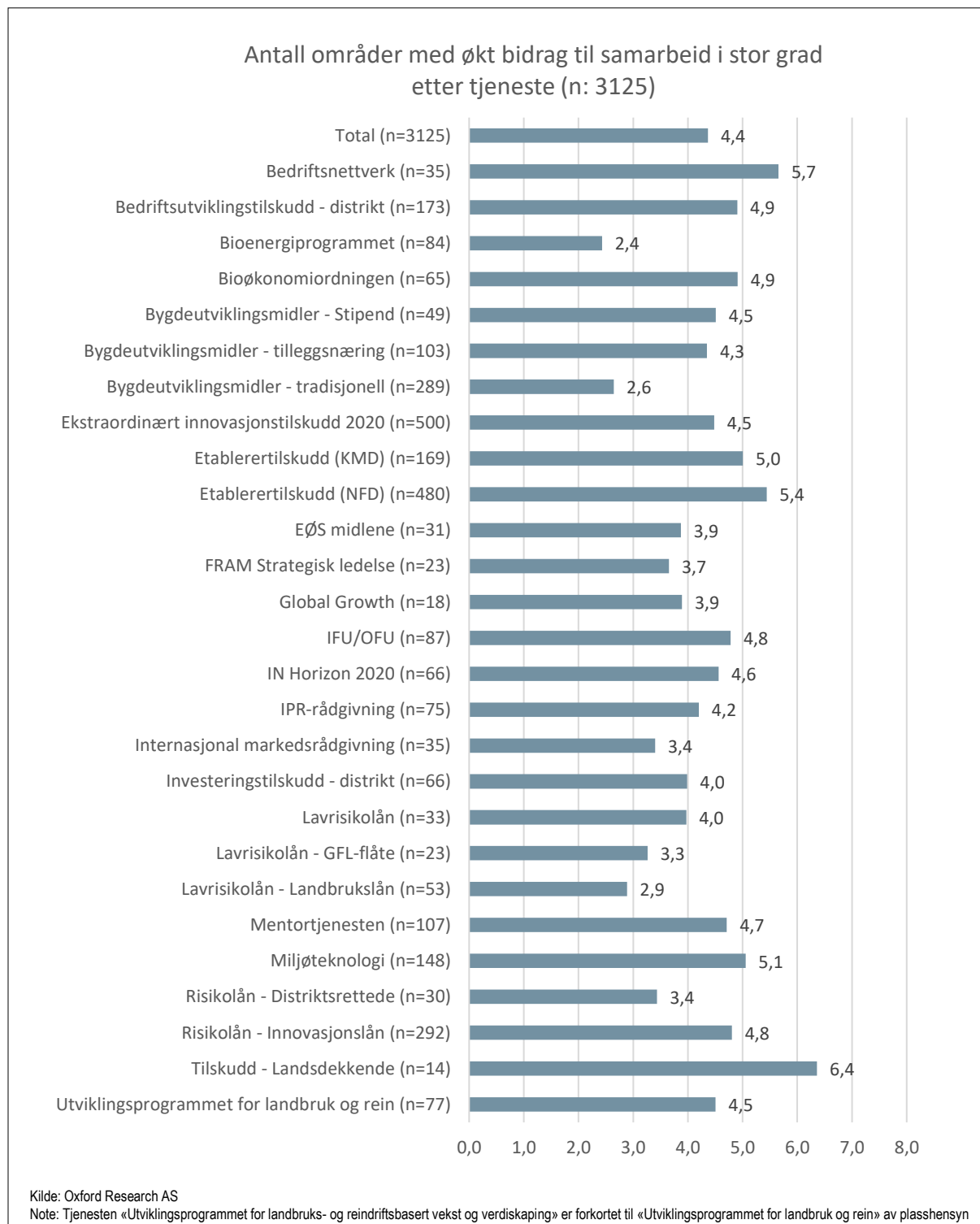
7.2.1 Samarbeid med de ulike aktørene

Tabell 15: Økt samarbeid med ulike aktører etter tjeneste

Andel utviklingsprosesser som har ført til økt samarbeid med ulike aktører etter tjeneste (n: 3075)										
	Universiteter og høyskoler	Forskningsinstitutter	Kunder	Leverandører	Konkurrenter	Konsulenter	Investorer/finansiering	Offentlige myndigheter	Bransjeorganisasjoner	Frivillige organisasjoner
Bedriftsnettverk (n=35)	61 %	33 %	88 %	94 %	42 %	73 %	30 %	79 %	64 %	36 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	26 %	27 %	88 %	80 %	39 %	73 %	39 %	57 %	45 %	23 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	6 %	6 %	40 %	67 %	12 %	41 %	25 %	28 %	17 %	4 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	41 %	67 %	81 %	83 %	23 %	66 %	30 %	45 %	50 %	13 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	19 %	19 %	96 %	91 %	45 %	55 %	19 %	57 %	40 %	28 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	16 %	20 %	85 %	79 %	47 %	48 %	16 %	50 %	50 %	26 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	5 %	11 %	48 %	68 %	18 %	33 %	20 %	31 %	29 %	5 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	36 %	40 %	91 %	81 %	14 %	68 %	33 %	43 %	35 %	10 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	38 %	36 %	86 %	80 %	32 %	62 %	51 %	45 %	47 %	23 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	43 %	44 %	93 %	85 %	24 %	69 %	65 %	50 %	48 %	25 %
EØS midlene (n=31)	52 %	48 %	85 %	59 %	15 %	44 %	41 %	41 %	37 %	22 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	14 %	10 %	67 %	67 %	67 %	62 %	33 %	43 %	29 %	10 %
Global Growth (n=18)	50 %	25 %	88 %	50 %	38 %	50 %	19 %	50 %	56 %	13 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	40 %	37 %	99 %	84 %	8 %	68 %	52 %	44 %	36 %	11 %
IN Horizon 2020 (n=66)	52 %	54 %	69 %	67 %	15 %	64 %	59 %	44 %	44 %	25 %
IPR-rådgivning (n=75)	27 %	30 %	79 %	58 %	6 %	36 %	27 %	52 %	33 %	12 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	14 %	18 %	86 %	74 %	36 %	52 %	26 %	42 %	35 %	15 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	41 %	41 %	91 %	78 %	28 %	56 %	47 %	50 %	42 %	19 %
Lavrisikolån (n=33)	13 %	10 %	90 %	94 %	29 %	58 %	32 %	48 %	39 %	10 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	14 %	23 %	64 %	59 %	32 %	27 %	45 %	41 %	36 %	
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	11 %	4 %	66 %	70 %	15 %	28 %	26 %	36 %	21 %	11 %
Mentortjenesten (n=107)	42 %	39 %	78 %	73 %	19 %	66 %	61 %	47 %	34 %	17 %
Miljøteknologi (n=148)	47 %	55 %	87 %	89 %	18 %	66 %	43 %	50 %	47 %	5 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	7 %	17 %	79 %	86 %	28 %	48 %	45 %	28 %	17 %	
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	38 %	36 %	91 %	82 %	13 %	64 %	64 %	39 %	39 %	18 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	100 %	79 %	71 %	71 %	36 %	57 %	50 %	71 %	64 %	36 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	16 %	21 %	88 %	87 %	42 %	53 %	18 %	58 %	55 %	18 %
Total	31 %	33 %	82 %	78 %	23 %	58 %	42 %	45 %	39 %	16 %
Kilde: Oxford Research AS										
Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»										

7.2.2 Samlet bidrag til samarbeid

Figur 15: Antall områder med økt samarbeid etter tjeneste

7.3 Samarbeid etter bedriftstype

I kapittel 7.3 gis det en oversikt over andelen gründere og etablerte bedrifter som samarbeider med de forskjellige aktørene samt det samlede samarbeidsbidraget (maksimal skår er 10 aktører).

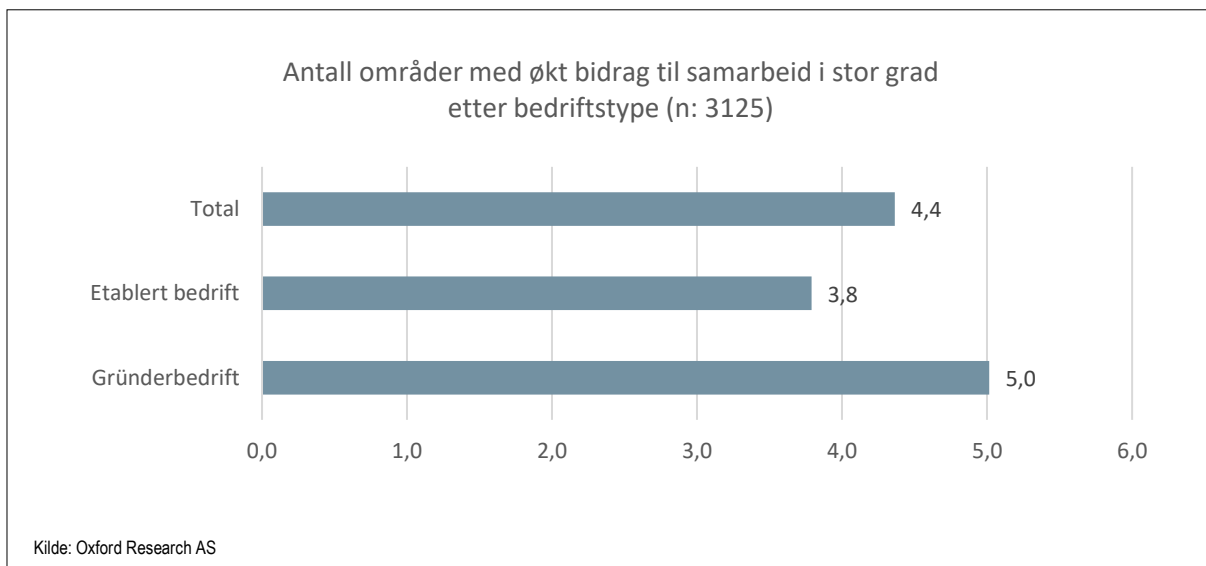
7.3.1 Samarbeid med de ulike aktørene

Tabell 16: Økt samarbeid med ulike aktører etter bedriftstype

Andel utviklingsprosesser som har ført til økt samarbeid med ulike aktører etter bedriftstype (n: 3075)										
	Universiteter og høyskoler	Forskningsinstitutter	Kunder	Leverandører	Konkurrenter	Konsulenter	Investorer/finansiering	Offentlige myndigheter	Bransjeorganisasjoner	Frivillige organisasjoner
Etablert bedrift	24 %	27 %	77 %	73 %	20 %	52 %	28 %	40 %	35 %	12 %
Gründerbedrift	39 %	40 %	88 %	84 %	25 %	65 %	57 %	50 %	44 %	20 %
Total	31 %	33 %	82 %	78 %	23 %	58 %	42 %	45 %	39 %	16 %
Kilde: Oxford Research AS										
Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»										

7.3.2 Samlet bidrag til samarbeid

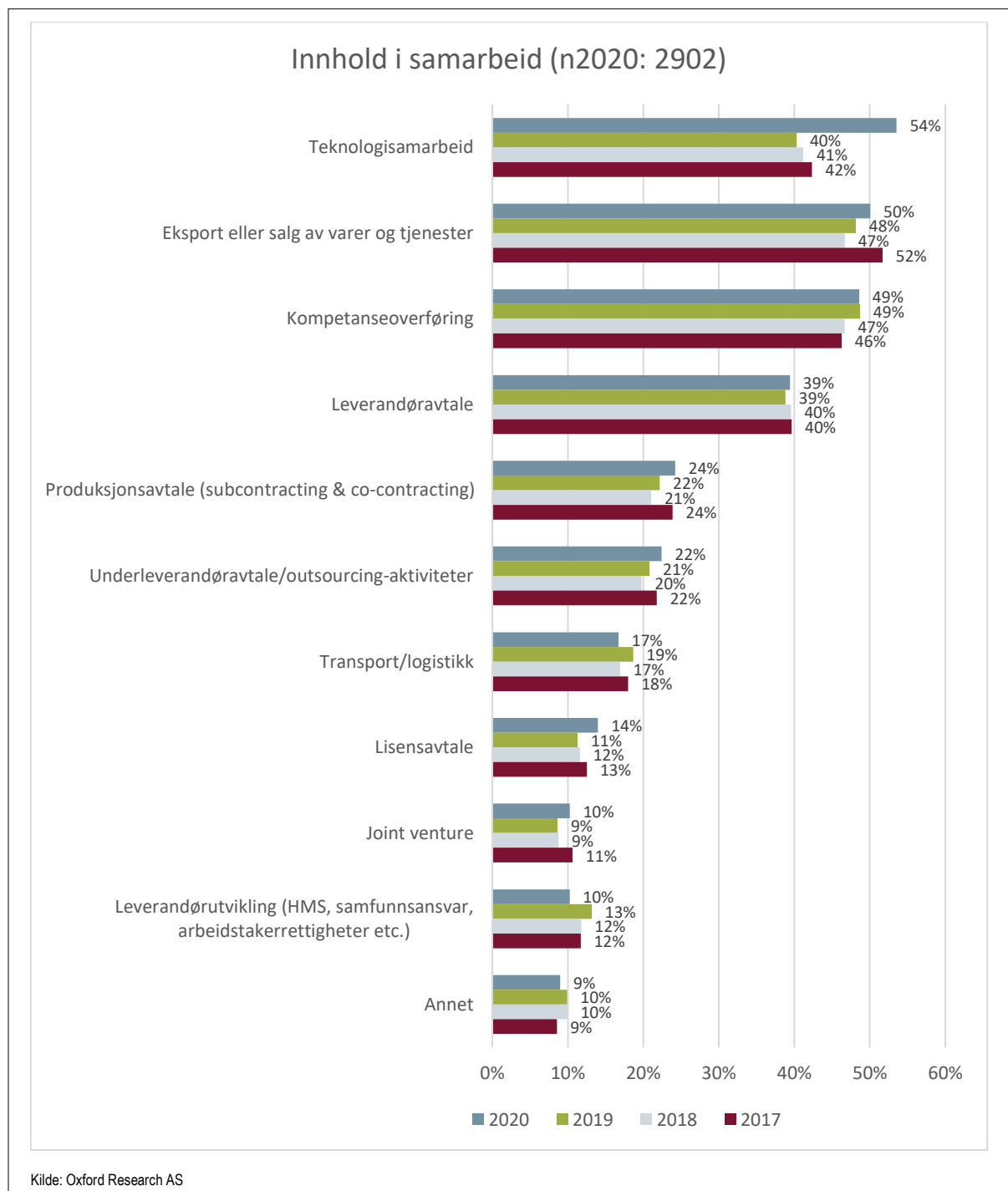
Figur 16: Antall områder med økt samarbeid etter bedriftstype

7.4 Innholdet i samarbeidet

Figuren under belyser det som har vært det innholdsmessige fokuset i samarbeidet. Sammenlignet med fjorårets undersøkelse, finner vi mindre endringer på de fleste områdene, unntatt teknologisamarbeid, som har økt kraftig. Vi registrerer en økning på syv av 11 områder og tilbakegang på tre av 11 områder, mens ett har holdt seg på samme nivå som i 2019.

Figur 17: Innholdet i samarbeidet

8. Bidrag til kompetanseheving

- Utviklingsprosessene vil eller har bidratt til økt kompetanse på 5,3 områder. Kompetansebidraget er langt større for gründerbedriftene enn de etablerte bedriftene.
- Det er flest bedrifter som rapporterer økt kompetanse om «utvikling av markeder» (66 prosent), «muligheter ved samarbeid og nettverk» (57 prosent) og strategiprosesser og veivalg (55 prosent).
- 40 prosent av utviklingsprosessene forventes å bidra til kompetansespredning utenfor virksomheten i stor grad. Dette er en økning på seks prosentpoeng sammenlignet med Førundersøkelsen 2019.

Kompetanseutvikling i bedriftene er en sentral målsetting for Innovasjon Norge. I Førundersøkelsen for 2020 har vi kartlagt kompetanseheving fra to perspektiver, kompetansen oppnådd gjennom utviklingsprosessen og spredning av den opparbeidede kompetansen til aktører utenfor egen virksomhet.

Vi har kartlagt kompetanseheving i utviklingsprosessene på 12 ulike områder. I tråd med de foregående Førundersøkelsene er det flest bedrifter som rapporterer økt kompetanse om «utvikling av markeder» (66, prosent, 54 prosent i 2019, 55 prosent i 2018), «muligheter ved samarbeid og nettverk» (57 prosent, 52 prosent i 2019, 54 prosent i 2018) og «strategiprosesser og veivalg» (55 prosent, 48 prosent i 2019, 51 prosent i 2018). Kompetanseområdet som færrest rapporterer bidrag til, er «økonomi, budsjetter og økonomistyring» med 32 prosent. Dermed kan vi slå fast at det er et stort samsvar for kompetanseresultatene i de siste Førundersøkelsene.

For å få et innblikk i utviklingsprosessenes totale bidrag til kompetanseutvikling, har vi også kartlagt hvor mange områder utviklingsprosessene i gjennomsnitt vil føre til eller har ført til økt kompetanse. I gjennomsnitt vil eller har utviklingsprosessene bidratt til økt kompetanse på 5,3 4,6 områder, som representerer en økning på 0,7 områder sammenlignet med Førundersøkelsen 2019. Dette er den høyeste verdien som er målt på denne indikatoren de siste fire årgangene som er mulige å sammenligne.

Det er Risikolån - Innovasjonslån og Etablerertilskudd (NFD) som overordnet oppgir størst bidrag til kompetanseheving på flest områder. Dersom vi utelukkende ser på kompetanseheving på internasjonale områder, er det tjenester som Global Growth, Risikolån - Innovasjonslån og IN Horizon 2020 som alle har høye bidrag der. Dersom vi ser på kompetanseheving på interne bedriftsforhold som «utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften», «strategiprosesser og veivalg», «rekruttering og opplæring av ansatte» og «økonomi, budsjetter og økonomistyring», er det Mentortjenesten, Risikolån – Innovasjonslån og Etablerertilskudd (NFD) som har de høyeste nivåene for de fire områdene samlet. Om vi bare ser på kompetanseområdene som handler om utvikling og innovasjon er det Etablerertilskudd (NFD) samt Risikolån – Innovasjonslån, Etablerertilskudd (KMD) og Miljøteknologi som har høyest nivåer.

Tjenestene med lavest bidrag til kompetanseheving er – som i foregående års undersøkelser - Bioenergiprogrammet, Bygdeutviklingsmidler – tradisjonell og Lavrisikolån - GFL-flåte.

Gründerbedriftene vil få eller har fått større kompetansebidrag (6,2 områder, 5,7 områder i 2019 og 2018) enn de etablerte bedriftene (4,6 områder, 3,7 områder i 2019 og 3,9 områder i 2018). Dette er naturlig i og med at gründerbedriftene er i en oppbyggingsfase. De vil da i større grad ha behov

for kompetanseutvikling på mange områder. Gjennom å rette søkelys på kompetanseutvikling vil de styrke sin ressursbase og legge grunnlag for videre utvikling.

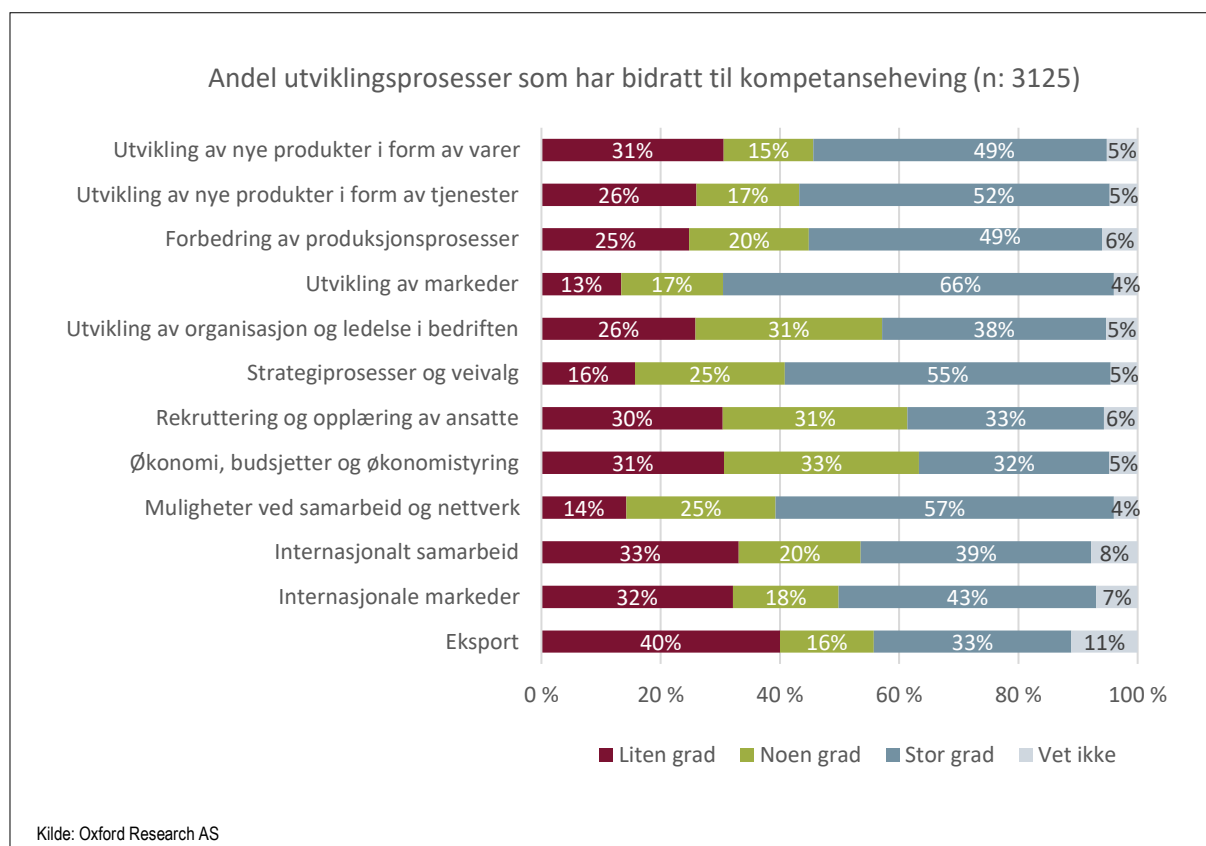
I tabellen under vises utviklingen i kompetansebidrag over tid. Når det gjelder andelen virksomheter som har fått ett eller flere kompetansebidrag gjennom prosjektet, viser tallene en økning på fem prosentpoeng sammenlignet med 2019. Kompetansebidraget gikk svakt ned fra 4,8 i 2017 til 4,6 i 2019, for så å øke kraftig til 5,3 i 2020. Vi gjør oppmerksom på at i det i 2017 ble gjort metodemessige endringer i kompetanseindikatoren, noe som gjør at det ikke er mulig med en direkte sammenligning av resultater med tidligere år.

Tabell 17: Kompetansebidrag

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	2	3,4	3,7	3,7	4,8	4,7	4,6	5,3
Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	78 %	89 %	89 %	85 %	82 %	85 %	83 %	88 %

8.1 Kompetanseheving på ulike områder

Figur 18: Andel utviklingsprosesser som har bidratt til kompetanseheving

8.2 Kompetanseheving etter tjeneste

I dette delkapittelet presenteres det hvor stor andel av tjenestene som i stor grad har eller vil føre til kompetanseheving på de ulike områdene samt hva som er det samlede kompetansebidraget.

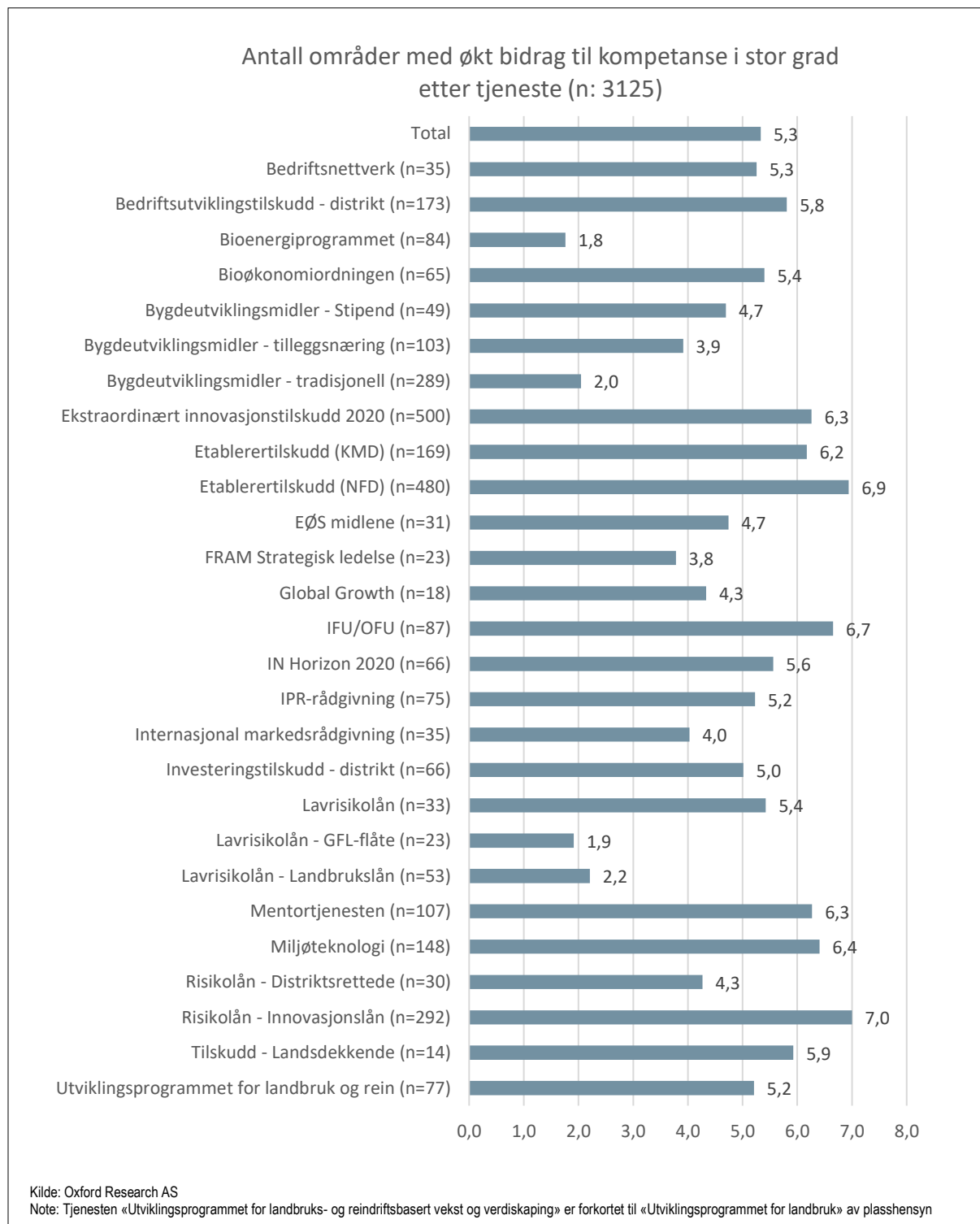
8.2.1 Kompetanseheving på de ulike områdene

Tabell 18: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har ført til økt kompetanse på de ulike områdene etter tjeneste

Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har ført til økt kompetanse på de ulike områdene etter tjeneste (n: 2926)												
	Utvikling av nye produkter i form av varer	Utvikling av nye produkter i form av tjenester	Forbedring av produksjonsprosesser	Utvikling av markeder	Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	Strategiprosesser og valg av ansatte	Rekruttering og opplæring	Økonomi, budsjett og økonomistyring	Muligheter ved samarbeid og nettverk	Internasjonalt samarbeid	Internasjonale markeder	Eksport
Bedriftsnettverk (n=35)	30 %	64 %	42 %	82 %	47 %	59 %	31 %	16 %	97 %	43 %	42 %	28 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	47 %	74 %	53 %	80 %	49 %	72 %	40 %	35 %	72 %	34 %	39 %	22 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	18 %	19 %	36 %	12 %	14 %	22 %	14 %	32 %	19 %	3 %	4 %	4 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	68 %	41 %	68 %	70 %	41 %	49 %	38 %	28 %	67 %	36 %	31 %	29 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	64 %	58 %	59 %	70 %	39 %	49 %	38 %	52 %	60 %	13 %	12 %	5 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggssnøring (n=103)	62 %	45 %	61 %	69 %	21 %	44 %	22 %	33 %	44 %	7 %	7 %	2 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	23 %	8 %	63 %	20 %	16 %	26 %	19 %	27 %	22 %	2 %	1 %	1 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	62 %	64 %	54 %	77 %	41 %	64 %	41 %	28 %	64 %	51 %	59 %	51 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	58 %	72 %	47 %	80 %	47 %	67 %	30 %	38 %	72 %	51 %	51 %	38 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	59 %	71 %	54 %	84 %	53 %	72 %	42 %	41 %	76 %	59 %	63 %	49 %
EØS midlene (n=31)	56 %	62 %	42 %	64 %	32 %	48 %	32 %	24 %	52 %	62 %	58 %	48 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	38 %	52 %	48 %	55 %	63 %	52 %	19 %	30 %	55 %	5 %	10 %	0 %
Global Growth (n=18)	27 %	13 %	31 %	56 %	44 %	50 %	13 %	6 %	56 %	63 %	69 %	67 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	69 %	69 %	52 %	74 %	35 %	66 %	37 %	33 %	70 %	55 %	67 %	58 %
IN Horizon 2020 (n=66)	57 %	55 %	54 %	69 %	40 %	57 %	32 %	27 %	60 %	66 %	64 %	62 %
IPR-rådgivning (n=75)	65 %	55 %	40 %	76 %	47 %	52 %	28 %	37 %	67 %	60 %	63 %	59 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	19 %	26 %	26 %	66 %	23 %	32 %	13 %	19 %	48 %	61 %	65 %	59 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	55 %	62 %	56 %	66 %	25 %	48 %	39 %	32 %	48 %	30 %	37 %	19 %
Lavrisikolån (n=33)	52 %	58 %	61 %	74 %	39 %	61 %	45 %	45 %	45 %	33 %	40 %	27 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	11 %	17 %	33 %	5 %	16 %	37 %	24 %	30 %	26 %	5 %	15 %	10 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	19 %	17 %	62 %	20 %	13 %	30 %	27 %	33 %	22 %	4 %	4 %	0 %
Mentortjenesten (n=107)	52 %	61 %	45 %	71 %	64 %	75 %	39 %	44 %	74 %	53 %	55 %	40 %
Miljøteknologi (n=148)	78 %	57 %	52 %	81 %	37 %	57 %	37 %	23 %	69 %	51 %	62 %	55 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	50 %	39 %	54 %	71 %	30 %	48 %	25 %	29 %	32 %	26 %	37 %	23 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	56 %	68 %	54 %	83 %	54 %	67 %	52 %	44 %	65 %	61 %	71 %	61 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	67 %	77 %	58 %	83 %	25 %	60 %	9 %	18 %	83 %	83 %	75 %	64 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	60 %	55 %	50 %	84 %	37 %	71 %	38 %	35 %	64 %	17 %	20 %	10 %
Total	52 %	55 %	52 %	68 %	40 %	57 %	35 %	34 %	59 %	42 %	46 %	37 %
Kilde: Oxford Research AS												
Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»												

8.2.2 Samlet bidrag til kompetanseheving

Figur 19: Antall områder med bidrag til økt kompetanse etter tjeneste

8.3 Kompetanseheving etter bedriftstype

I kapittel 8.3 gis det en oversikt andelen gründere og etablerte bedrifter som vil eller har fått bidrag til økt kompetanse på de ulike områdene samt det samlede kompetansebidraget.

8.3.1 Kompetanseheving på de ulike områdene

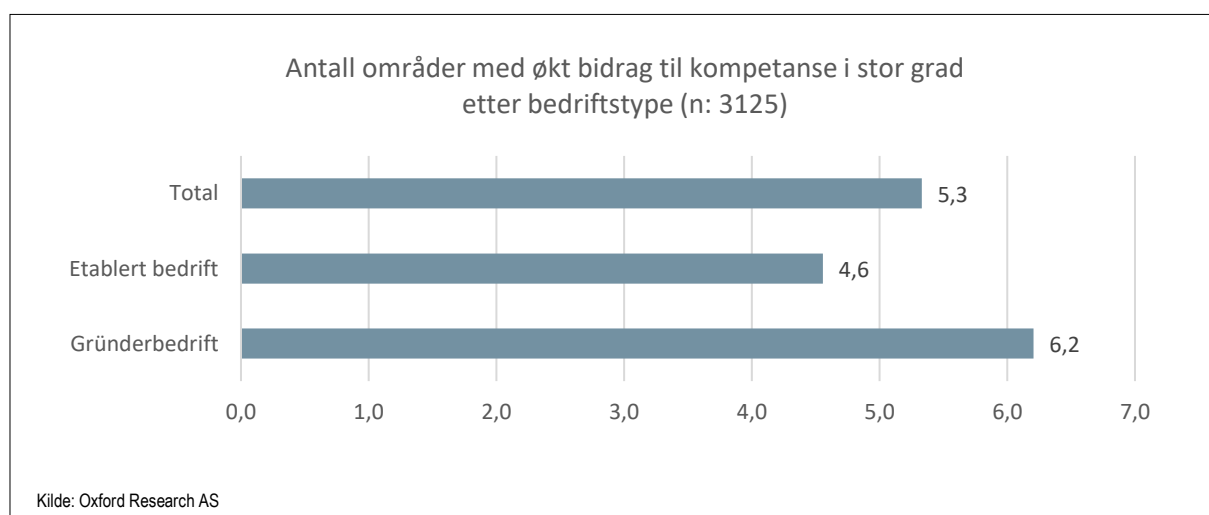
Tabell 19: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har ført til økt kompetanse på de ulike områdene etter bedriftstype

Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har ført til økt kompetanse på de ulike områdene etter bedriftstype (n: 2130)												
	Utvikling av nye produkter i form av varer	Utvikling av nye produkter i form av tjenester	Forbedring av produksjonsprosesser	Utvikling av markeder	Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften	Strategiprosesser og valg	Rekruttering og opplæring av ansatte	Økonomi, budsjetter og økonomistyring	Muligheter ved samarbeid og nettverk	Internasjonalt samarbeid	Internasjonale markeder	Eksport
Etablert bedrift	47 %	45 %	52 %	60 %	31 %	50 %	31 %	27 %	50 %	33 %	37 %	31 %
Gründerbedrift	57 %	65 %	52 %	77 %	50 %	66 %	40 %	40 %	69 %	52 %	57 %	45 %
Total	52 %	55 %	52 %	68 %	40 %	57 %	35 %	34 %	59 %	42 %	46 %	37 %

Kilde: Oxford Research AS
Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»

8.3.2 Samlet bidrag til kompetanseheving

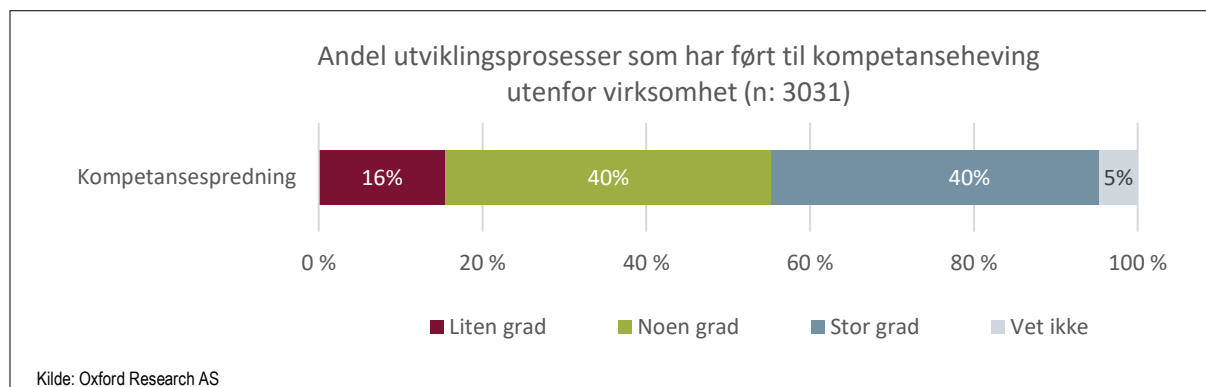
Figur 20: Antall områder med bidrag til økt kompetanse etter bedriftstype

8.4 Kompetansespredning

Utviklingsprosessene som er gjennomført med støtte fra Innovasjon Norge, kan potensielt ha positive effekter for andre aktører enn dem som gjennomfører dem. Vi har derfor undersøkt hvorvidt utviklingsprosessene forventes å bidra til kompetansespredning til andre aktører. Utviklingsprosessenes forventede effekter er vist i figuren under. Analysen avdekker at 40 prosent av utviklingsprosessene forventes å bidra til kompetansespredning utenfor egen virksomhet i stor grad. Dette er en økning på seks prosentpoeng sammenlignet med fjorårets Førundersøkelse.

Figur 21: Andel utviklingsprosesser som har ført til kompetansespredning utenfor egen virksomhet

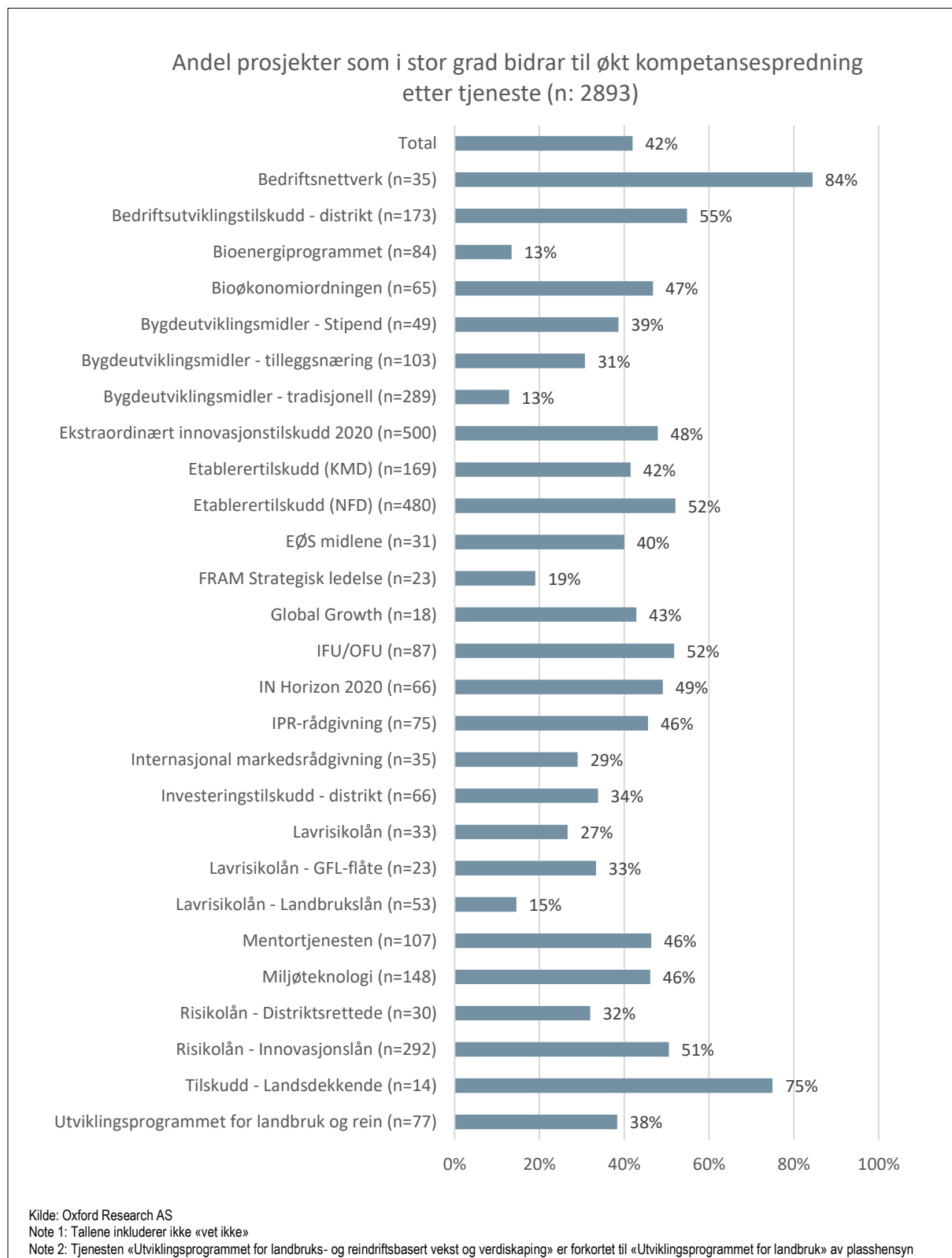

I de neste figurene viser vi resultatene etter tjeneste og bedriftstype.

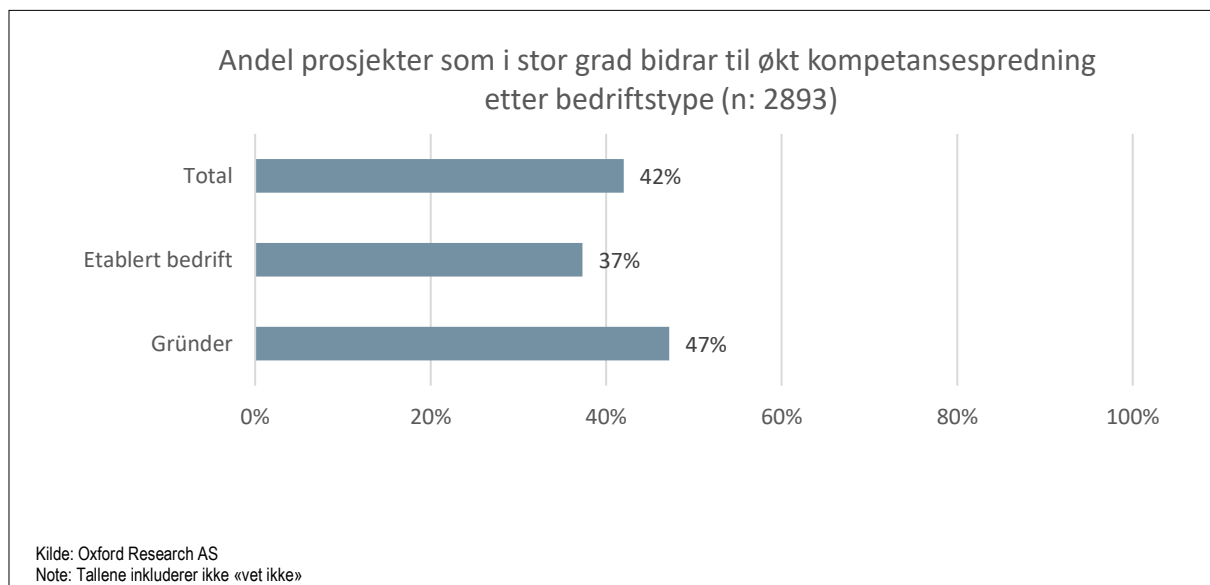
Vi finner at det er virksomheter som har fått støtte gjennom Bedriftsnettverk (68 prosent) og Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (55 prosent) som skårer høyest på denne indikatoren. Det er som tidligere Bygdeutviklingsmidler – tradisjonell (13 prosent), Bioenergiprogrammet (13 prosent) og Lavrisikolån – Landbrukslån (15 prosent) som har den laveste forventningen til kompetansespredning. Dette er ikke overraskende siden kompetansespredning er mindre relevant for disse tjenestene som hovedsakelig dreier seg om fysiske investeringer i faste anlegg, bygninger, maskiner, driftstilbehør, fiskefartøy, fiskeredskap mv.

Gründerbedrifter (47 prosent, 43 prosent i 2019) har høyere forventninger til kompetansespredning enn etablerte bedrifter (37 prosent, 31 prosent i 2019).

Figur 22: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt kompetansespredning etter tjeneste

Figur 23: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt kompetansespredning etter bedriftstype

9. Effekter på utvikling og innovasjon

- Andelen utviklingsprosesser som bidrar til innovasjon på ett eller flere hovedområder har økt med ett prosentpoeng, fra 92 prosent i 2019 til 93 prosent i 2020.
- I gjennomsnitt vil eller har utviklingsprosessene bidratt til innovasjon på 5,8 områder, som er en markant økning fra 4,8 områder i 2019.
- Innovasjonsbidraget er, som i Førundersøkelsen 2019, størst for tjenestene Risikolån - Innovasjonslån og Innovasjonskontrakter.
- Utviklingsprosessene vil eller har i størst grad bidratt til utvikling av nye varer eller forbedring av eksisterende varer (74 prosent). Bidragene er også vesentlige for utvikling av nye tjenester eller forbedring av eksisterende tjenester (71 prosent) og markedsutvikling og/eller endret markedsføring (66 prosent).
- Våre analyser viser også at det – som i fjorårets undersøkelse - er en tydelig forskjell i innovasjonsbidrag mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter. Gründerbedriftene har fått eller forventer å få større innovasjonsbidrag (på 6,8 områder, 6,1 områder i 2019, 5,6 områder i 2018, 5,5 områder i 2017) enn de etablerte bedriftene (på 5,0 områder, 3,9 områder i 2019, 3,8 områder i 2018, 3,9 områder i 2017).
- Bruken av mekanismer for å beskytte innovasjoner har økt fra 2019- til 2020-undersøkelsen for samtlige mekanismer, og økningen er størst for Fortrolighetsavtale, som også er den mest benyttede mekanismen.
- Andelen helt nye vare-, tjeneste- og prosessinnovasjoner har økt betydelig fra 2019 til 2020-årgangen.

Økt grad av samarbeid, kompetanseutvikling og endringer i måten bedriftene jobber på, kan føre til at bedriftene utvikler nye varer, tjenester, produksjonsprosesser samt markeds- og organisasjonsutvikling. I dette kapittelet ser vi nærmere på hva utviklingsprosessene har ført til eller forventes å bidra til når det gjelder innovasjon.

Utviklingsprosessene vil eller har i størst grad bidratt til utvikling av nye varer eller forbedring av eksisterende varer (74 prosent, 71 prosent i 2019, 72 prosent i 2018, 73 prosent i 2017). Utviklingsprosessene vil eller har også gitt vesentlige bidrag til utvikling av nye tjenester eller forbedring av eksisterende tjenester (71 prosent, 62 prosent i 2019, 66 prosent i 2018, 64 prosent i 2017), utvikling av nye produksjonsprosesser eller effektivisering/forbedring av eksisterende produksjonsprosesser (58 prosent, 58 prosent i 2019, 57 prosent i 2018, 55 prosent i 2017), samt markedsutvikling og/eller endret markedsføring (66 prosent, 56 prosent i 2019, 55 prosent i 2018, 57 prosent i 2017). Utviklingsprosessene vil eller har i minst grad ført til at virksomheten tar i bruk nye organisatoriske løsninger eller nye arbeidsrutiner/prosesser (52 prosent, 49 prosent i 2019, 44 prosent i 2018, 45 prosent i 2016). Sammenlignet med 2019-kullet har det altså vært en positiv utvikling på alle hovedområdene for innovasjon.

For å få en oversikt over utviklingsprosessenes totale bidrag til innovasjon, har vi også kartlagt hvor mange områder utviklingsprosessene i gjennomsnitt vil føre til eller har ført til økt innovasjon på (se kapittel 9.4). Utgangspunktet for dette er respondentenes svargivning på de 17 detaljerte innovasjonsområdene som inngår i undersøkelsen. I gjennomsnitt har eller vil utviklingsprosessene bidra til innovasjon på 5,8 områder (4,8 områder i 2019, 4,7 områder i 2018, 4,6 områder i 2017). Innovasjonsbidraget varierer sterk ut fra hvilken type tjeneste som er mottatt. Utviklingsprosessene vil føre til eller har i størst grad ført til innovasjon for de som har mottatt Risikolån - Innovasjonslån (7,7 områder), fått støtte gjennom Innovasjonskontrakter (7,3 områder) og Etablerertilskudd

(NFD) (7,3 områder), mens de i minst grad vil bidra til eller har bidratt for Lavrisikolån – GFL-flåte (1,7 områder) og Bioenergiprogrammet (1,4 områder). Den lave skåren kan forklares ut fra at disse tjenestene først og fremst gir støtte til investeringer i realkapital. Det er de samme tjeneste vi finner igjen på toppen og på bunnen av skalaen som i de foregående års undersøkelser.

Våre analyser viser også at det – som i fjorårets undersøkelse - er en tydelig forskjell i innovasjonsbidrag mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter. Gründerbedriftene har fått eller forventer å få større innovasjonsbidrag (på 6,6 områder, 6,1 områder i 2019, 5,6 områder i 2018, 5,5 områder i 2017) enn de etablerte bedriftene (på 5,0 områder, 3,9 områder i 2019, 3,8 områder i 2018, 3,9 områder i 2017). En mulig forklaring på dette kan være at de etablerte bedriftene i større grad har fått på plass en plattform for sin virksomhet, mens gründerbedriftene i større grad har et utviklingsbehov på mange områder. Vi ser imidlertid at de etablerte bedriftene har den største økningen sammenlignet med fjorårets undersøkelse.

Vi har også sett på hvordan innovasjonsbidraget har utviklet seg over tid. Som det vises i tabellen under, økte andelen utviklingsprosesser som bidrar til innovasjon på ett eller flere hovedområder fra 2013 til 2015, fra 87 til 93 prosent, mens den gikk noe tilbake fra 2015 til 2017, for så å øke igjen fra 88 prosent i 2017 til 91 prosent i 2018. I de to siste undersøkelsene finner vi at andelen er steget ytterligere med ett prosentpoeng til 93 prosent i Førundersøkelsen 2020. Det samlede bidraget til underområder for innovasjon har steget gjennom perioden fra 2013 til 2018, spesielt fra 2013 til 2015. Deretter har veksten flatet noe ut, og for 2017-kullet var bidraget på 4,6 områder, 4,7 områder for 2018-kullet og 4,8 områder for 2019-årgangen, som til da var den høyeste verdien som er målt i Førundersøkelsene. I årets undersøkelse er verdien 5,8 områder, som er en kraftig vekst siden forrige rekordmåling i Førundersøkelsen 2019.

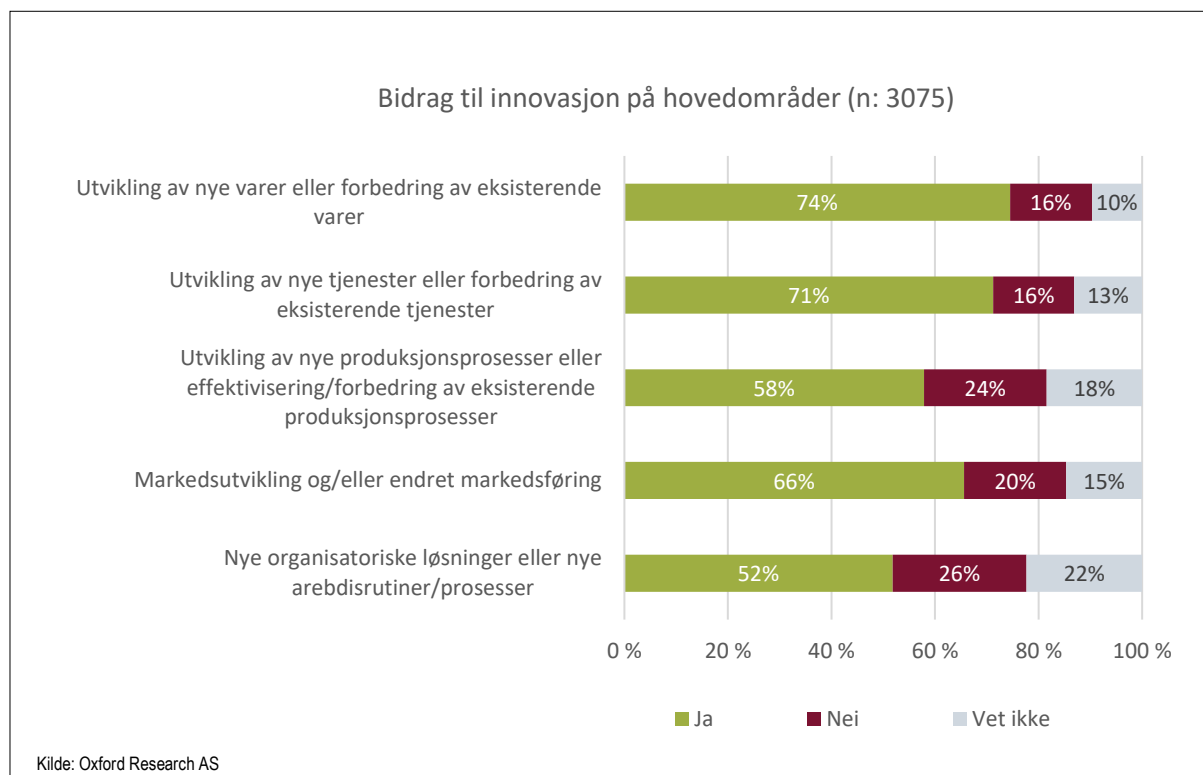
Tabell 20: Innovasjonsbidrag over tid

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	2,8	4	4,5	4,7	4,6	4,7	4,8	5,8
Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon på hovedområder	87 %	93 %	93 %	89 %	88 %	91 %	92 %	93 %

For utviklingsprosesser der en forventer eller har utviklet en ny vare, tjeneste eller produksjonsprosess, ble det kartlagt i hvilken grad en ville bruke forskjellige metoder for å beskytte det som ble utviklet (se kapittel 9.6). De to mest anvendte eller planlagt anvendte beskyttelsesmekanismene er Fortrolighetsavtaler (55 prosent, 47 prosent i 2019, 49 prosent i 2018, 50 prosent i 2017) og Hemmelighold (38 prosent, 33 prosent i 2019, 35 prosent i 2018 og 34 prosent i 2017) samt Registrert varemerke (38 prosent, 36 prosent i 2019, 37 prosent i 2018, 39 prosent i 2017), mens Registrert design (23 prosent, 22 prosent i 2019, 23 prosent i 2018, 25 prosent i 2017) og Patent (24 prosent, 23 prosent i 2019, 22 prosent i 2018, 26 prosent i 2017) er de minst utbredte. Det er altså de mindre formelle beskyttelsesmekanismene som er mest utbredt og som har økt mest i omfang.

9.1 Bidrag til innovasjon på hovedområder

Figur 24: Bidrag til innovasjon på hovedområder

Skåren har økt på samtlige av de fem innovasjonsindikatorerne fra 2019 til 2020, med den sterkeste veksten for markedsinnovasjon (fra 56 til 66 prosent). Andelen utviklingsprosesser som har ført til tjenesteinnovasjon har også hatt en sterk økning (fra 62 til 71 prosent). Andelen utviklingsprosesser som ikke bidrar til innovasjon, har gått ned med ett prosentpoeng fra åtte til syv prosent.

Tabell 21: Andel som har gitt bidrag til innovasjon på hovedområder, utvikling over tid

Andel som har gitt bidrag til innovasjon på hovedområder, utvikling over tid (2019: n: 2283)						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vareinnovasjon	69 %	69 %	73 %	72 %	71 %	74 %
Tjenesteinnovasjon	60 %	65 %	64 %	66 %	62 %	71 %
Prosessinnovasjon	58 %	53 %	55 %	57 %	58 %	58 %
Markedsinnovasjon	58 %	63 %	57 %	55 %	56 %	66 %
Organisatorisk innovasjon	29 %	33 %	45 %	44 %	49 %	52 %
Andel som ikke gir innovasjon	7 %	11 %	12 %	9 %	8 %	7 %

Kilde: Oxford Research AS
Note: Tallene inkluderer «vet ikke»

I tabellen under vises det hvordan bidraget til innovasjon har vært på de ulike hovedområdene for gründerbedrifter og etablerte bedrifter i perioden 2017 til 2020. Vi gjør oppmerksom på at de som har svart «vet ikke» ikke er med i beregningen, noe som gjør at tallene er forskjellig fra tabellen over. Jo større «Vet ikke»-andelene i tabellen over er, jo større blir forskjellene sammenlignet med andelen i tabellen under.

Med unntak av prosessinnovasjoner for gründerbedriftene, har bidraget økt fra 2019 til 2020 for samtlige innovasjonstyper for både gründerbedrifter og etablerte bedrifter. For gründerbedriftene finner vi den sterkeste økningen for organisatorisk innovasjon (økt fra 66 prosent i 2019 til 71 prosent i 2020), mens for de etablerte bedriftene har markedsinnovasjon økt med 12 prosentpoeng.

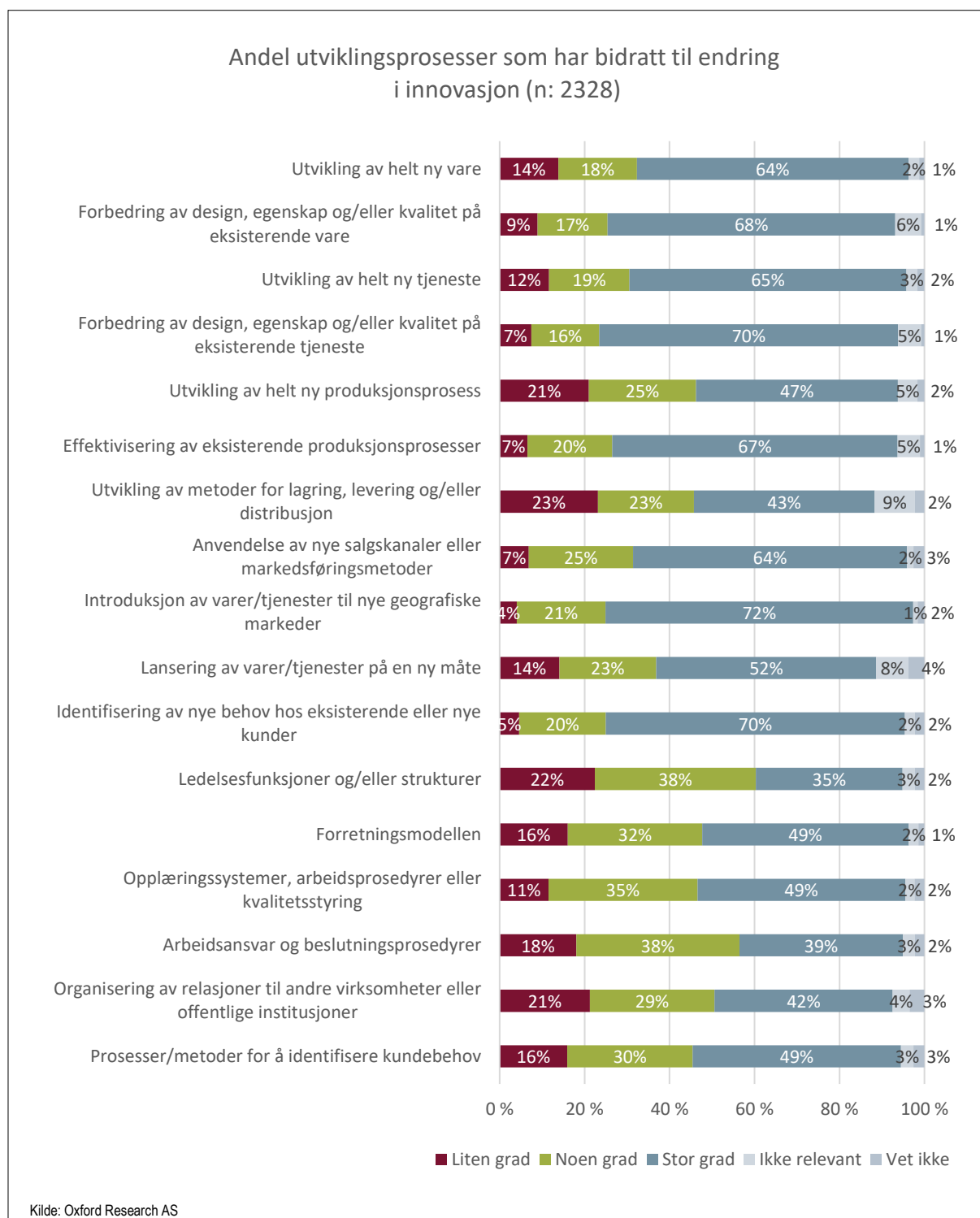
Tabell 22: Andel som har gitt bidrag til innovasjon, utvikling over tid etter bedriftstype

Andel som har gitt bidrag til innovasjon, utvikling over tid etter bedriftstype (2019 n: 2283)								
	Gründerbedrifter				Etablerte bedrifter			
	2017	2018	2019	2020	2017	2018	2019	2020
Vareinnovasjon	86 %	83 %	84 %	85 %	78 %	76 %	76 %	80 %
Tjenesteinnovasjon	81 %	82 %	84 %	87 %	69 %	70 %	66 %	77 %
Prosessinnovasjon	64 %	68 %	71 %	69 %	70 %	71 %	71 %	72 %
Markedsinnovasjon	79 %	78 %	82 %	85 %	58 %	52 %	58 %	70 %
Organisatorisk innovasjon	56 %	56 %	66 %	71 %	57 %	54 %	62 %	63 %
Kilde: Oxford Research AS								
Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»								

9.2 Bidrag til innovasjon på underkategorier

For hvert av de fem hovedområdene for innovasjon er det stilt mer detaljerte spørsmål knyttet til ulike underkategorier. Resultatene på disse vises i neste figur.

Figur 25: Andel utviklingsprosesser som har bidratt til endring i innovasjon

9.3 Innovasjonsbidrag etter tjeneste

I de to neste tabellene vises det hvor stor andel av utviklingsprosessene som i stor grad vil eller har bidratt til utvikling og forbedring innenfor ulike områder. Resultatene viser at det er stor variasjon mellom tjenestene.

Tabell 23: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til vare-, tjeneste-, prosess- og markedsinnovasjon etter tjeneste

Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til vare-, tjeneste-, prosess- og markedsinnovasjon etter tjeneste (n: 1581-2243)											
	Utvikling av helt ny vare	Forbedring av design, egenskap og/eller kvalitet på eksisterende vare	Utvikling av helt ny tjeneste	Forbedring av design, egenskap og/eller kvalitet på eksisterende tjeneste	Utvikling av helt ny produksjonsprosess	Effektivisering av eksisterende produksjonsprosesser	Utvikling av metoder for lagring, levering og/eller distribusjon	Anvendelse av nye salgskanaler eller markedsføringsmetoder	Introduksjon av varer/tjenester til nye geografiske markeder	Lansering av varer/tjenester på en ny måte (f.eks. ny design eller innpakning)	Identifisering av nye behov hos eksisterende eller nye kunder
Bedriftsnettverk (n=35)	50 %	80 %	73 %	89 %	31 %	80 %	36 %	73 %	64 %	62 %	70 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	68 %	81 %	71 %	80 %	53 %	68 %	60 %	71 %	70 %	60 %	66 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	31 %	47 %	23 %	52 %	29 %	47 %	28 %	25 %	38 %	29 %	14 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	62 %	82 %	51 %	70 %	67 %	70 %	46 %	57 %	58 %	47 %	63 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	62 %	74 %	76 %	66 %	37 %	82 %	57 %	47 %	53 %	59 %	79 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	56 %	69 %	55 %	61 %	47 %	69 %	64 %	64 %	43 %	48 %	46 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	18 %	50 %	11 %	43 %	17 %	76 %	31 %	50 %	43 %	32 %	36 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	77 %	77 %	77 %	75 %	61 %	70 %	50 %	67 %	76 %	61 %	79 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	73 %	81 %	79 %	80 %	58 %	73 %	54 %	66 %	75 %	55 %	83 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	79 %	75 %	81 %	81 %	59 %	71 %	51 %	72 %	86 %	62 %	83 %
EØS midlene (n=31)	75 %	93 %	74 %	63 %	82 %	55 %	36 %	80 %	87 %	69 %	86 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	56 %	59 %	50 %	69 %	25 %	58 %	33 %	50 %	50 %	50 %	67 %
Global Growth (n=18)	38 %	63 %	38 %	50 %	25 %	100%	75 %	55 %	64 %	36 %	64 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	81 %	72 %	83 %	77 %	45 %	75 %	48 %	69 %	84 %	56 %	86 %
IN Horizon 2020 (n=66)	72 %	73 %	64 %	72 %	58 %	76 %	38 %	62 %	73 %	56 %	68 %
IPR-rådgivning (n=75)	55 %	52 %	50 %	57 %	38 %	38 %	25 %	36 %	58 %	41 %	43 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	61 %	85 %	58 %	81 %	43 %	79 %	45 %	58 %	61 %	50 %	66 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	90 %	72 %	81 %	80 %	63 %	71 %	55 %	85 %	86 %	63 %	86 %
Lavrisikolån (n=33)	50 %	54 %	50 %	88 %	45 %	73 %	36 %	75 %	70 %	60 %	70 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	17 %	83 %	18 %	33 %	22 %	70 %	20 %	100%	50 %	100%	100%
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	10 %	48 %	26 %	58 %	41 %	73 %	28 %	38 %	33 %	25 %	50 %
Mentortjenesten (n=107)	74 %	69 %	77 %	78 %	55 %	71 %	61 %	75 %	85 %	59 %	76 %
Miljøteknologi (n=148)	84 %	73 %	78 %	74 %	70 %	71 %	43 %	62 %	74 %	58 %	79 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	32 %	82 %	35 %	90 %	47 %	84 %	74 %	61 %	50 %	44 %	50 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	73 %	80 %	77 %	87 %	63 %	78 %	59 %	69 %	81 %	64 %	76 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	67 %	60 %	80 %	100%	33 %	67 %	0 %	50 %	100%	100%	100%
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	75 %	79 %	53 %	70 %	49 %	71 %	61 %	75 %	69 %	63 %	66 %
Total	66 %	73 %	68 %	75 %	51 %	72 %	48 %	67 %	74 %	58 %	74 %
Kilde: Oxford Research AS. Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»											

Tabell 24: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til organisatorisk innovasjon etter tjeneste

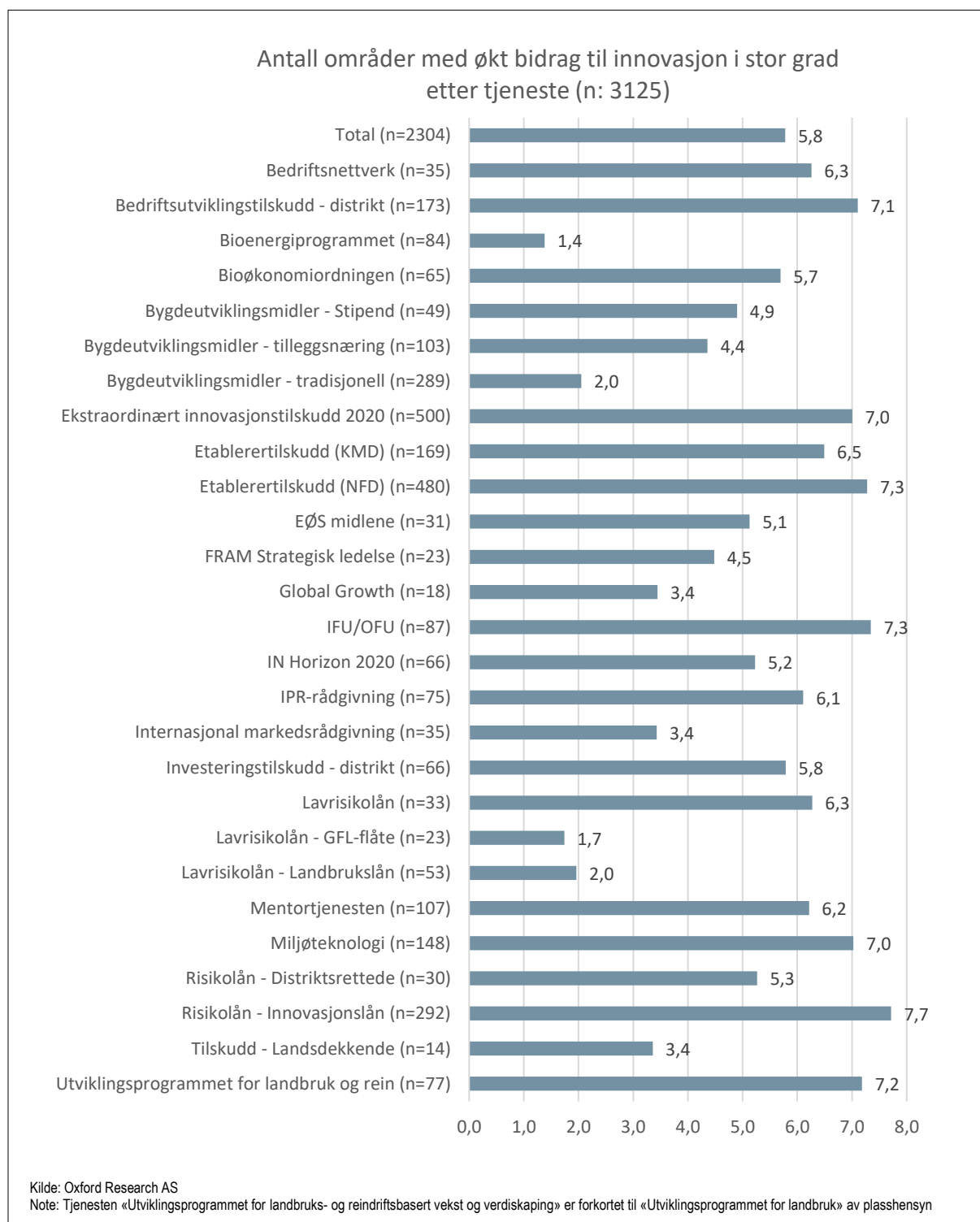
Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til organisatorisk innovasjon etter tjeneste (n: 1483- 1547)						
	Ledelsesfunksjoner og/eller strukturer	Forretningsmodellen	Opplæringssystemer, arbeidsprosedyrer eller kvalitetsstyring	Arbeidsansvar og beslutningsprosedyrer	Organisering av relasjoner til andre virksomheter eller offentlige institusjoner	Prosesser/metoder for å identifisere kundebehov
Bedriftsnettverk (n=35)	29 %	82 %	75 %	50 %	76 %	75 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	43 %	55 %	57 %	47 %	53 %	61 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	18 %	27 %	13 %	13 %	17 %	19 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	22 %	41 %	65 %	35 %	39 %	45 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	18 %	32 %	59 %	23 %	45 %	61 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	14 %	34 %	33 %	22 %	27 %	37 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	11 %	11 %	39 %	22 %	10 %	6 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	35 %	58 %	53 %	41 %	49 %	58 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	45 %	65 %	63 %	45 %	57 %	69 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	43 %	60 %	51 %	47 %	62 %	68 %
EØS midlene (n=31)	42 %	75 %	70 %	55 %	64 %	73 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	27 %	36 %	45 %	45 %	30 %	45 %
Global Growth (n=18)	60 %	80 %	40 %	40 %	50 %	50 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	30 %	53 %	45 %	47 %	63 %	68 %
IN Horizon 2020 (n=66)	48 %	59 %	60 %	50 %	39 %	65 %
IPR-rådgivning (n=75)	40 %	40 %	40 %	50 %	60 %	40 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	21 %	42 %	59 %	32 %	25 %	45 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	47 %	34 %	54 %	49 %	54 %	57 %
Lavrisikolån (n=33)	47 %	56 %	68 %	37 %	32 %	47 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	60 %	29 %	50 %	33 %	33 %	14 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	14 %	14 %	24 %	14 %	5 %	13 %
Mentortjenesten (n=107)	49 %	63 %	61 %	54 %	50 %	55 %
Miljøteknologi (n=148)	42 %	72 %	54 %	51 %	58 %	55 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	15 %	46 %	77 %	31 %	38 %	31 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	51 %	64 %	49 %	43 %	49 %	56 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	100 %	100 %	100 %	50 %	100 %	100 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	34 %	41 %	52 %	43 %	38 %	47 %
Total	36 %	50 %	51 %	41 %	45 %	52 %
Kilde: Oxford Research AS. Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»						

9.4 Samlet bidrag til innovasjon

I de tre neste figurene vises utviklingsprosessenes samlede bidrag til innovasjon på de ulike indikatorene. Vi ser både på bidraget etter tjeneste og bedriftstype.

9.4.1 Samlet bidrag til innovasjon etter tjeneste

Figur 26: Antall områder med økt innovasjon i stor grad etter tjeneste

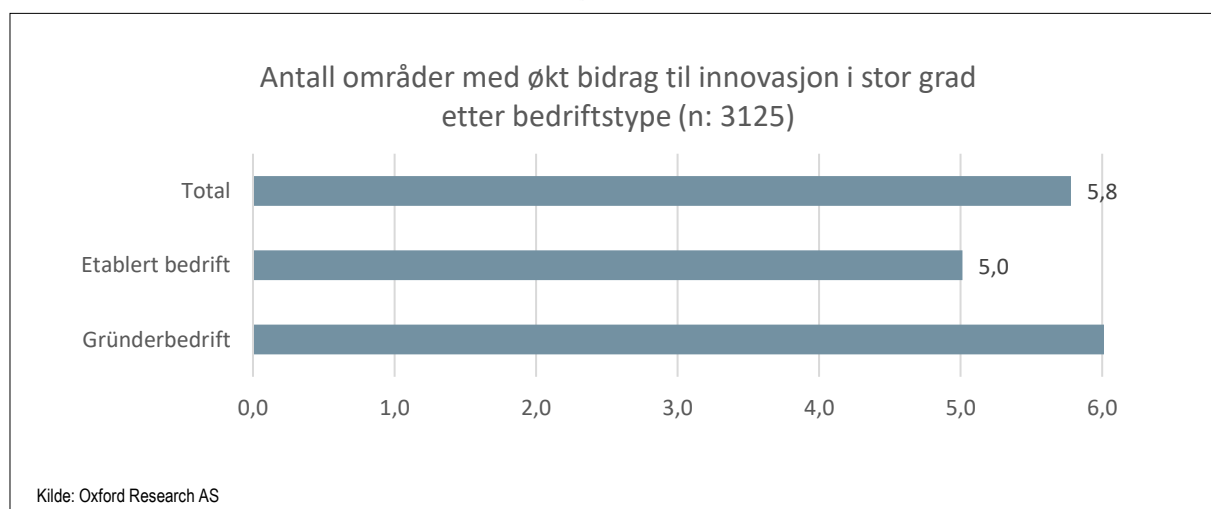

9.4.2 Samlet bidrag til innovasjon etter bedriftstype

Tabell 25: Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til utvikling og forbedring innenfor ulike områder etter bedriftstype

Andel utviklingsprosesser som i stor grad vil eller har bidratt til utvikling og forbedring innenfor ulike områder etter bedriftstype (n: 1483-2243)			
	Etablerte bedrifter	Gründerbedrifter	Total
Utvikling av helt ny vare	60 %	73 %	66 %
Forbedring av design, egenskap og/eller kvalitet på eksisterende vare	70 %	76 %	73 %
Utvikling av helt ny tjeneste	61 %	75 %	68 %
Forbedring av design, egenskap og/eller kvalitet på eksisterende tjeneste	72 %	77 %	75 %
Utvikling av helt ny produksjonsprosess	45 %	58 %	51 %
Effektivisering av eksisterende produksjonsprosesser	71 %	73 %	72 %
Utvikling av metoder for lagring, levering og/eller distribusjon	45 %	52 %	48 %
Anvendelse av nye salgskanaler eller markedsføringsmetoder	64 %	70 %	67 %
Introduksjon av varer/tjenester til nye geografiske markeder	67 %	81 %	74 %
Lansering av varer/tjenester på en ny måte (f.eks. ny design eller innpakning)	57 %	60 %	58 %
Identifisering av nye behov hos eksisterende eller nye kunder	68 %	78 %	74 %
Ledelsesfunksjoner og/eller strukturer	28 %	45 %	36 %
Forretningsmodellen	41 %	60 %	50 %
Opplæringssystemer, arbeidsprosedyrer eller kvalitetsstyring	48 %	55 %	51 %
Arbeidsansvar og beslutningsprosedyrer	36 %	45 %	41 %
Organisering av relasjoner til andre virksomheter eller offentlige institusjoner	37 %	54 %	45 %
Prosesser/metoder for å identifisere kundebehov	43 %	60 %	52 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»			

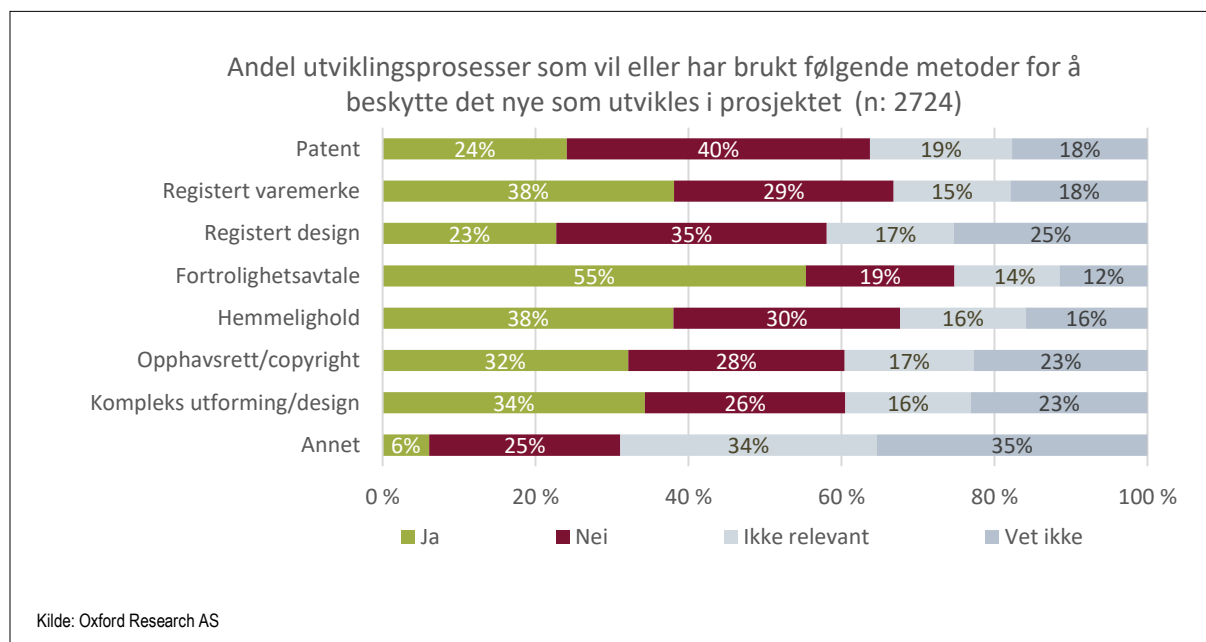
Figur 27: Antall områder med økt innovasjon i stor grad etter bedriftstype

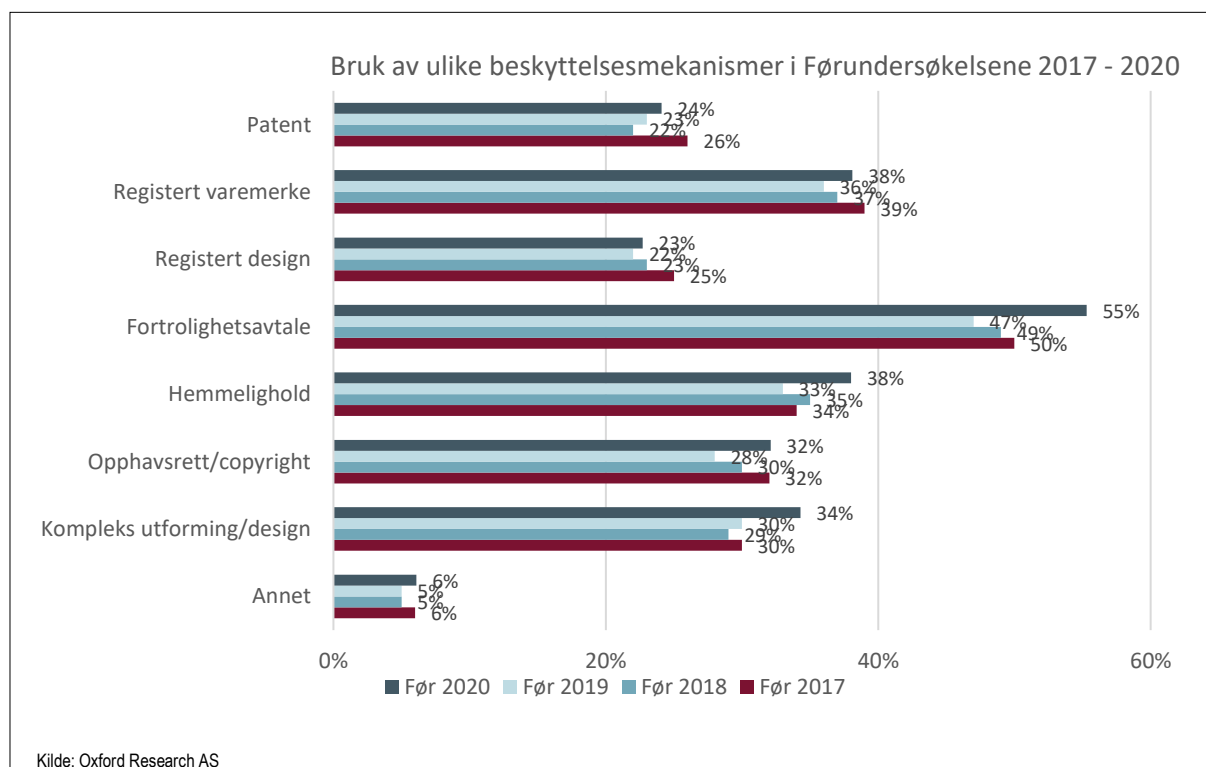
9.5 Beskyttelse av det nye som utvikles i utviklingsprosessen

Vi har videre sett på bedriftenes bruk av ulike typer metoder for å beskytte sine innovasjoner. Vi ser – som i fjorårets undersøkelse - at Fortrolighetsavtaler, Hemmelighold og Registrert varemerke er de mest utbredte mekanismene, mens Registrering av design og Patenter i mindre grad tas i bruk. Det er interessant å merke seg at gründerbedriftene gjennomgående og i mange tilfeller i langt høyere utstrekning benytter de ulike mekanismene i større grad enn de etablerte bedriftene (sterkt statistisk signifikante forskjeller for alle mekanismer).

Figur 28: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen

Figur 29: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen, utvikling over tid

Tabell 26: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen etter tjeneste

Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen etter tjeneste (n: 843 - 2043)								
	Patent	Registrert vare- merke	Registrert design	Fortolighetsavtaler	Hemmelighold	Ophavsrett/ copyright	Kompleks utfor- ming/design	Annet
Bedriftsnettverk (n=35)	18 %	47 %	31 %	78 %	27 %	50 %	67 %	11 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	18 %	46 %	36 %	59 %	40 %	46 %	43 %	15 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	8 %	16 %	12 %	21 %	15 %	9 %	9 %	5 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	33 %	37 %	32 %	70 %	46 %	42 %	42 %	14 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	17 %	54 %	42 %	24 %	23 %	11 %	32 %	19 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	4 %	44 %	44 %	27 %	20 %	18 %	18 %	11 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	1 %	17 %	8 %	3 %	3 %	5 %	8 %	3 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	41 %	58 %	36 %	80 %	58 %	57 %	67 %	19 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	42 %	73 %	61 %	80 %	62 %	67 %	62 %	25 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	52 %	80 %	56 %	89 %	71 %	72 %	71 %	21 %
EØS midlene (n=31)	36 %	39 %	42 %	94 %	56 %	60 %	60 %	50 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	10 %	11 %	11 %	40 %	13 %	22 %	46 %	17 %
Global Growth (n=18)	33 %	67 %	29 %	89 %	44 %	50 %	43 %	33 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	51 %	62 %	42 %	92 %	79 %	68 %	76 %	20 %
IN Horizon 2020 (n=66)	74 %	73 %	41 %	87 %	73 %	57 %	61 %	29 %
IPR-rådgivning (n=75)	50 %	55 %	33 %	91 %	79 %	73 %	61 %	71 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	8 %	36 %	23 %	35 %	26 %	27 %	30 %	13 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	70 %	76 %	64 %	100 %	75 %	87 %	74 %	44 %
Lavrisikolån (n=33)	6 %	35 %	23 %	25 %	13 %	16 %	44 %	14 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	13 %	14 %	14 %	29 %	0 %	14 %	14 %	0 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	0 %	6 %	0 %	6 %	6 %	0 %	0 %	0 %
Mentortjenesten (n=107)	50 %	69 %	48 %	89 %	71 %	65 %	66 %	41 %
Miljøteknologi (n=148)	55 %	44 %	35 %	93 %	72 %	56 %	70 %	22 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	8 %	21 %	23 %	44 %	31 %	21 %	54 %	0 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	41 %	66 %	43 %	85 %	74 %	62 %	74 %	29 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	50 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	2 %	38 %	21 %	38 %	22 %	21 %	14 %	3 %
Total	38 %	57 %	39 %	74 %	56 %	53 %	57 %	20 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»								

Tabell 27: Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen etter bedriftstype

Andel utviklingsprosesser som vil eller har brukt følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles i utviklingsprosessen etter bedriftstype (n: 843 - 2043)								
	Patent	Registrert varemerke	Registrert design	Forfattereavtaler	Hemmelighold	Opphavsrett/ copyright	Kompleks utforming/ design	Annet
Etablert bedrift	29 %	43 %	29 %	62 %	45 %	42 %	47 %	13 %
Gründerbedrift	46 %	70 %	49 %	84 %	66 %	62 %	65 %	27 %
Total	38 %	57 %	39 %	74 %	56 %	53 %	57 %	20 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»								

9.6 Utviklingsprosessenes nyhetsverdi

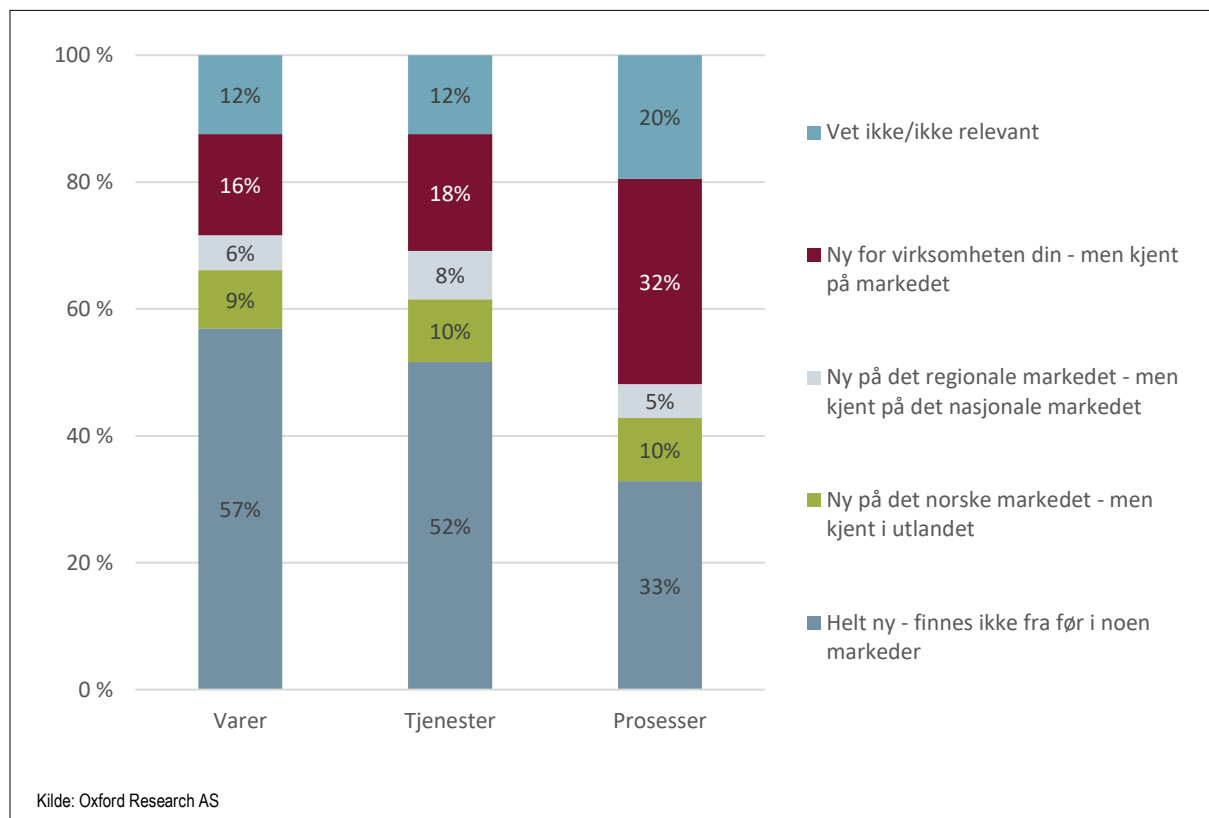
Utviklingen og innovasjonen som skjer i bedriftene, er av ulik karakter og har ulik ”nyhetsverdi”. Noe er bare nytt for bedriften og velkjent ellers, mens andre utviklinger/innovasjoner kan være helt nye. I årets Førundersøkelse har vi kartlagt nyhetsverdien knyttet til både vare-, tjeneste- og prosessinnovasjonene som utvikles i virksomhetene. Da denne indikatoren ikke har vært rapportert i Førundersøkelsene på en stund, vil vi også beskrive utviklingen over tid.

Nyhetsverdien for varer er gjennomgående høyere enn hva som er tilfelle for tjenester og prosesser. 57 prosent av prosjektene har ført til utvikling av helt nye varer (49 prosent i 2019, 50 prosent i 2018, 51 prosent i 2017). Også for tjenester registrerer vi høyere nyhetsverdier enn hva er tilfelle for prosesser. 52 prosent av prosjektene har bidratt til utvikling av helt nye tjenester (43 prosent i 2019, 45 prosent i 2018), mens 33 prosent av prosjektene har bidratt med helt nye produksjonsprosesser (24 prosent i 2019, 27 prosent i 2018).

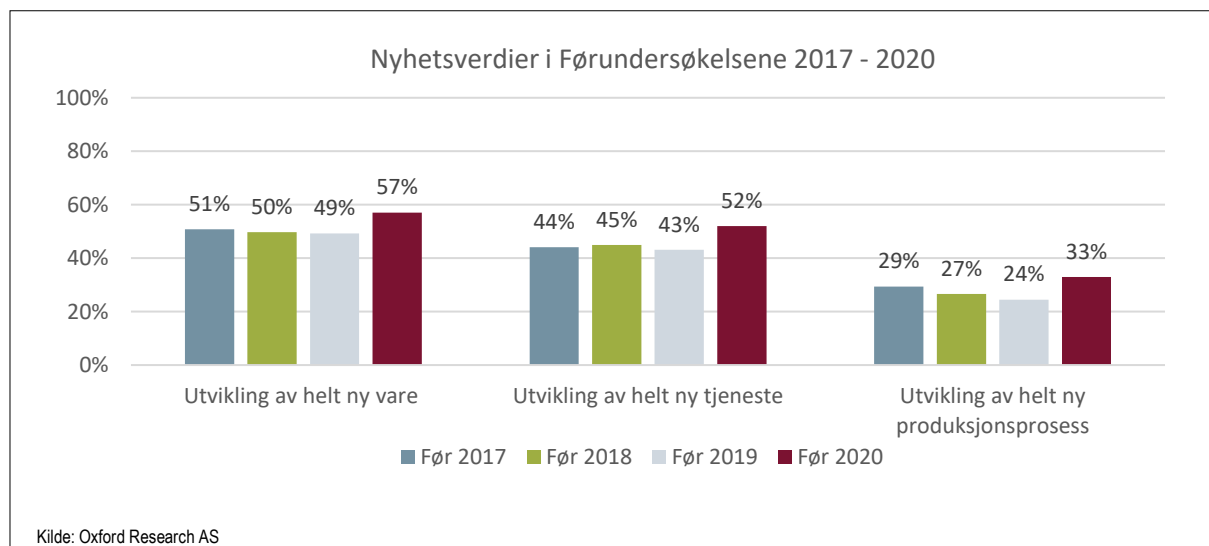
I og med at tjenestene har svært ulik innretning, er det interessant å se nærmere på nyhetsverdien ut fra denne dimensjonen. Det er stort sett de samme tjenestene som har høyest andel utviklinger som er helt nye, enten det gjelder varer, tjenester eller prosesser. Tjenestene som kommer høyest ut er Investeringstilskudd – distrikt, Etablerertilskudd (NFD), EØS midlene og Miljøteknologi.

Med hensyn til utviklingsprosesser som er helt nye når vi ser nærmere på bedriftstype, ser vi gjennomgående at de i langt større grad har bidratt til noe helt nytt for gründerne, både for vare, tjeneste og prosess. Forskjellen er aller størst når det gjelder helt nye tjenester. Her ligger skåren 27 prosentpoeng høyere for gründerne. Også for helt nye varer er forskjellen betydelig (24 prosentpoeng høyere). Disse resultatene er konsistente med det vi finner i Etterundersøkelsene.

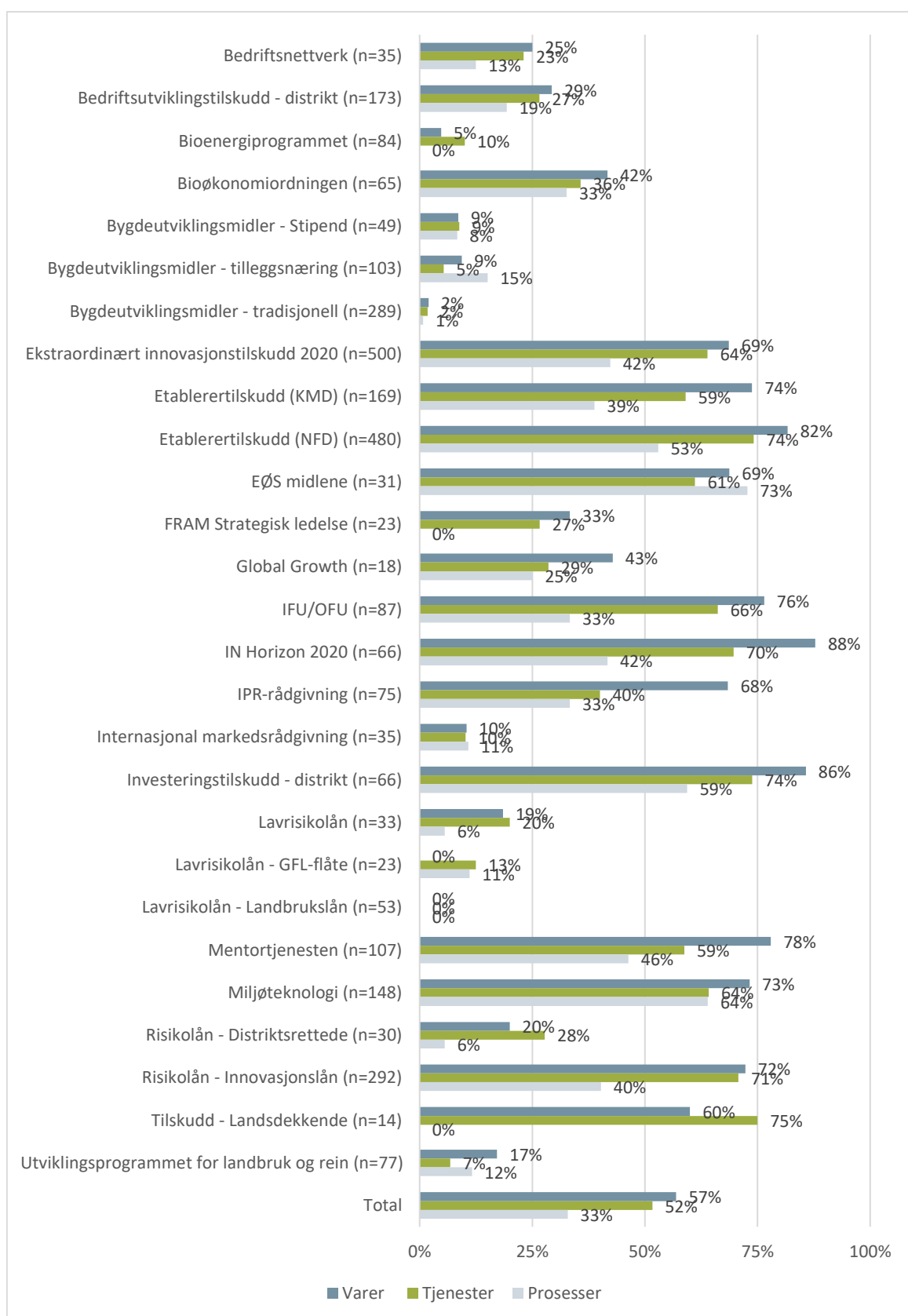
Figur 30: Nyhetsverdi i utviklingsprosessene (n: 1510 -2025)

Figur 31: Nyhetsverdi i utviklingsprosessene, utvikling over tid

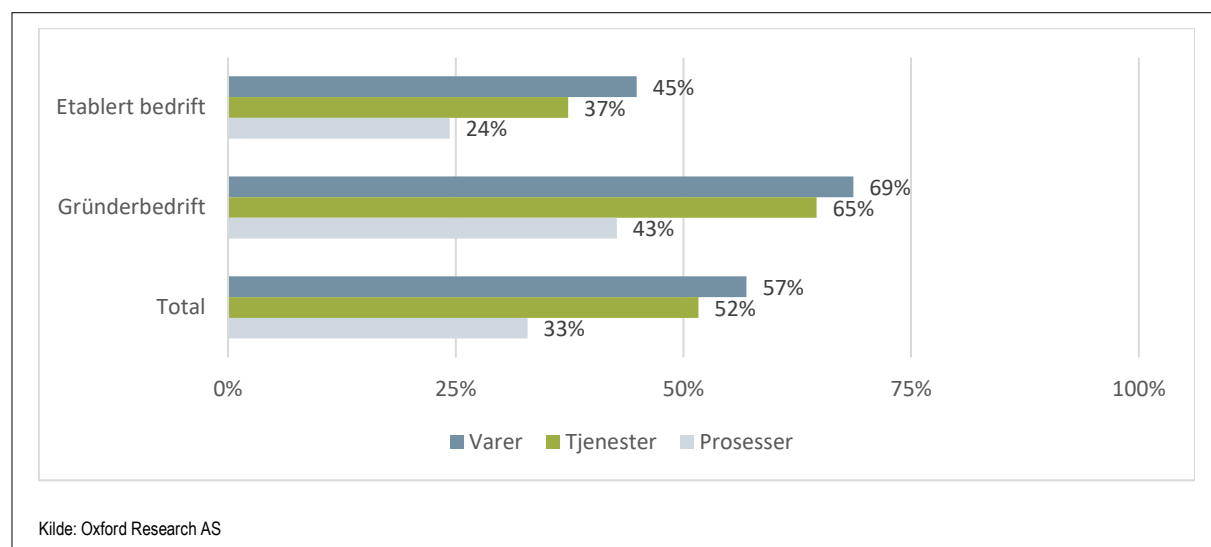
Figur 32: Nybetsverdi i utviklingsprosessene, etter tjeneste (n: 1510 - 2095)

Kilde: Oxford Research AS

Note: Tjenesten «Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping» er forkortet til «Utviklingsprogrammet for landbruk» av plass hensyn

Figur 33: Nybetsverdi i utviklingsprosessene, etter bedriftstype (n: 1510 - 2095)

10. Forventede økonomiske effekter av utviklingsprosessen

- Vi konstaterer en økning for samtlige økonomiske indikatorer sammenlignet med 2019-undersøkelsen. Dette gjelder både for de etablerte og gründerbedriftene.
- For samtlige indikatorer – med unntak av økt omsetning – registreres rekordhøye verdier.
- Brorparten av virksomhetene forventer at utviklingsprosessene i stor eller svært stor grad skal bedre overlevelsesmulighetene (76 prosent), bedre konkurranseevnen (70 prosent), øke omsetningen (68 prosent) samt bedre lønnsomheten (66 prosent).
- Både i absolutte og relative termer registrerer vi kraftigst økning for de etablerte bedriftene.
- Den indikatoren vi finner størst relativ økning for er økt eksport, og dette gjelder både for etablerte og gründerbedrifter. Også indikatorene bedret konkurranseevne og økt sysselsetting kan vise til en pen relativ vekst for begge bedriftstypene.
- Likevel er det fortsatt slik at de forventede økonomiske effektene er høyere for gründerbedriftene enn de etablerte bedriftene; dette gjelder samtlige indikatorer, slik det alltid har vært målt siden Førundersøkelsen 2014.

Innovasjon Norge har som mål å styrke det norske næringslivet, og det er derfor interessant å undersøke utviklingsprosessens betydning for kundenes økonomiske forhold. I dette kapittelet analyseres forventede økonomiske effekter av utviklingsprosessene som gjennomføres med støtte fra Innovasjon Norge.

Som et mål på den samlede økonomiske effekten, ber vi kundene angi i hvilken grad de forventer at utviklingsprosessen vil føre til bedret konkurranseevne, bedret lønnsomhet, bedret overlevelsesmulighet og økt omsetning, eksport og sysselsetting. Utviklingsprosessenes forventede økonomiske effekter på et overordnet nivå er presentert i kapittel 10.1. Vi ser at i årets undersøkelse forventer 76 prosent (67 prosent i 2019) av kundene at utviklingsprosessen i stor eller svært stor grad skal bedre overlevelsesmuligheten, en økning ni prosentpoeng fra 2019. 68 prosent forventer økt omsetning (61 prosent i 2019) og 70 prosent bedret konkurranseevne (58 prosent i 2019), som er en økning på henholdsvis syv og hele 12 prosentpoeng fra 2019.

To tredeler av kundene forventer at utviklingsprosessen i stor eller svært stor grad vil bedre lønnsomhet (økning med åtte prosentpoeng sammenligner med 2019), mens utviklingsprosessene i noe mindre grad forventes å bidra til en økning i sysselsettingen (55 prosent, 45 prosent i 2019). Nominelt er indikatoren for eksport den laveste, og ligger på 37 prosent (29 prosent i 2019) som er en økning på åtte prosentpoeng sammenlignet med 2019-undersøkelsen. Relativt sett, finner vi den sterkeste økningen for eksport- og sysselsettingsindikatorene sammenlignet med fjorårets undersøkelse.

Dermed kan vi konstatere en økning for samtlige økonomiske indikatorer sammenlignet med 2019-undersøkelsen. Dette fant vi også for Førundersøkelsen 2019, men er ellers et fenomen som ikke inntreffer ofte, sist gang var i Førundersøkelsen 2015. Det er nærliggende å peke covid-19-pandemien som hovedårsaken til denne observasjonen.

Tabellen under viser utviklingen i forventninger til økonomiske effekter av utviklingsprosessene for de siste syv årgangene.

Tabell 28: Økonomiske indikatorer, utvikling over tid

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Økt omsetning	63 %	69 %	68%	59 %	57 %	61 %	68 %
Økt eksport	20 %	26 %	32%	30 %	27 %	29 %	37 %
Bedret konkurranseevne	53 %	60 %	62%	56 %	55 %	58 %	70 %
Bedret lønnsomhet	60 %	65 %	64%	54 %	54 %	58 %	66 %
Bedret overlevelsesmulighet	67 %	72 %	71%	64 %	66 %	67 %	76 %
Økt sysselsetting	37 %	46 %	49%	42 %	43 %	45 %	55 %
Kilde: Oxford Research AS							

I årets undersøkelse finner vi dermed de høyeste nivåene for samtlige indikatorer i syvårsperioden fra 2014 til 2020. Det eneste unntaket er omsetningsindikatoren som hadde sitt toppnivå på 69 prosent i Førundersøkelsen 2015.

Når vi ser nærmere på de ulike økonomiske indikatorene etter *teneste* (se figurer i kapittel 10.2), finner vi at det er statistiske forskjeller for samtlige indikatorer. For indikatoren *økt omsetning* finner vi de høyeste verdiene for Bygdeutviklingsmidler - Stipend (91 prosent) og Risikolån - Innovasjonslån (89 prosent), mens tjenestene Lavrisikolån - GFL-flåte (45 prosent) og Bioenergiprogrammet (17 prosent) skårer lavest. Sammenliknet med fjorårets undersøkelse, finner vi en økning for 11 av de 26 tjenestene som er representert i begge årgangene, og ingen endring for tre. For 12 av tjeneste finner vi en nedgang. Den største tilbakegangen finner vi for Lavrisikolån - GFL-flåte (nedgang på 12 prosentpoeng) og Risikolån - Distriktsrettede (nedgang på 11 prosentpoeng). Tjenester som viser til en økning i denne indikatoren er Bygdeutviklingsmidler – Stipend, FRAM Strategisk ledelse og EØS midlene (alle en økning på 13 prosentpoeng).

Når det gjelder *økt eksport*, ser vi at utviklingsprosesser som har mottatt Risikolån - Innovasjonslån (70 prosent) samt Innovasjonskontrakter og IN Horizon 2020 (begge 69 prosent) har de høyeste forventede bidragene, mens det er ingen av kundene som mottok Lavrisikolån - Landbrukslån og en prosent som mottar Bioenergiprogrammet som svarer at utviklingsprosessen i stor grad fører til økt eksport. Sammenliknet med fjorårets undersøkelse, finner vi en økning for 12 av de 26 tjenestene som er representert i begge årgangene, og nedgang for 10. For fire av tjeneste finner vi ingen endring. Den største økningen finner vi for Etablerertilskudd (KMD) (økning på 15 prosentpoeng) og Lavrisikolån - GFL-flåte (økning på 14 prosentpoeng), mens tjenestene Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (nedgang på 10 prosentpoeng) og Risikolån - Distriktsrettede (nedgang på åtte prosentpoeng) har den største nedgangen på denne indikatoren.

For indikatoren *bedret konkurranseevne* skiller tjenestene Innovasjonskontrakter og Risikolån - Innovasjonslån (begge 93 prosent) seg ut som de med høyest verdier, mens tjenestene Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (31 prosent) og Bioenergiprogrammet (25 prosent) skårer lavest. Sammenliknet med fjorårets undersøkelse, finner vi en økning for 17 av de 26 tjenestene som er representert i begge årgangene, og nedgang for åtte. For en tjeneste finner vi ingen endring. Den største tilbakegangen finner vi for Investeringsstilskudd - distrikt (nedgang på åtte prosentpoeng) samt Global Growth og Risikolån - Distriktsrettede (begge en nedgang på syv prosentpoeng). Tjenestene Lavrisikolån - GFL-flåte (økning på 19 prosentpoeng) og FRAM Strategisk ledelse (økning på 21 prosentpoeng) kan vise til den største økningen i denne indikatoren sammenliknet med Førundersøkelsen 2019.

Når det gjelder *bedret lønnsomhet* er det Risikolån - Innovasjonslån (83 prosent), Etablerertilskudd (NFD) (82 prosent), Innovasjonskontrakter (81 prosent) og Investerertilskudd - distrikt (80 prosent) som skårer høyest. Lavest skårer Internasjonal markedsrådgivning (45 prosent), Bioenergi-programmet (42 prosent) og Global Growth (27 prosent). Sammenliknet med fjorårets undersøkelse, finner vi en økning for 18 av de 26 tjenestene som er representert i begge årgangene, og nedgang for syv. For en tjeneste finner vi ingen endring. Den klart største tilbakegangen finner vi for Risikolån - Distriktsrettede (nedgang på 18 prosentpoeng), mens tjenestene Utviklingsprogrammet for landbruk (økning på 12 prosentpoeng) og Lavrisikolån - GFL-flåte (økning på 35 prosentpoeng) kan vise til den største økningen i denne indikatoren sammenlignet med Førundersøkelsen 2019.

Bedret overlevelsesmulighet er indikatoren som – i likhet alle foregående undersøkelser - har de høyeste verdiene. Det er Risikolån - Innovasjonslån (95 prosent) samt Etablerertilskudd (NFD) og Innovasjonskontrakter (begge 92 prosent) som har de høyeste forventningene. Tjenestene Bioenergi-programmet (35 prosent), Global Growth (40 prosent) og FRAM Strategisk ledelse (50 prosent) skårer lavest. Sammenliknet med fjorårets undersøkelse, finner vi en økning for 15 av de 26 tjenestene som er representert i begge årgangene, og nedgang for ni. For to av tjenestene finner vi ingen endring. Den største tilbakegangen finner vi for Mentortjenesten og Risikolån – Distriktsrettede (begge en nedgang på ni prosentpoeng) samt IPR-rådgivning (nedgang på åtte prosentpoeng). Den største økningen registrer vi for tjenestene Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (økning på ti prosentpoeng), Utviklingsprogrammet for landbruk (økning på 15 prosentpoeng samt Bedriftsnettverk (økning på 28 prosentpoeng).

Økt sysselsetting er siste indikator. For denne indikatoren er det utviklingsprosesser som har fått støtte gjennom Risikolån - Innovasjonslån (80 prosent), Etablerertilskudd (NFD) (77 prosent) og IN Horizon 2020 (75 prosent) som skårer høyest. De laveste forventningene finner vi, som i fjorårets undersøkelse, blant utviklingsprosesser som har blitt støttet gjennom Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (20 prosent) og Bioenergi-programmet (12 prosent). Sammenliknet med fjorårets undersøkelse, finner vi en økning for 16 av de 26 tjenestene som er representert i begge årgangene, og nedgang for ti. Den største tilbakegangen registrerer vi for Innovasjonskontrakter og EØS midlene (begge en nedgang på 15 prosentpoeng). Den største økningen registrer vi for tjenestene Utviklingsprogrammet for landbruk (økning på 27 prosentpoeng) og Bygdeutviklingsmidler - Stipend (økning på 19 prosentpoeng).

Det er statistisk signifikante forskjeller for samtlige indikatorer og det er – som i samtlige Førundersøkelser siden 2014 - gjennomgående slik at de forventede effektene er høyest for gründerbedriftene (se figurene 42 til 47 for tidsserier per indikator).

Dersom vi fordeler resultatene på *bedriftstype*, ser vi en økning for alle seks indikatorene for både etablerte bedrifter og gründerbedrifter sammenlignet med Førundersøkelsen 2019. Både i absolutte og relative termer registrerer vi kraftigst økning for de etablerte bedriftene. Den indikatoren vi finner størst relativ økning for er *økt eksport*, og dette gjelder både for etablerte og gründerbedrifter. Også indikatorene *bedret konkurransevne* og *økt sysselsetting* kan vise til en pen relativ vekst for begge bedriftstypene.

Et nærmere blikk viser at 82 prosent (77 prosent i 2019, 71 prosent i 2018) av gründerbedriftene forventer store bidrag til *økt omsetning*, mens 62 prosent (55 prosent i 2019, 53 prosent i 2018) av de etablerte bedriftene gjør det samme. Vi ser dermed at begge bedriftstypene bidrar til økningen i denne indikatoren, men med et sterkere bidrag fra de etablerte bedriftene.

Ser vi på forventninger til *økt eksport*, er det slik at 55 prosent av gründerne har slike forventninger (49 prosent i 2019, 43 prosent i 2018), og 32 prosent av de etablerte bedriftene (23 prosent i 2019, 21 prosent i 2018). For de etablerte bedriftene er dette en økning på ni prosentpoeng fra 2019, mens økningen for gründerne utgjør seks prosentpoeng fra 2019. Også på denne indikatoren bidrar begge bedriftstypene til økning i verdien sammenlignet med Førundersøkelsen 2019, men med et sterkere bidrag fra de etablerte bedriftene.

Med hensyn til *bedret konkurranseevne* forventer 82 prosent av gründerbedriftene slike effekter (74 prosent i 2019, 70 prosent i 2018), mens 65 prosent av de etablerte bedriftene gjør det (52 prosent i 2019, 51 prosent i 2018). For denne indikatoren er det med andre ord de etablerte bedriftene som bidrar mest til økningen i indikatorverdien, når vi sammenligner med fjorårets undersøkelse.

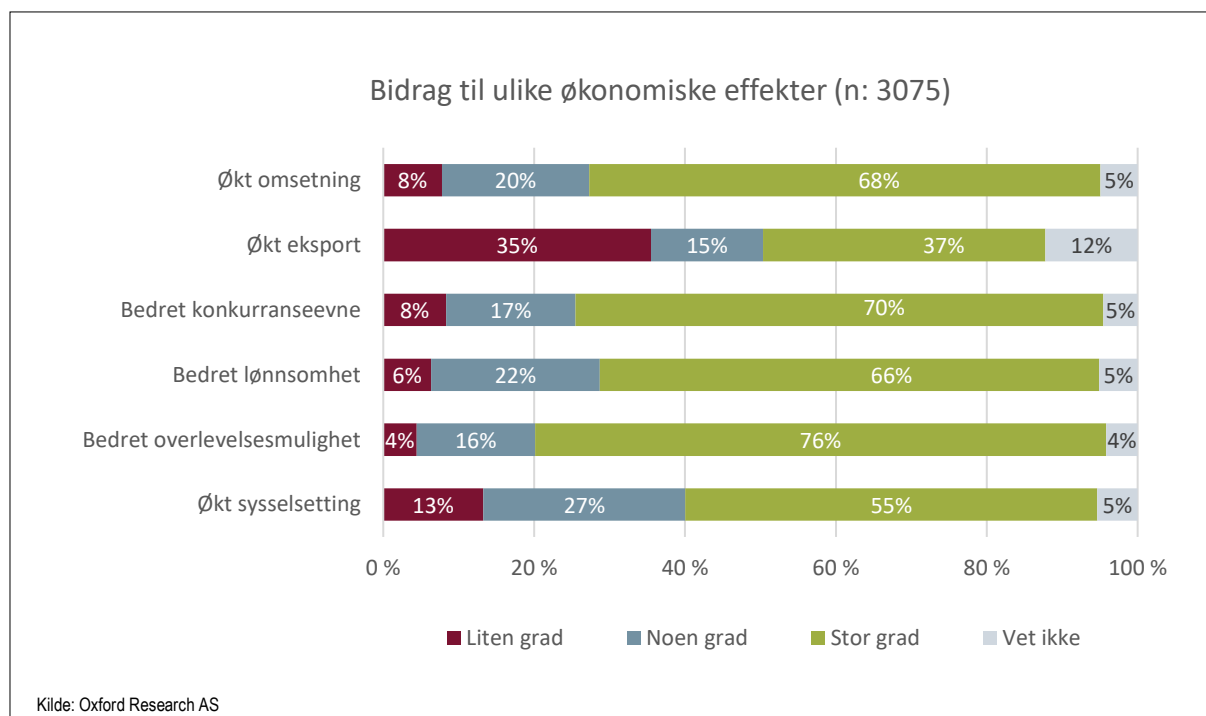
78 prosent av gründerne (73 prosent i 2019, 66 prosent i 2018) og 63 prosent av de etablerte bedriftene (53 prosent i både 2019 og 2018) forventer store bidrag til *bedret lønnsomhet*. For denne indikatoren er det også de etablerte bedriftene som må tilskrives størsteparten av æren for økningen.

For begge typer bedrifter er forventninger til *bedret overlevelsesmulighet* indikatoren med høyest verdier. 86 prosent av gründerne har slike forventninger til sine utviklingsprosesser (81 prosent i 2019, 79 prosent i 2018), og 72 prosent av de etablerte bedriftene (62 prosent både i 2019 og 2018) har forventninger om bedret overlevelsesmulighet som følge av sine støttede utviklingsprosesser. Også for denne indikatoren er det de etablerte bedriftene som bidrar mest til økningen.

Avslutningsvis viser sysselsettingsindikatoren at 71 prosent av gründerbedriftene forventer *økt sysselsetting* som følge av sine utviklingsprosesser (64 prosent i 2019, 58 prosent i 2018), mens 46 prosent av de etablerte bedriftene (36 prosent i 2019, 35 prosent i 2018) gjør det. Dette er den indikatoren som har størst nominelle ulikheter i verdi for de to bedriftstypene. Igjen er det altså de etablerte bedriftene som drar det tyngste lasset med hensyn til den totale økningen i indikatorverdien.

10.1 Ulike typer økonomiske effekter

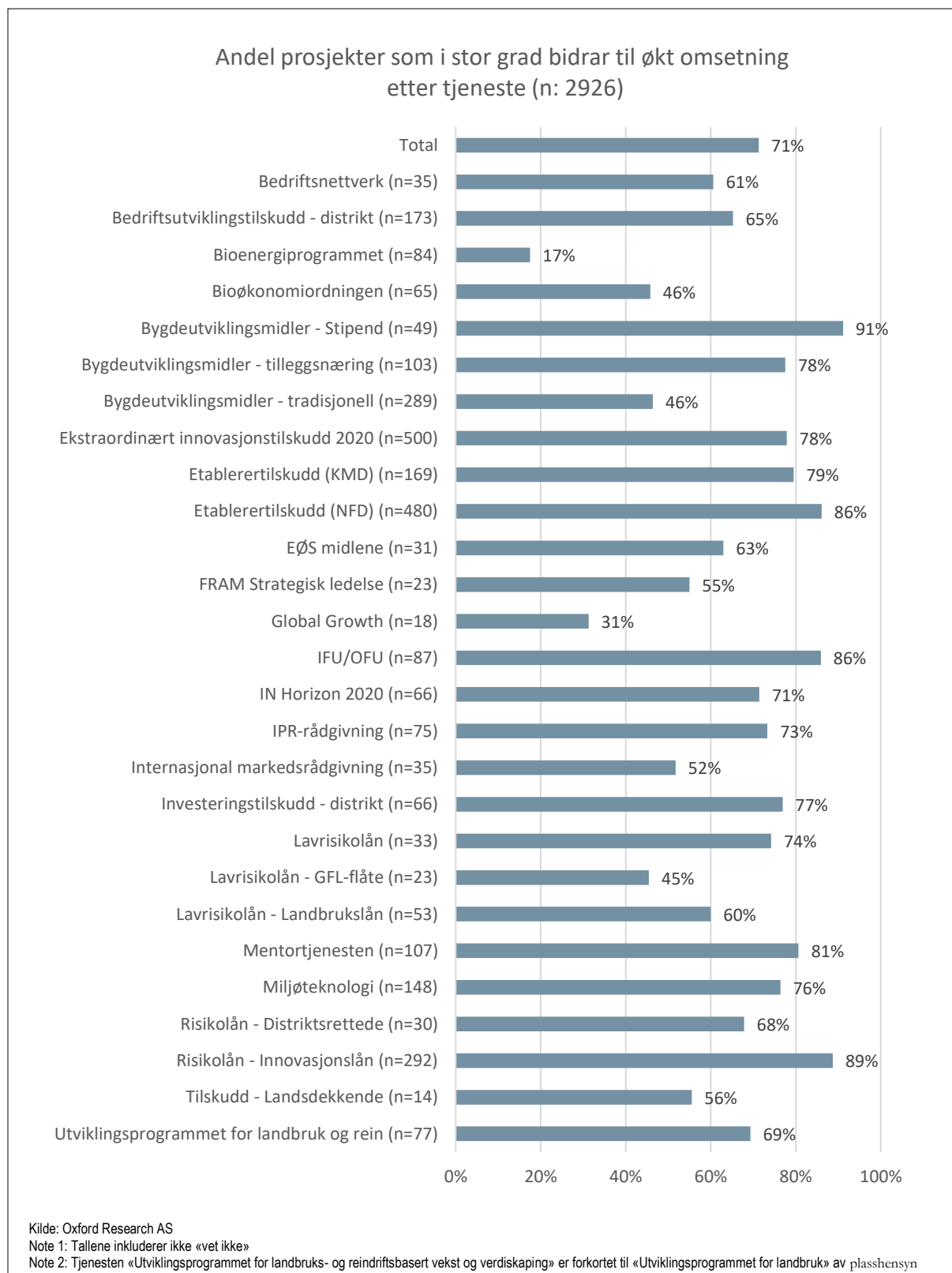
Figur 34: Bidrag til ulike økonomiske effekter

10.2 Økonomiske effekter etter tjeneste

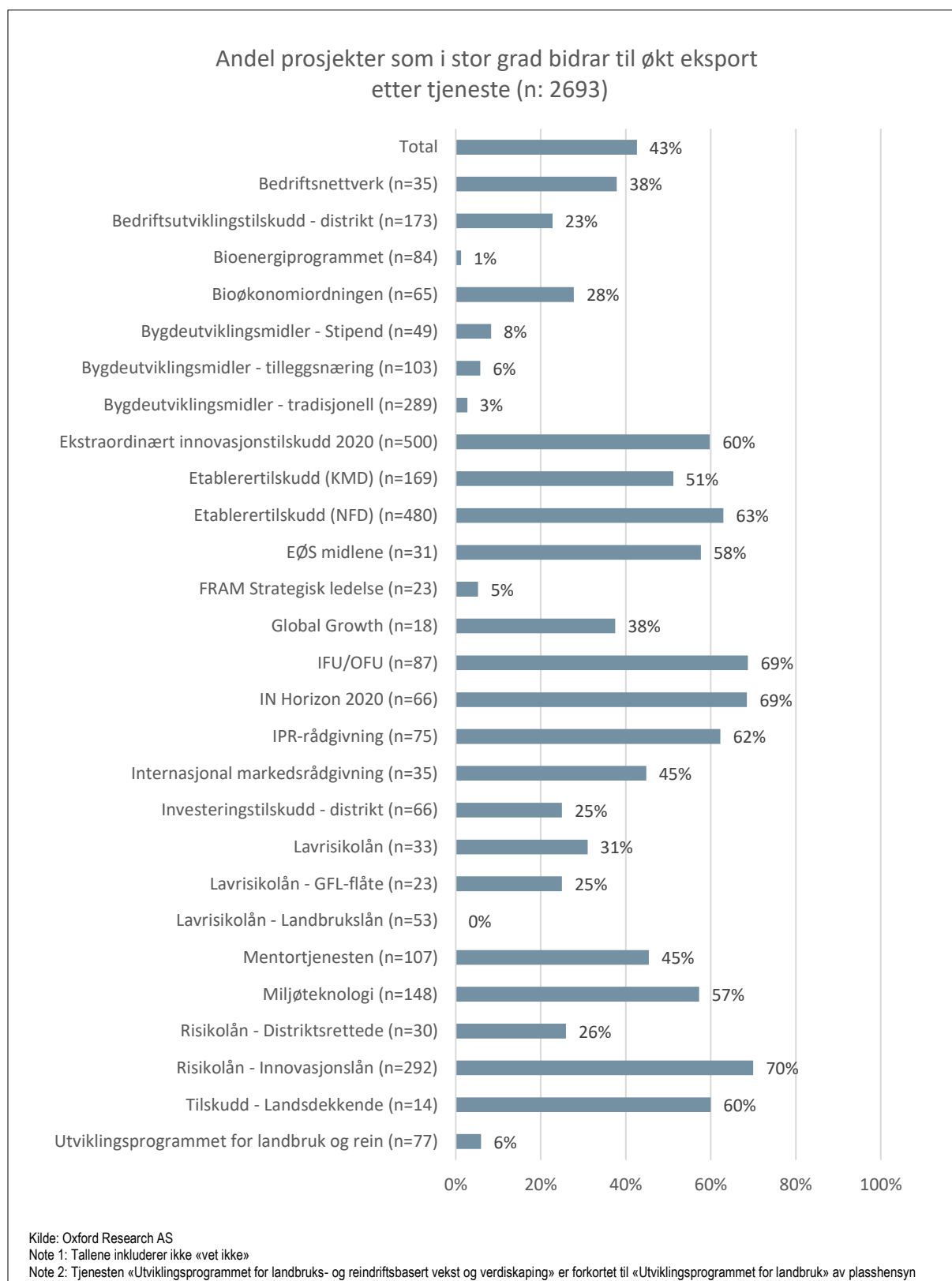
10.2.1 Økt omsetning etter tjeneste

Figur 35: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning etter tjeneste

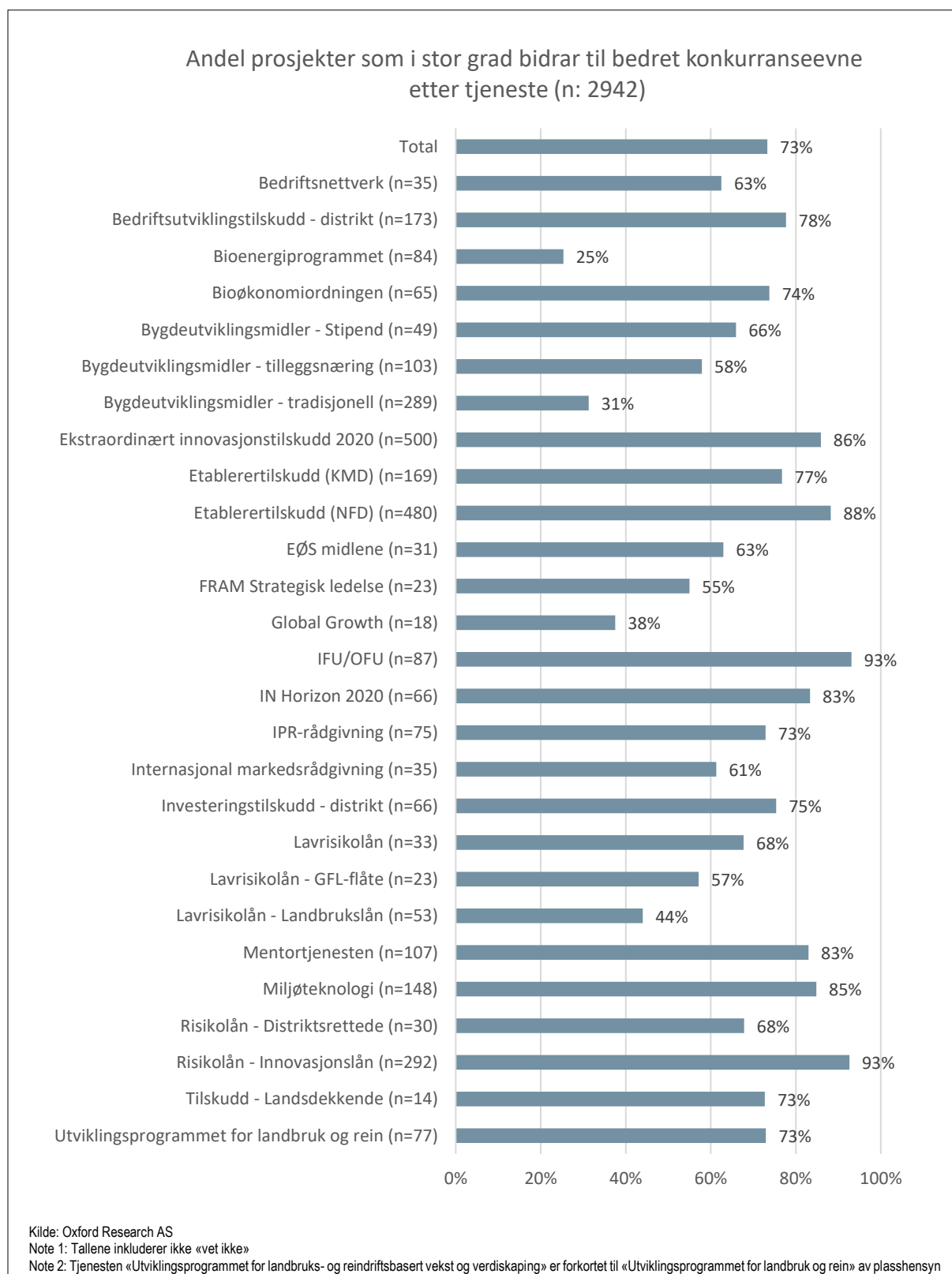
10.2.2 Økt eksport etter tjeneste

Figur 36: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport etter tjeneste

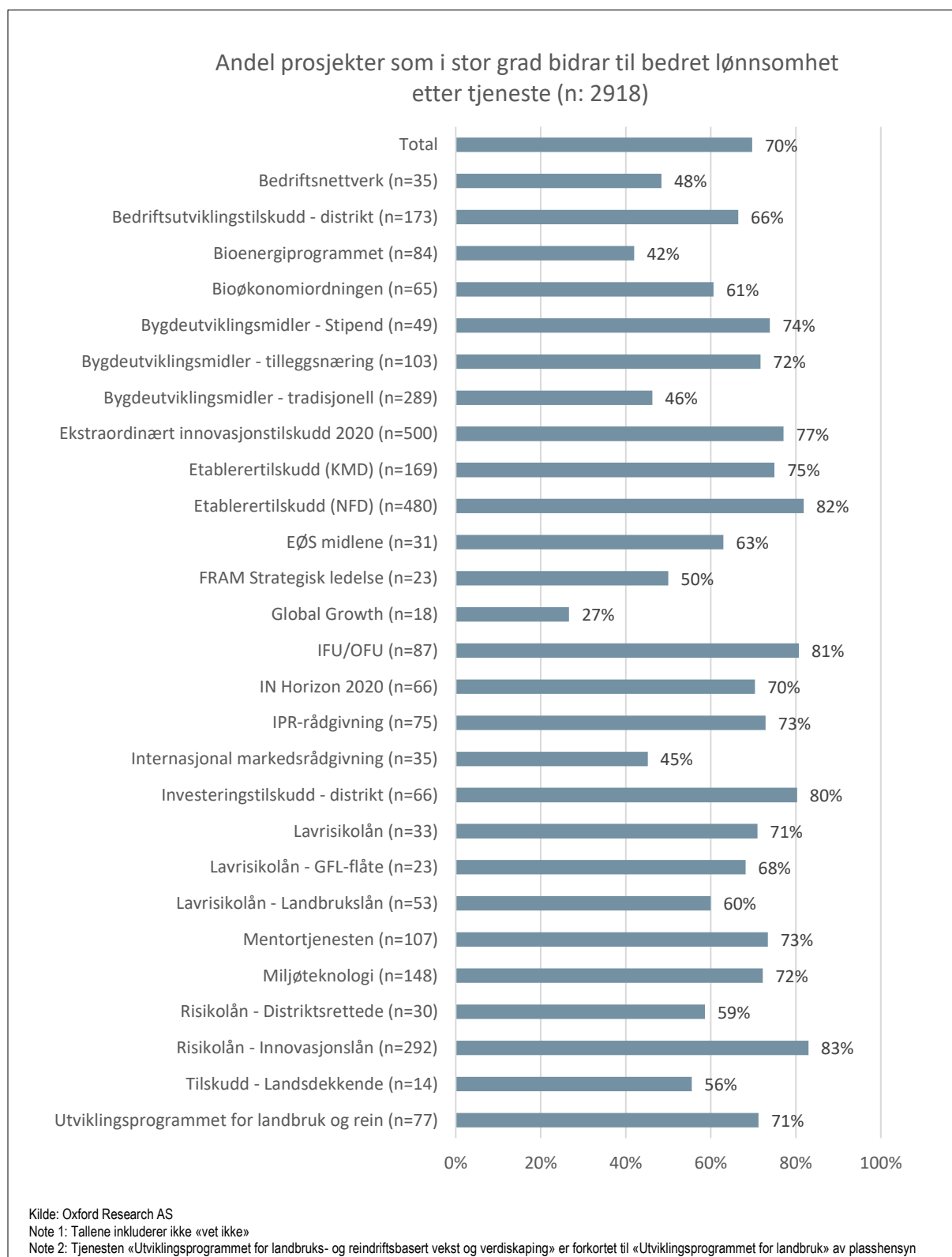
10.2.3 Bedret konkurranseevne etter tjeneste

Figur 37: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til bedret konkurranseevne etter tjeneste

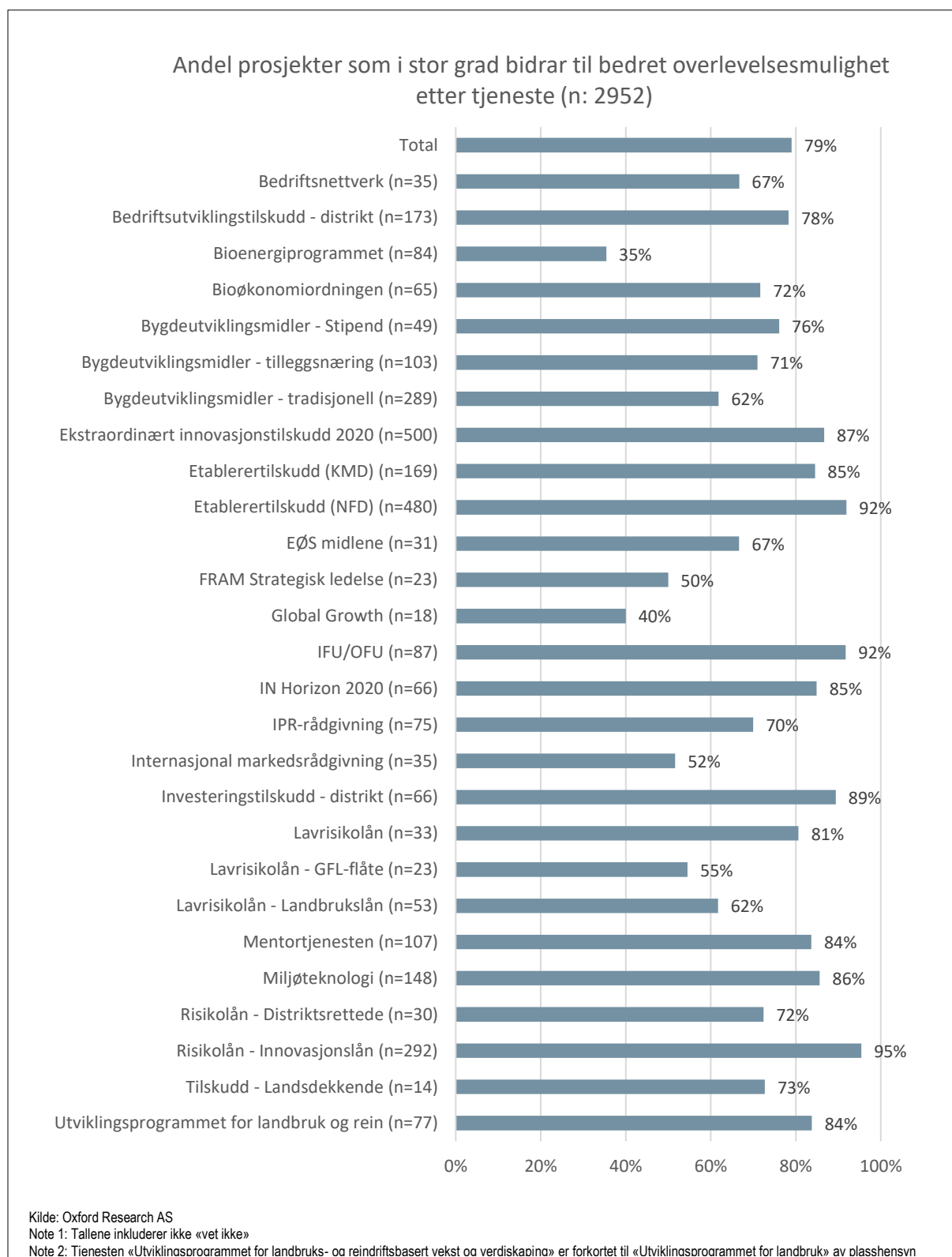
10.2.4 Bedret lønnsomhet etter tjeneste

Figur 38: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til bedret lønnsomhet etter tjeneste

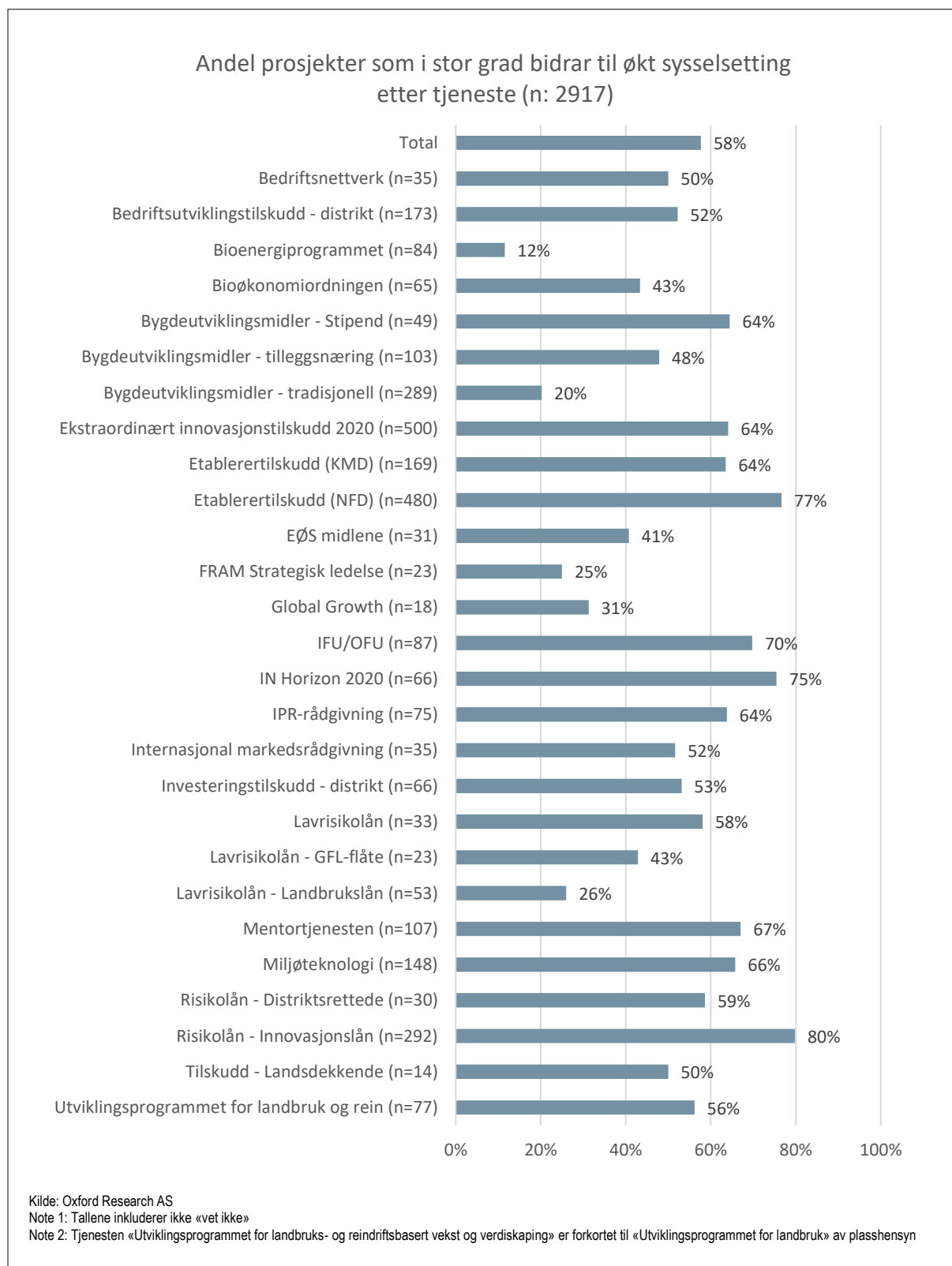
10.2.5 Bedret overlevelsesmulighet etter tjeneste

Figur 39: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til bedret overlevelsesmulighet etter tjeneste

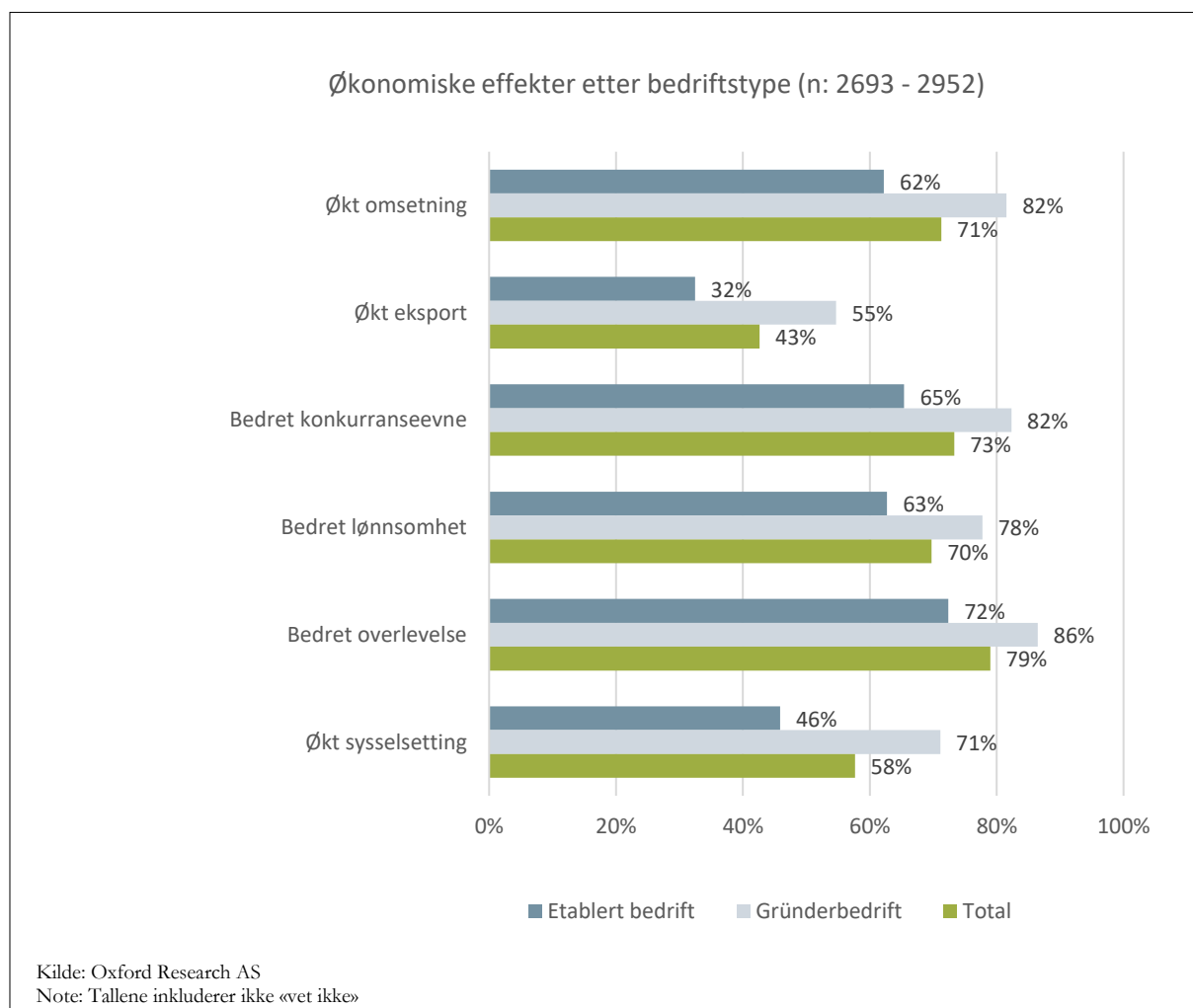
10.2.6 Økt sysselsetting etter tjeneste

Figur 40: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt sysselsetting etter tjeneste

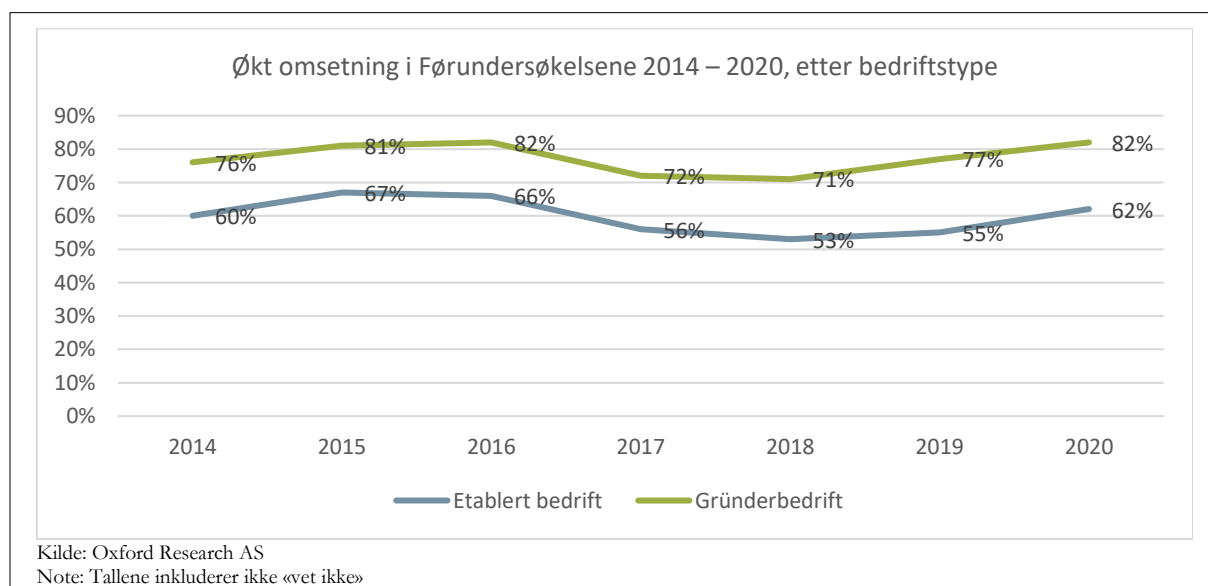

10.3 Økonomiske effekter etter bedriftstype

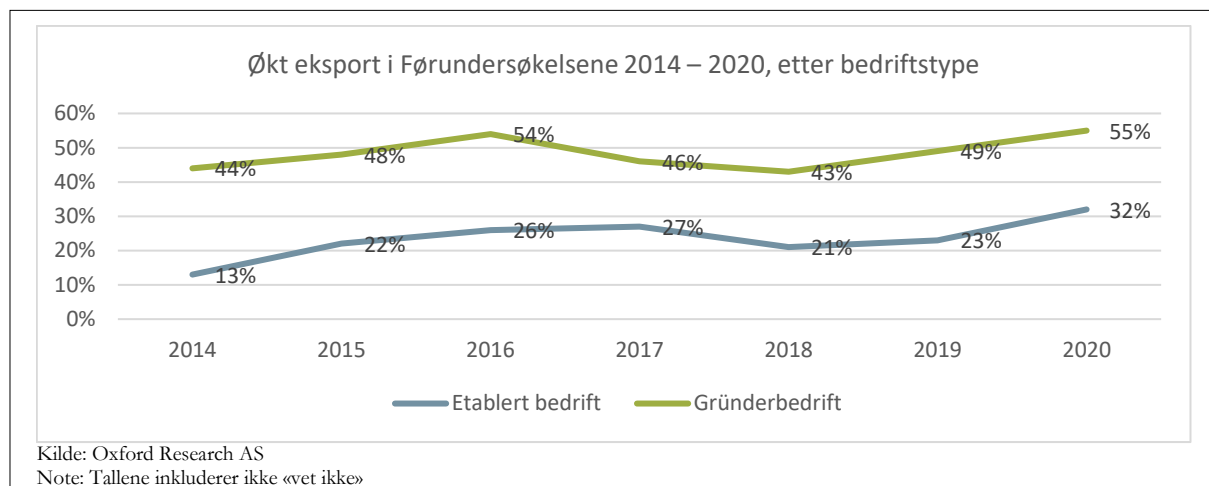
Figur 41: Økonomiske effekter etter bedriftstype

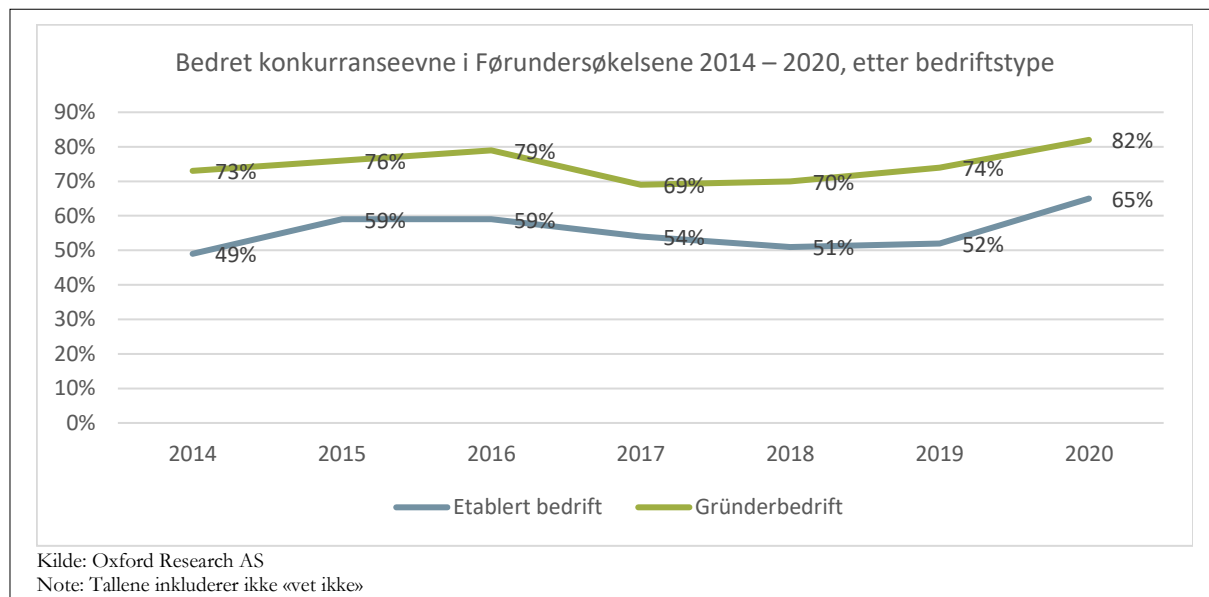
Figur 42: Økt omsetning i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype

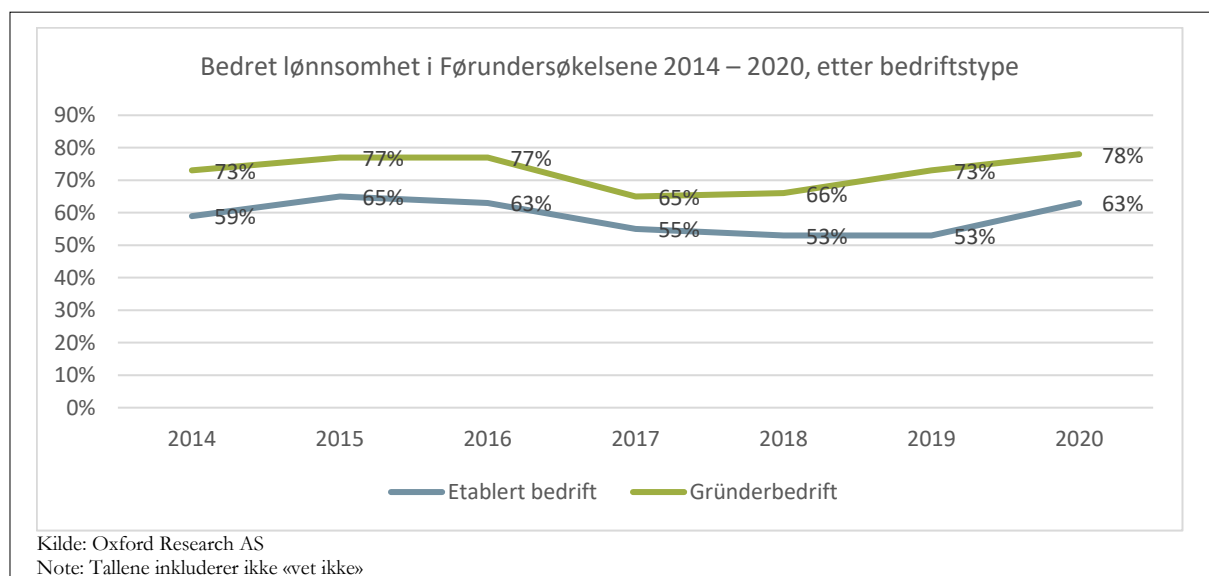
Figur 43: Økt eksport i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype

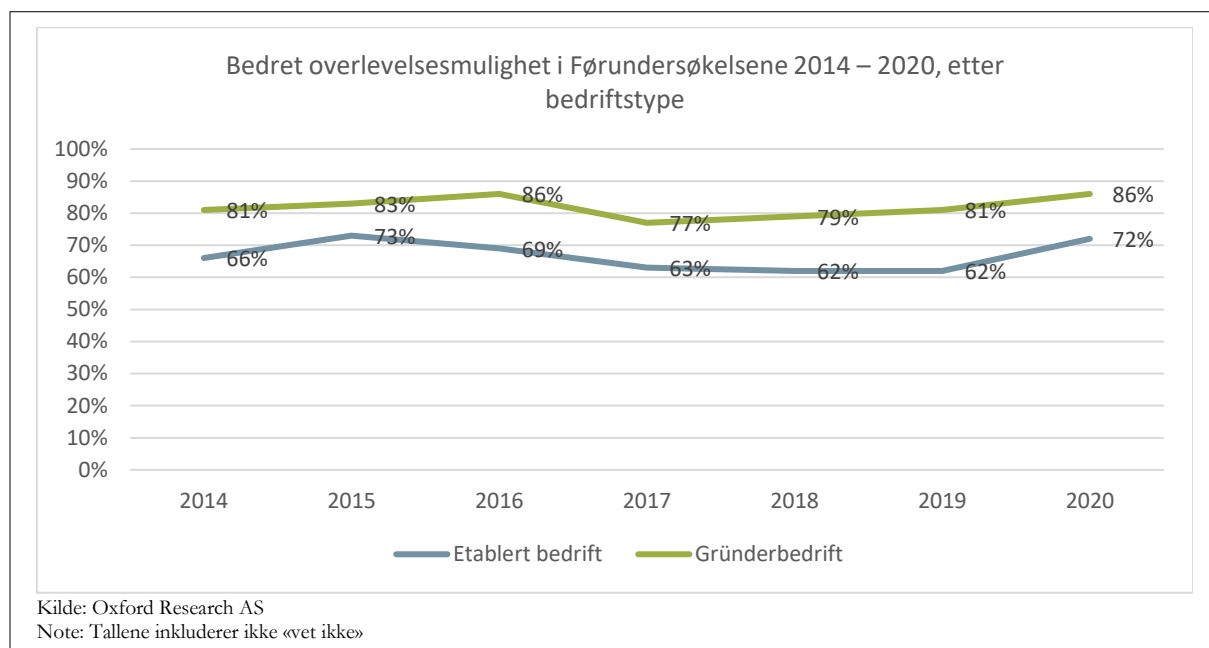
Figur 44: Bedret konkurranseevne i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype

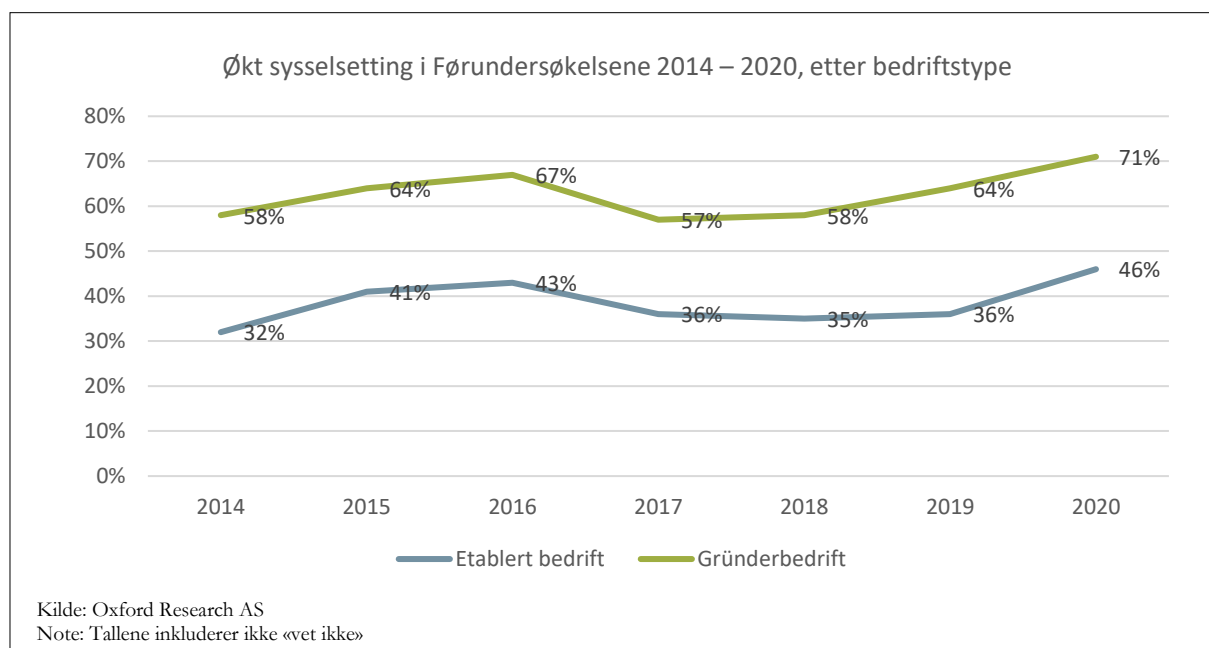
Figur 45: Bedret lønnsomhet i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype

Figur 46: Bedret overlevelsesmulighet i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype

Figur 47: Økt sysselsetting i Førundersøkelsene 2014 – 2020, etter bedriftstype

11. Miljø- og samfunnseffekter

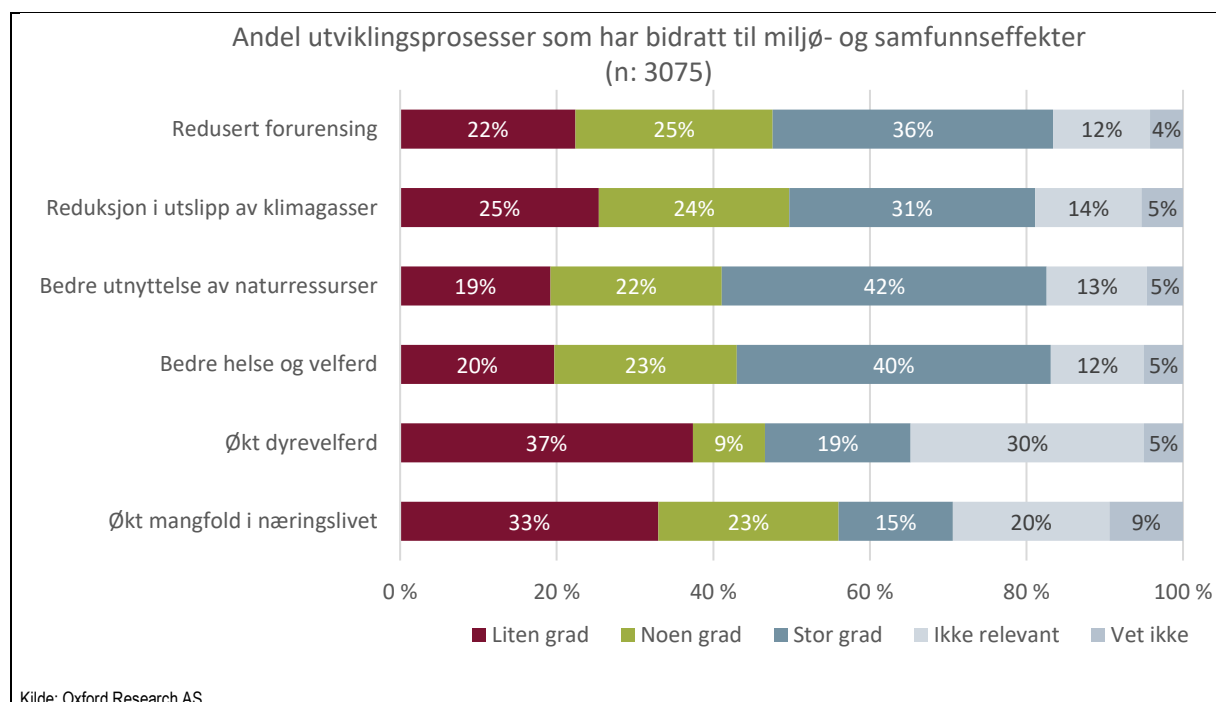
- Utviklingsprosessene forventes å i størst grad bidra til bedre utnyttelse av naturressurser (42 prosent) og til bedre helse og velferd (40 prosent).
- Miljøteknologiordningen, Bioøkonomiordningen, og Bioenergiprogrammet har de høyeste bidragene til miljøeffekter.
- Lavrisikolån – Landbrukslån, Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell, og IN Horizon 2020 har de høyeste bidragene til samfunnseffekter.

Innovasjon Norge skal bidra til å utvikle et mer allsidig og bærekraftig norsk næringsliv som kan løse store felles samfunnsutfordringer. Innovasjon Norge skal arbeide for at behovene til dagens generasjon sikres uten å sette til side kommende generasjoners mulighet til å imøtekomme sine behov. Dette er et mål for alle Innovasjon Norges aktiviteter. Utviklingsprosesser som Innovasjon Norge støtter, skal derfor vurderes ut fra potensiell positiv miljø- og samfunnseffekt:

- Utviklingsprosessen har positiv miljøeffekt dersom det bidrar til redusert forurensing, reduksjon i utslipp av klimagasser og bedre ressursutnyttelse. Dette kan være gjennom tiltak i egen bedrift eller i varer/tjenester som bedriften leverer.
- Utviklingsprosessen har positiv samfunnseffekt dersom det bidrar til å løse konkrete samfunnsutfordringer – eksempelvis knyttet til helse og velferd, dyrevelferd, mangfold i næringslivet. Dette kan være gjennom tiltak i egen bedrift eller i varer og tjenester som bedriften leverer.

Det er foretatt justeringer i spørsmålene som måler disse effektene i årets undersøkelse. Spørsmålsbatteriet som omhandlet miljø- og samfunnseffekter med til sammen 11 underspørsmål (q51 i Førundersøkelsen 2019) er blitt erstattet av to separate spørsmålsbatterier til hver av effekttypene med tre underspørsmål i hver av dem i årets undersøkelse (q2114 – Miljøeffekter og q2115 – Samfunnseffekter). Dette er de samme spørsmålene som benyttes i Etterundersøkelsen 2016. Endringene innebærer at det ikke er mulig å sammenligne svarene i årets undersøkelse med tidligere undersøkelser.

Figur 48: Andel utviklingsprosesser som har bidratt til samfunns- og miljøeffekter

De første tre spørsmålene i figuren over måler prosjektenes miljøeffekter. De største bidragene er i tilknytning til bedre utnyttelse av naturressurser. Det er 42 prosent av utviklingsprosessene som i stor grad har eller vil bidra til «bedre utnyttelse av naturressurser». Andel utviklingsprosesser som i stor grad har eller vil bidra til «reduert forurensning» er 36 prosent med andelen utviklingsprosesser som i stor grad har eller vil bidra til «reduksjon i utslipp av klimagasser» ligger på 31 prosent.

De tre siste spørsmålene måler samfunnseffekter. Her er det høyest andel bedrifter som svarer at utviklingsprosessene i stor grad har eller vil bidra til «bedre helse og velferd» (40 prosent). Videre sier 19 prosent at utviklingsprosessene i stor grad har eller vil bidra til «økt dyrevelferd». Det er 15 prosent som svarer at utviklingsprosessen i stor grad har eller vil føre til «økt mangfold i næringslivet».

11.1 Miljømessige effekter

I dette delkapittelet vises det hvordan mottakerne av de ulike tjenestene samt etablerte bedrifter og gründerbedrifter skårer på de tre miljøindikatorene.

Tabell 29: Andel utviklingsprosesser som har ført til miljøeffekter etter tjeneste

Andel utviklingsprosesser som har ført til miljøeffekter etter tjeneste (n:2504 -2572)			
	Redusert forurensning	Reduksjon i utslipp av klimagasser	Bedre utnyttelse av naturressurser
Bedriftsnettverk (n=35)	38 %	24 %	39 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	38 %	30 %	50 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	59 %	64 %	80 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	43 %	48 %	68 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	27 %	26 %	56 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	26 %	22 %	53 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	27 %	20 %	52 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	42 %	35 %	44 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	50 %	46 %	54 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	52 %	49 %	51 %
EØS midlene (n=31)	58 %	54 %	54 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	21 %	15 %	38 %
Global Growth (n=18)	43 %	50 %	36 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	47 %	40 %	49 %
IN Horizon 2020 (n=66)	53 %	46 %	58 %
IPR-rådgivning (n=75)	50 %	48 %	52 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	21 %	14 %	28 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	52 %	45 %	45 %
Lavrisikolån (n=33)	29 %	35 %	43 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	25 %	21 %	37 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	19 %	12 %	44 %
Mentortjenesten (n=107)	52 %	46 %	47 %
Miljøteknologi (n=148)	87 %	76 %	81 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	36 %	22 %	40 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	40 %	43 %	43 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	63 %	75 %	50 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	15 %	11 %	44 %
Total	27 %	25 %	35 %
Kilde: Oxford Research AS			
Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»			

Tabell 30: Andel utviklingsprosesser som har ført til miljøeffekter etter bedriftstype

Andel utviklingsprosesser som har ført til miljøeffekter etter tjeneste (n:2504 -2572)			
	Redusert forurensing	Reduksjon i utslipp av klimagasser	Bedre utnyttelse av naturressurser
Etablert bedrift	38 %	32 %	47 %
Gründerbedrift	49 %	46 %	54 %
Total	43 %	39 %	50 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»			

11.2 Samfunnsmessige effekter

I dette delkapittelet vises det hvordan mottakerne av de ulike tjenestene samt etablerte bedrifter og gründerbedrifter skårer på tre ulike samfunnsindikatorer.

Tabell 31: Andel utviklingsprosesser som har ført til samfunnseffekter etter tjeneste

Andel utviklingsprosesser som har ført til samfunnseffekter etter tjeneste (n: 2002 -2554)			
	Bedre helse og velferd	Økt dyrevelferd	Økt mangfold i næringslivet
Bedriftsnettverk (n=35)	46 %	25 %	17 %
Bedriftsutviklingstilskudd - distrikt (n=173)	45 %	18 %	28 %
Bioenergiprogrammet (n=84)	37 %	22 %	9 %
Bioøkonomiordningen (n=65)	33 %	32 %	12 %
Bygdeutviklingsmidler - Stipend (n=49)	56 %	53 %	33 %
Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (n=103)	46 %	37 %	26 %
Bygdeutviklingsmidler - tradisjonell (n=289)	57 %	62 %	14 %
Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020 (n=500)	46 %	18 %	16 %
Etablerertilskudd (KMD) (n=169)	52 %	20 %	31 %
Etablerertilskudd (NFD) (n=480)	55 %	24 %	29 %
EØS midlene (n=31)	48 %	25 %	27 %
FRAM Strategisk ledelse (n=23)	33 %	29 %	27 %
Global Growth (n=18)	25 %	39 %	25 %
Innovasjonskontrakter (n=87)	46 %	29 %	11 %
IN Horizon 2020 (n=66)	69 %	17 %	22 %
IPR-rådgivning (n=75)	42 %	35 %	25 %
Internasjonal markedsrådgivning (n=35)	38 %	16 %	27 %
Investeringstilskudd - distrikt (n=66)	48 %	15 %	11 %
Lavrisikolån (n=33)	31 %	15 %	8 %
Lavrisikolån - GFL-flåte (n=23)	30 %	17 %	13 %
Lavrisikolån - Landbrukslån (n=53)	63 %	71 %	17 %
Mentortjenesten (n=107)	54 %	28 %	26 %
Miljøteknologi (n=148)	49 %	26 %	10 %
Risikolån - Distriktsrettede (n=30)	32 %	11 %	9 %
Risikolån - Innovasjonslån (n=292)	46 %	17 %	23 %
Tilskudd - Landsdekkende (n=14)	63 %	25 %	50 %
Utviklingsprogrammet for landbruk og rein (n=77)	27 %	26 %	28 %
Total	48 %	29 %	21 %
Kilde: Oxford Research AS Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»			

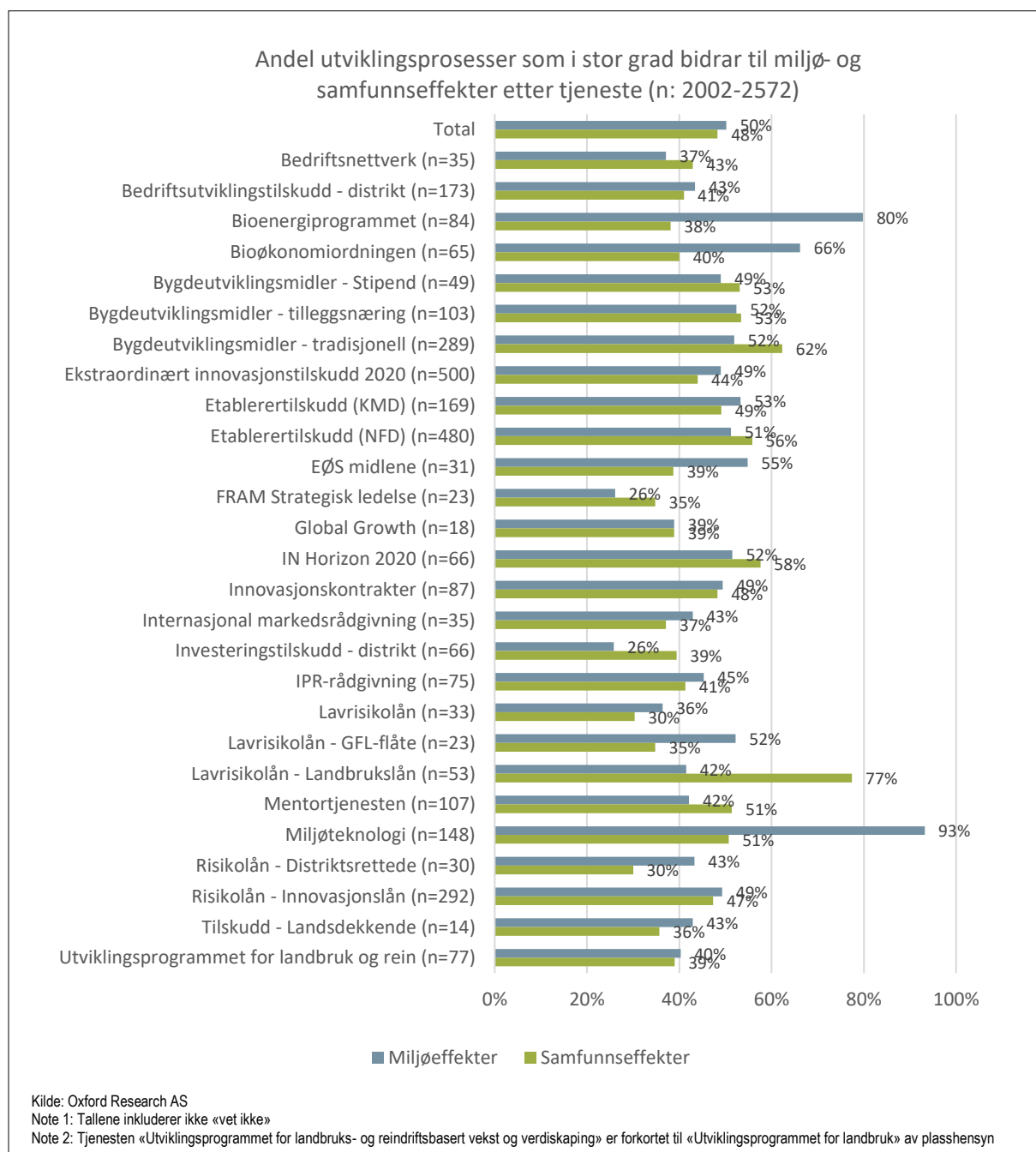
Tabell 32: Andel utviklingsprosesser som har ført til samfunnseffekter etter bedriftstype

Andel utviklingsprosesser som har ført til samfunnseffekter etter bedriftstype (n: 2002 -2554)			
	Bedre helse og velferd	Økt dyrevelferd	Økt mangfold i næringslivet
Etablert bedrift	43 %	29 %	17 %
Gründerbedrift	54 %	27 %	25 %
Total	48 %	29 %	21 %

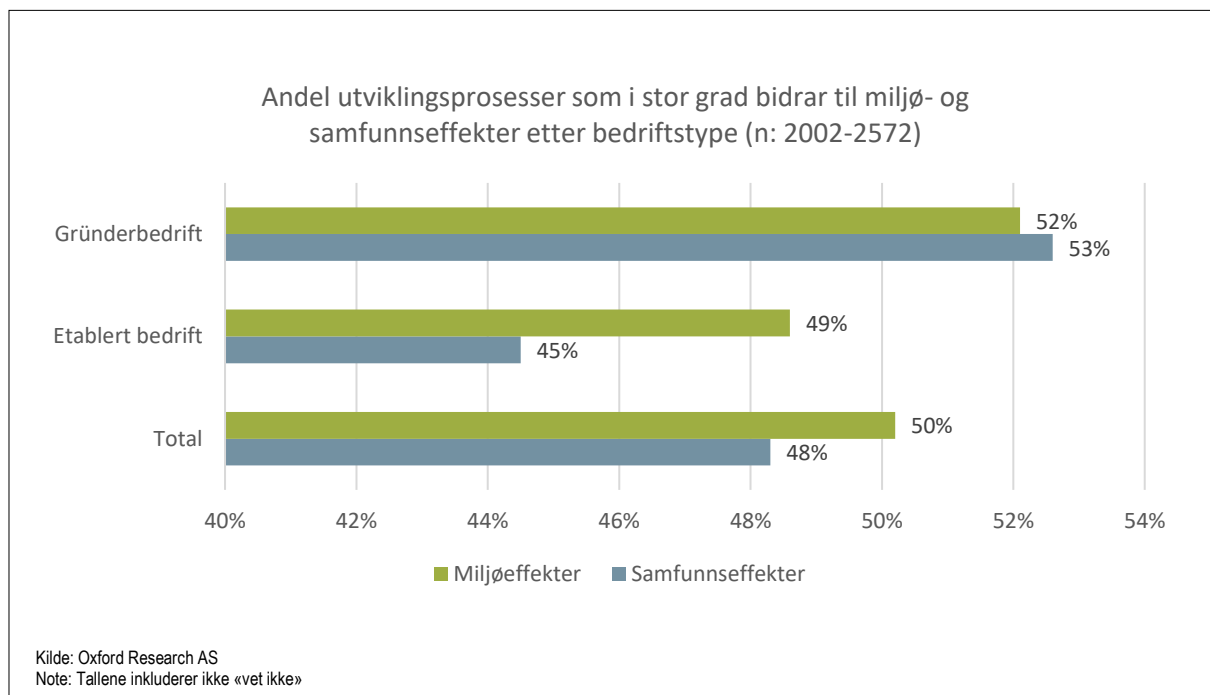
Kilde: Oxford Research AS
 Note: Tallene inkluderer ikke «vet ikke»

11.3 Samlet bidrag til miljø- og samfunnsmessige effekter

Figur 49: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt sysselsetting etter tjeneste

Figur 50: Andel utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til miljø- og samfunnseffekter etter bedriftstype (n: 2002-2572)

12. Eksport

- 42 prosent av virksomhetene har eksporterfaring fra før, mot 38 prosent i 2019.
- 18 prosent av virksomhetene oppgir at den støttede utviklingsprosessen forventes å utløse deres første eksport, mot 16 prosent i 2019.
- 48 prosent av virksomheten oppgir at tjenesten fra Innovasjon Norge i stor grad har eller vil bidra til at virksomheten har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess, mot 41 prosent i 2019.
- I årets undersøkelse ser vi at andelen virksomheter som forventer eksport til de nære markedene og Nord-Amerika er noe høyere sammenlignet med fjorårets undersøkelse. Med unntak av Kina og øvrige land i Asia er eksportforventningene for samtlige oversjøiske markeder lik eller noe høyere enn i Førundersøkelsen 2019.
- 54 prosent (54 prosent også i 2019) av virksomhetene oppgir å ha støtt på en eller flere eksportbarrierer i stor grad, og at de i snitt har møtt på 1,76 (1,73 i 2019) av i alt 12 mulige barrierer. Dette tyder på at det er blitt vanskeligere for virksomhetene å eksportere.
- 35 prosent (38 prosent i 2019) av virksomhetene oppgir å ha fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere eksportbarrierer i stor grad, og at de i snitt har fått hjelp til overkomme 0,89 (1,02 i 2019) av i alt 12 mulige barrierer. Dette tyder på at Innovasjon Norge har evnet å hjelpe litt færre virksomhetene i deres internasjonaliseringsprosesser siste år.
- En prosent av virksomhetene svarer at de ikke vil benytte Innovasjon Norges tjenester i internasjonale prosjekter i fremtiden (to prosent i 2019), mens 91 prosent sier at de vil benytte Innovasjon Norges tjenester i fremtiden (85 prosent i 2019).

For å få mer kunnskap om Innovasjon Norges bidrag til økt eksport i virksomhetene, ble det i 2017 utviklet et helt nytt spørsmålsbatteri som skal gi mer dybdekunnskap om:

- Hvorvidt virksomhetene har eksportert tidligere
- I hvilken grad Innovasjon Norges tjenester bidrar til at virksomhetene har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess
- Hvilke markeder virksomhetene har eksportert til
- I hvilken grad virksomhetene har støtt på ulike barrierer i sine internasjonaliseringsprosesser
- I hvilken grad virksomhetene har fått hjelp fra Innovasjon Norge til å overkomme de ulike barrierene de har støtt på i sine internasjonaliseringsprosesser
- Hvorvidt virksomheten vil benytte Innovasjon Norges tjenester igjen i fremtidige internasjonaliseringsprosesser

Disse spørsmålene ble benyttet første gang i Førundersøkelsen for 2017-årgangen, og ble deretter revidert og benyttet i sin nye form i Førundersøkelsen for 2018-årgangen. Det er denne versjonen som også benyttes i Etterundersøkelsene for 2014-, 2015- og 2016-årgangene. Spørsmålene er stilt uendret i Førundersøkelsene 2019 og 2020.

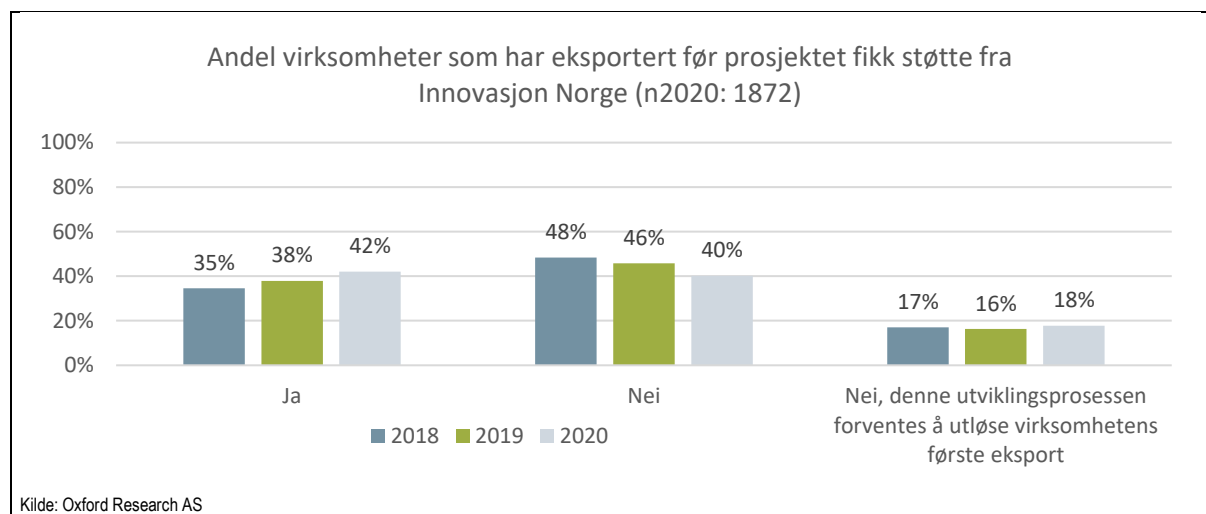
Utgangspunktet for analysen i dette kapittelet er alle kundene som har svart enten Liten grad (2), Noen grad (3), Stor grad (4) eller Svært stor grad (5) på spørsmålet om ”I hvilken grad har eller vil utviklingsprosessen føre til økt eksport (2) for virksomheten?” (q50 i spørreskjemaet, se også kapittel 10). I årets undersøkelse var det 1872 bedrifter (1122 i 2019 og 1054 i 2018) som fikk videre spørsmål om sin eksportvirksomhet. Analysen vil fokusere på hvorvidt det kan identifiseres noen

forskjeller i de ovenstående spørsmålene med tanke på bedriftenes alder (etablerte versus gründer-bedrifter), deres geografiske og næringsmessige tilhørighet eller andre kjennetegn som kan si noe om hvorvidt støtten fra Innovasjon Norge treffer noen virksomheter mer enn andre.

12.1 Tidligere eksporterfaring

Vi starter med å se på hvorvidt virksomhetene har eksportert tidligere. Resultatene er vist i figuren under.

Figur 51: Andel virksomheter som har eksportert før utviklingsprosessen fikk støtte fra Innovasjon Norge

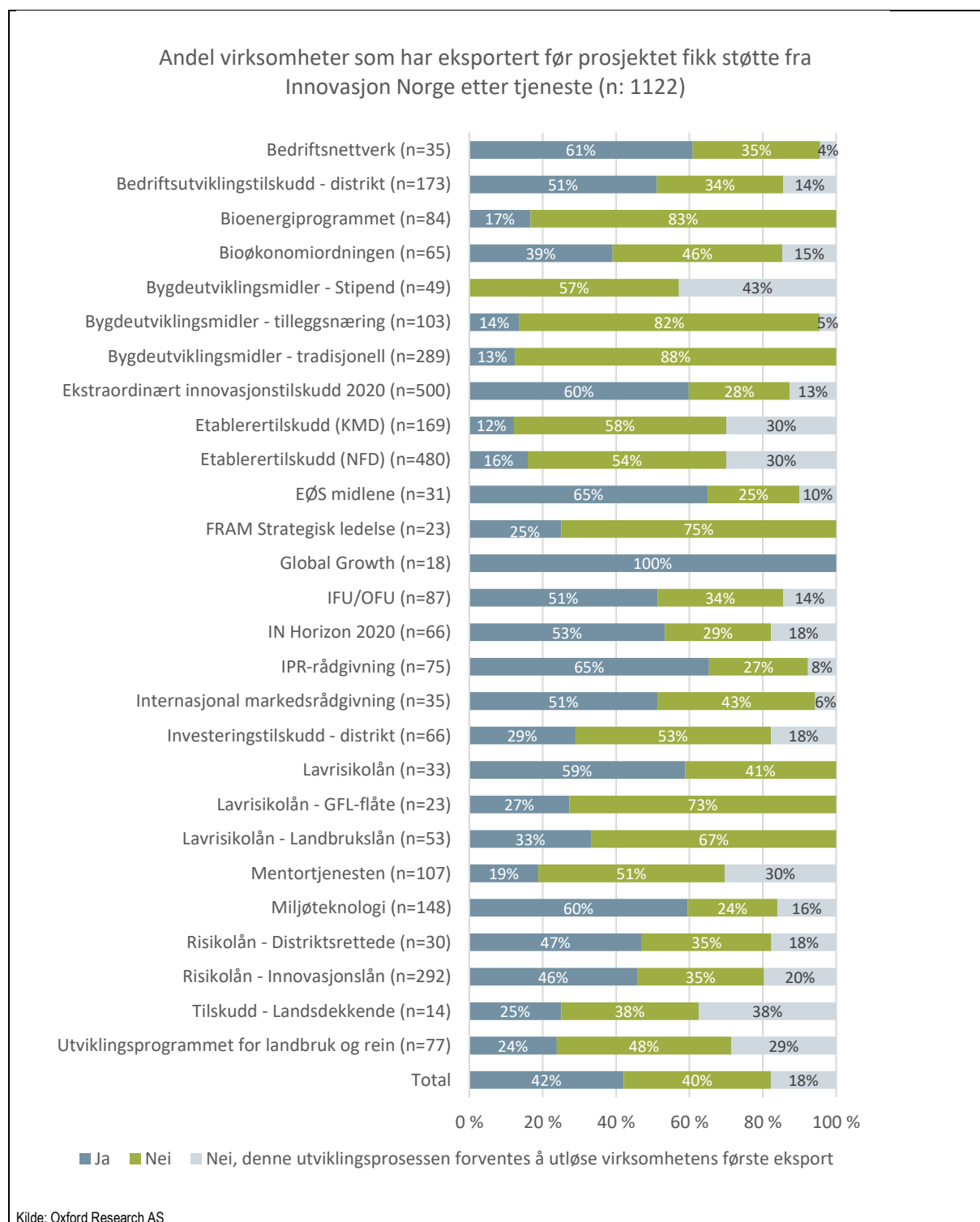
Som figuren over viser, oppgir en stadig økende andel av virksomhetene som har besvart dette spørsmålet, at de har eksporterfaring fra før, det vil si før de fikk støtte til utviklingsprosessen de er spurt om i denne Førundersøkelsen. Denne andelen har økt fra 35 prosent i 2018 til 42 prosent i 2020. Vi ser videre at 18 prosent av virksomhetene (16 prosent i 2019 og 17 prosent i 2018) oppgir at den støttede utviklingsprosessen forventes å utløse deres første eksport. Det innebærer at 40 prosent av virksomhetene (46 prosent i 2019 og 48 prosent i 2018) som besvarte spørsmålet, ikke har eksportert tidligere og at de ikke tilskriver den Innovasjon Norge-støttede utviklingsprosessen deres første forventede eksport. Det betyr at det er andre bakenforliggende årsaker til at disse virksomhetene nå forventer å eksportere for første gang.

Som vi ser av figuren under, er det meget stor variasjon når vi analyserer dette spørsmålet opp mot de ulike tjenestene.

Når vi ser på andelen virksomheter som oppgir at den Innovasjon Norge-støttede utviklingsprosessen har utløst virksomhetens første eksport, finner vi de høyeste andelenene blant de som har mottatt Bygdeutviklingsmidler - Stipend (43 prosent) samt Mentortjenesten, Etablerertilskudd (KMD) og Etablerertilskudd (NFD) (alle 30 prosent). I den andre enden av skalaen finner vi Bedriftsnettverk (fire prosent), Bygdeutviklingsmidler - tilleggsnæring (fem prosent), Internasjonal markedsrådgivning (seks prosent) samt IPR-rådgivning (åtte prosent).

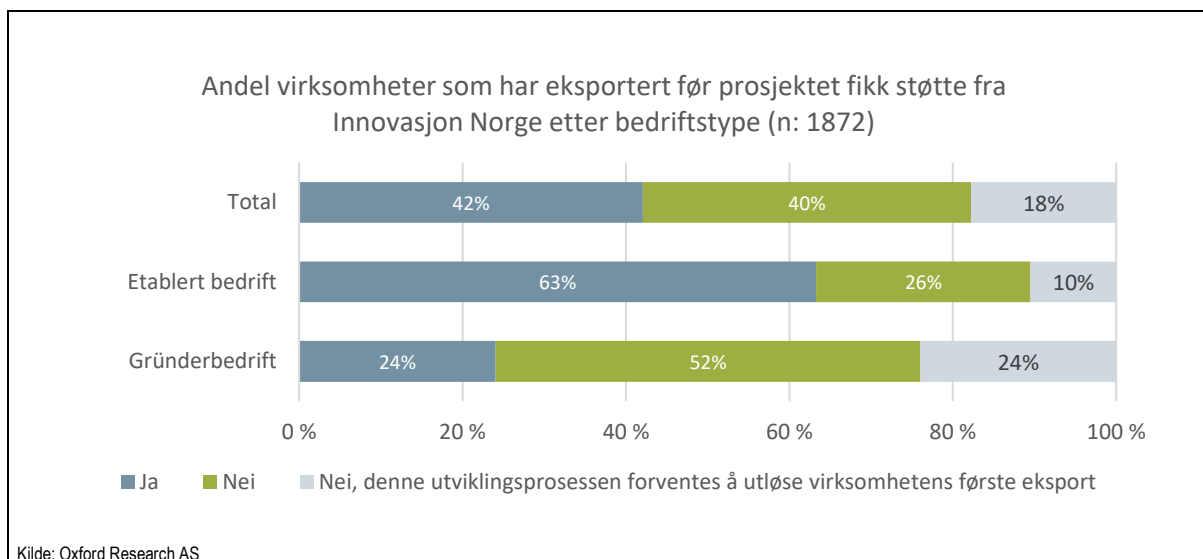
Tidligere eksporterfaring finner vi i høyest grad blant mottakere av Global Growth (100 prosent) samt IPR-rådgivning og EØS midlene (begge 65 prosent). Minst eksporterfaring oppgir mottakerne av Bygdeutviklingsmidler - Stipend (0 prosent) samt Etablerertilskudd (KMD) (12 prosent).

Figur 52: Andel virksomheter som har eksportert før utviklingsprosessen fikk støtte fra Innovasjon Norge etter tjeneste

Som forventet har de etablerte bedriftene i langt - og statistisk signifikant – større grad tidligere eksporterfaring (63 prosent, 58 prosent i 2019, 56 prosent i 2018) sammenlignet med gründerbedriftene (24 prosent, 20 prosent i 2019, 18 prosent i 2018). Figuren under viser videre at litt over en dobbelt så høy andel gründerbedrifter (24 prosent, 25 prosent i 2019 og i 2018) oppgir at prosjektet de fikk støtte til fra Innovasjon Norge, utløste virksomhetens første eksport sammenlignet med de etablerte bedriftene (10 prosent, 7 prosent i 2019 og i 2018).

Figur 53: Andel virksomheter som har eksportert før utviklingsprosessen fikk støtte fra Innovasjon Norge etter bedriftstype

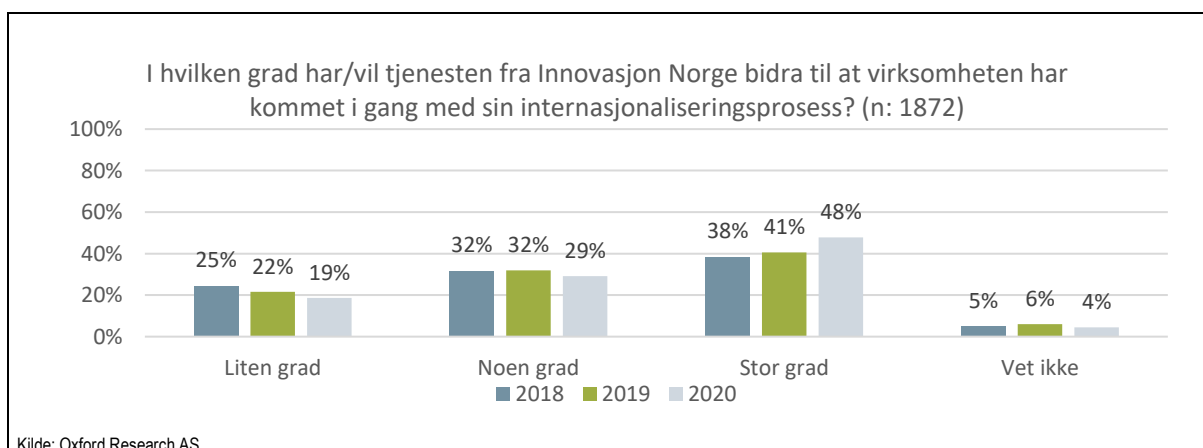

12.2 Innovasjon Norges bidrag til å utløse virksomhetenes første eksport

I foregående avsnitt var det fokus på hvorvidt virksomhetene har eksportert tidligere eller ei, samt om prosjektet de fikk støtte til, utløste virksomhetens første eksport. I dette avsnittet ser vi nærmere på i hvilken grad tjenesten fra Innovasjon Norge bidro til at virksomheten kom i gang med sin internasjonaliseringsprosess. Innholdsmessig kan de to spørsmålene høres like ut, men det er nyanseforskjeller mellom dem. Ovenfor var fokuset på kundens utviklingsprosess, i dette avsnittet er tjenesten fra Innovasjon Norge det sentrale. Det er viktig å være klar over at Innovasjon Norge ofte rådgir og veileder sine kunder i forbindelse med at tjenester blir ytt, og dette vil sannsynligvis spille inn i kundenes svargivning.

I figuren under viser vi fordelingen av svarene på spørsmålet: I hvilken grad bidro tjenesten fra Innovasjon Norge til at virksomheten kom i gang med sin internasjonaliseringsprosess?

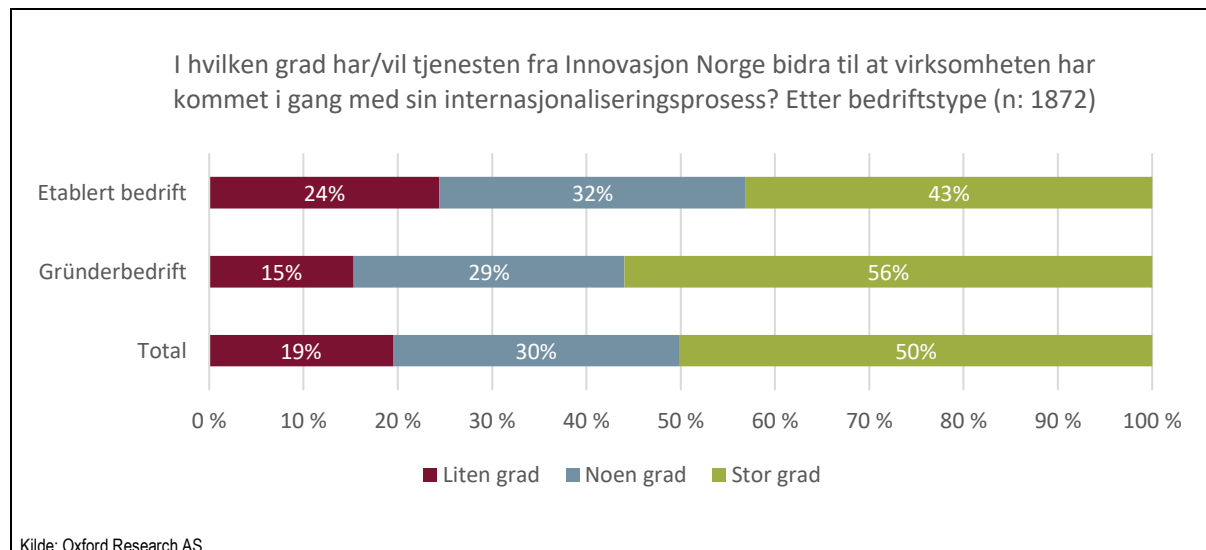
Figur 54: I hvilken grad bidro tjenesten fra Innovasjon Norge til at virksomheten kom i gang med sin internasjonaliseringsprosess?

Vi ser at de 1872 respondentene som svarte på dette spørsmålet, fordeler seg mindre jevnt på de tre svaralternativene enn tilfellet var i de foregående undersøkelsene, men at andelen som ikke vet fortsatt er nokså lav. Sammenlignet med fjorårets undersøkelse, går andelen som svarer "I liten grad" og «I noen grad» tilbake og andelen som svarer "I stor grad" går tilsvarende fram.

I det videre vil vi analysere dette spørsmålet ut fra ulike bakgrunnsvariabler, og starter med å se på bedriftstype. En analyse basert på tjenester synes mindre hensiktsmessig, da flere av tjenestene har meget få svar.

Figur 55: I hvilken grad har/vil tjenesten fra Innovasjon Norge bidra til at virksomheten har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess? Fordeling etter bedriftstype

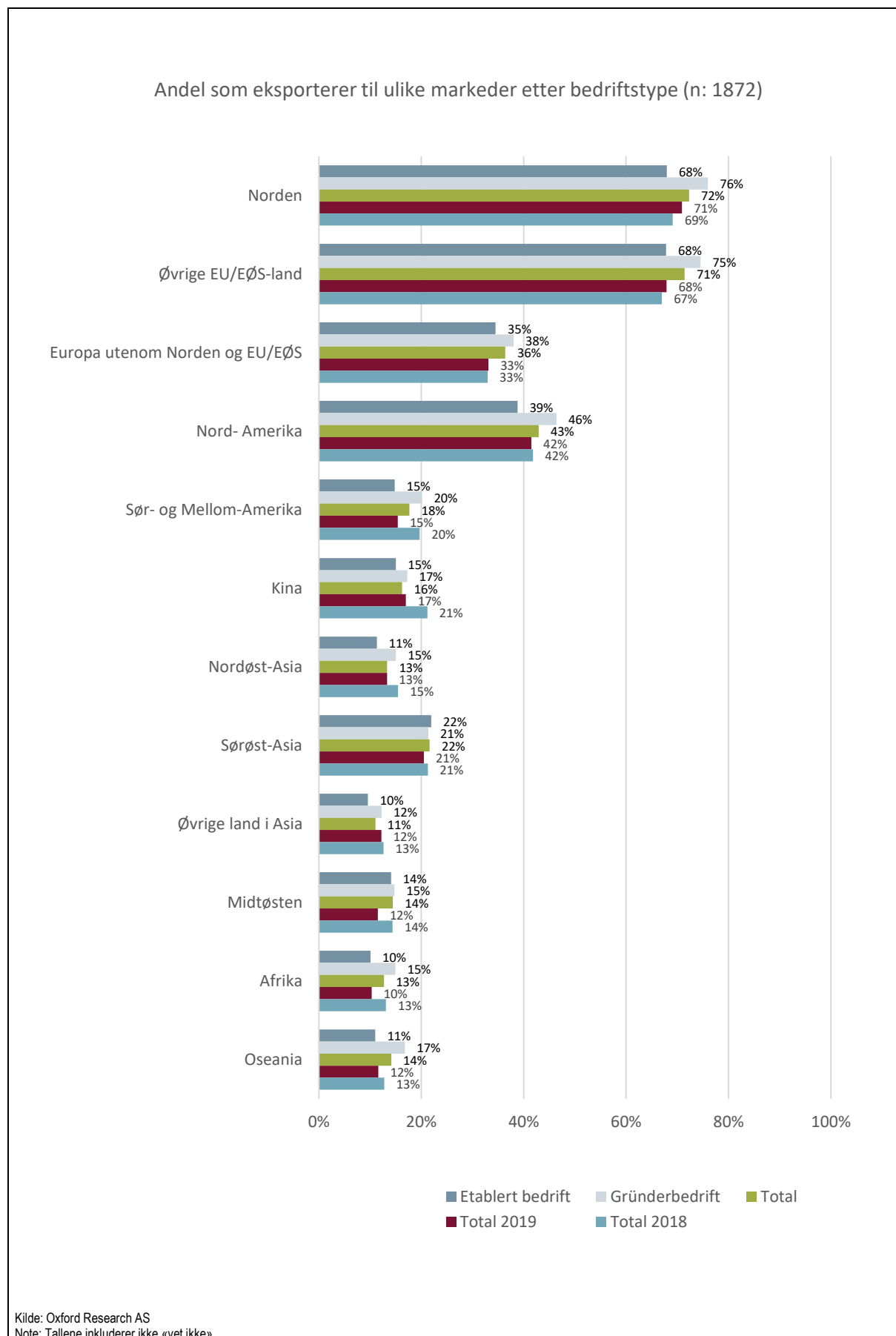
Som figuren over viser, sier halvparten av virksomhetene at tjenesten fra Innovasjon Norge i stor grad har bidratt til at virksomheten har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess. Ikke uventet er det en høyere andel gründervirksomheter (56 prosent, 50 prosent i 2019, 45 prosent i 2018) som svarer dette, og forskjellene fra de etablerte virksomhetene (43 prosent, 35 prosent i 2019 og 2018) er signifikante på 1-prosentnivået. Men er det geografiske, næringsmessige, eierskapsmessige eller andre forskjeller i Innovasjon Norges bidrag til å komme i gang med internasjonaliseringssessene? Vi finner at virksomheter:

- Som hører hjemme i sentrale strøk i større grad enn de som er lokalisert i mindre sentrale strøk oppgir at tjenesten fra Innovasjon Norge har bidratt til at de har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess.
- Som tilhører kompetanseintensive næringer/tjenester i større grad enn mindre kompetanseintensive virksomheter oppgir at tjenesten fra Innovasjon Norge har bidratt til at de har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess.
- Som har eksterne investorer i større grad enn de som ikke har det oppgir at tjenesten fra Innovasjon Norge har bidratt til at de har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess.
- Som beskytter sin IPR i større grad enn virksomheter som ikke gjør det, oppgir at tjenesten fra Innovasjon Norge har bidratt til at de har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess.

12.3 Eksportmarkeder

Det er også kartlagt hvilke markeder virksomhetene forventer eksport til. Her har vi spurt virksomhetene om eksport til en rekke geografiske markeder. I figuren under viser vi resultatene for henholdsvis etablerte bedrifter og gründerbedrifter i Førundersøkelsen 2020 samt de totalene andelen for både Førundersøkelsen 2018 og 2019.

Figur 56: Andel som eksporterer til ulike markeder etter bedriftstype

Som vi ser av figuren over, er det de geografisk nære markedene virksomhetene i første rekke forventer å eksportere til, det vil si våre nordiske naboland og øvrige EU/EØS-land. Det er også interessant å merke seg at Nord-Amerika fortsetter å være et større eksportmarked for virksomhetene enn både Europa utenom EU/EØS og de andre oversjøiske markedene.

I Førundersøkelsene 2018 og 2019 fant vi statistisk signifikante forskjeller mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter for samtlige markeder og det var gjennomgående gründerbedriftene som oppga de høyeste forventede verdiene. Dette er også tilfellet i årets undersøkelse. For å forenkle analysen noe, har vi slått sammen de ulike markedene i tre grupper:

- Geografisk nære markeder (Norden, EU/EØS forøvrig, samt Europa utenom Norden og EU/EØS)
- Nord-Amerika
- Oversjøiske markeder (verden for øvrig)

Resultatene fra analysene er entydige. Vi finner at virksomheter som:

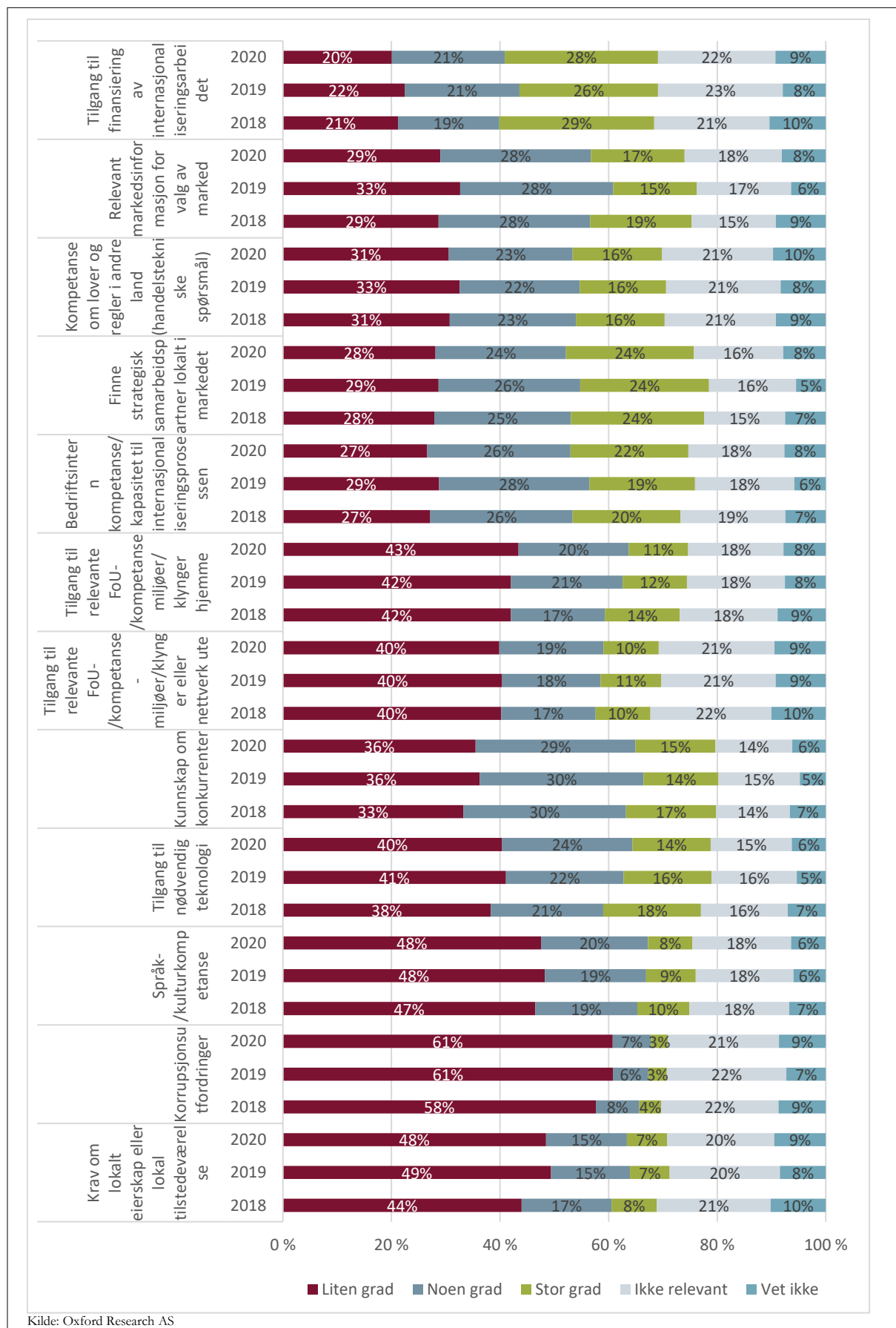
- Hører hjemme i sentrale strøk i større grad enn de som er lokalisert i mindre sentrale strøk
- Tilhører kompetanseintensive næringer/tjenester i større grad enn mindre kompetanseintensive virksomheter
- Har utenlandske eiere i større grad enn de som ikke har det
- Har eksterne investorer i større grad enn de som ikke har det
- Beskytter sin IPR i større grad enn virksomheter som ikke gjør det

har statistisk signifikant høyere eksportandeler til samtlige av de tre geografiske markedsområdene.

12.4 Eksportbarrierer

Vi har også spurt virksomhetene om hvorvidt de har støtt på en rekke ulike barrierer/risikofaktorer i sitt eksportarbeid. Resultatene for Førundersøkelsene 2018, 2019 og 2020 er vist i figuren under.

Figur 57: Andel virksomheter som har møtt barrierer for eksport (n: 1122)

Som figuren over viser, er det mange av virksomhetene som ikke opplever at barrierene er relevante, andelen av summen av «Vet ikke»- og «Ikke relevant»-svar varierer mellom 20 og 31 prosent (samme som i 2019, mellom 24 og 32 prosent i 2018). Sagt på en annen måte, uttrykt gjennom en indikator for samlet bidrag, ser vi at 54 prosent (samme i 2019, 42 prosent i 2018) av virksomhetene som har besvart spørsmålet oppgir å ha støtt på en eller flere eksportbarrierer i stor grad, og at de i snitt har møtt på 1,76 (1,73 i 2019, 1,09 i 2018) av i alt 12 mulige barrierer. Dette tyder på at det er ikke er blitt enklere for virksomhetene å eksportere.

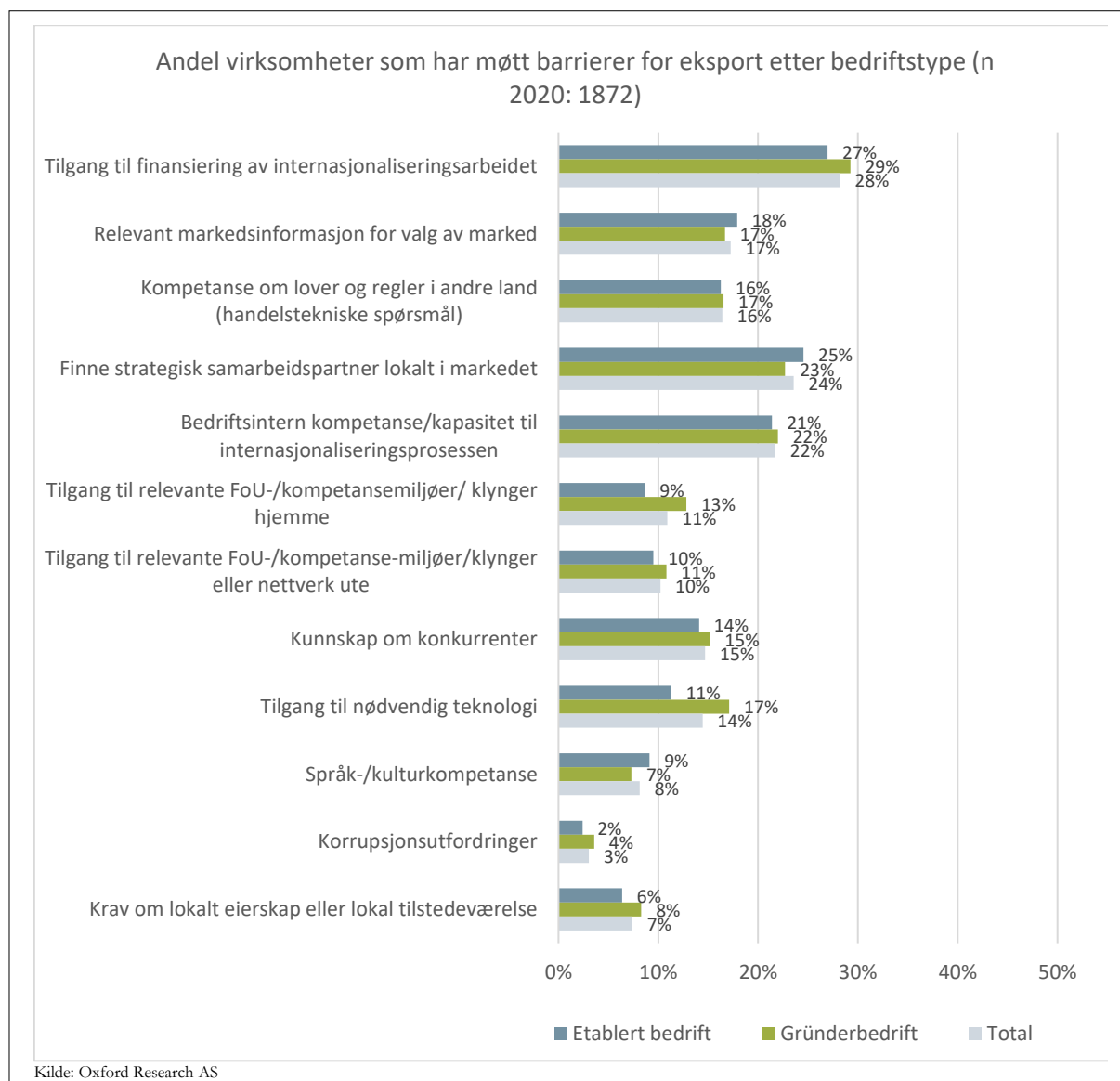
Av de virksomhetene som har opplevd slike barrierer, oppgis følgende som de viktigste:

- Tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet
- Finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet
- Bedriftsintern kompetanse/kapasitet til internasjonaliseringsprosessen

Dette er de samme som ble nevnt hyppigst også i Førundersøkelsene 2018 og 2019 og vi finner dermed at disse peker seg ut som de største eksportutfordringene for virksomhetene.

I figuren under vises fordelingen av disse barrierene på bedriftstype.

Figur 58: Andel virksomheter som har møtt barrierer for eksport etter bedriftstype

Av figuren over fremkommer det at det for de enkelte barrierer er signifikante forskjeller mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter. Vi finner at gründerbedriftene i større grad enn de etablerte bedriftene støter på barrierer knyttet til:

- Tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet
- Bedriftsintern kompetanse/kapasitet til internasjonaliseringsprosessen
- Tilgang til relevante FoU-/kompetanse-miljøer/klynger hjemme
- Tilgang til nødvendig teknologi
- Krav om lokalt eierskap eller lokal tilstedeværelse

Vi finner også forskjeller i hvorvidt virksomhetene har støtt på eksportbarrierer med hensyn til andre bakgrunnsvariabler. Vi finner syv barrierer som virksomheter lokalisert utenfor det distrikts-politiske virkeområdet har støtt på i større grad enn virksomheter hjemmehørende innenfor virkeområdet. Det knytter seg – som i Førundersøkelsene 2018 og 2019 - til tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet, samt relevant markedsinformasjon for valg av marked og bedriftsintern kompetanse. I tillegg finner vi at de mest sentralt beliggende virksomhetene har større utfordringer knyttet til det å finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet, tilgang til relevante FoU-/kompetanse-miljøer/klynger eller nettverk ute, kunnskap om konkurrenter samt krav om lokalt eierskap eller lokal tilstedeværelse.

Også ikke helt norskeide virksomheter opplever utfordringer i tilgangen til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet. I tillegg finner vi at disse virksomhetene har større utfordringer enn de rent norskeide virksomhetene knyttet til tilgang til nødvendig teknologi samt krav om lokalt eierskap eller lokal tilstedeværelse. Motsatt finner vi at de rent norskeide virksomhetene i større grad enn ikke helt norskeide virksomheter oppgir at de mangler kunnskap om konkurrenter.

Vi finner noe av det samme mønsteret når vi skiller mellom virksomheter som har eksterne investorer til sine utviklingsprosesser og de som ikke har det. Førstnevnte opplever i større grad utfordringer i tilgangen til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet samt at de mangler kompetanse om lover og regler i andre land (handelstekniske spørsmål).

Det fremkommer også forskjeller når vi ser på virksomheter som beskytter og de som ikke beskytter sin IPR, om enn mindre forskjeller enn i fjorårets undersøkelse. Virksomheter som beskytter sin IPR opplever i større grad barrierene knyttet til tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet, det å finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet, tilgang til relevante FoU-/kompetansemiljøer/ klynger hjemme samt kunnskap om konkurrenter.

Når vi ser på virksomhetenes eller næringers kompetanseintensitet, finner vi også i årets undersøkelse et blandet bilde. De mest kompetanseintensive virksomhetene opplever tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet, kompetanse om lover og regler i andre land (handelstekniske spørsmål) samt å finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet som eksportbarrierer i større grad enn de andre. Vi ser videre at de noe kompetanseintensive virksomhetene opplever Relevant markedsinformasjon for valg av marked samt Korrupsjonsutfordringer som mer problematisk enn de andre.

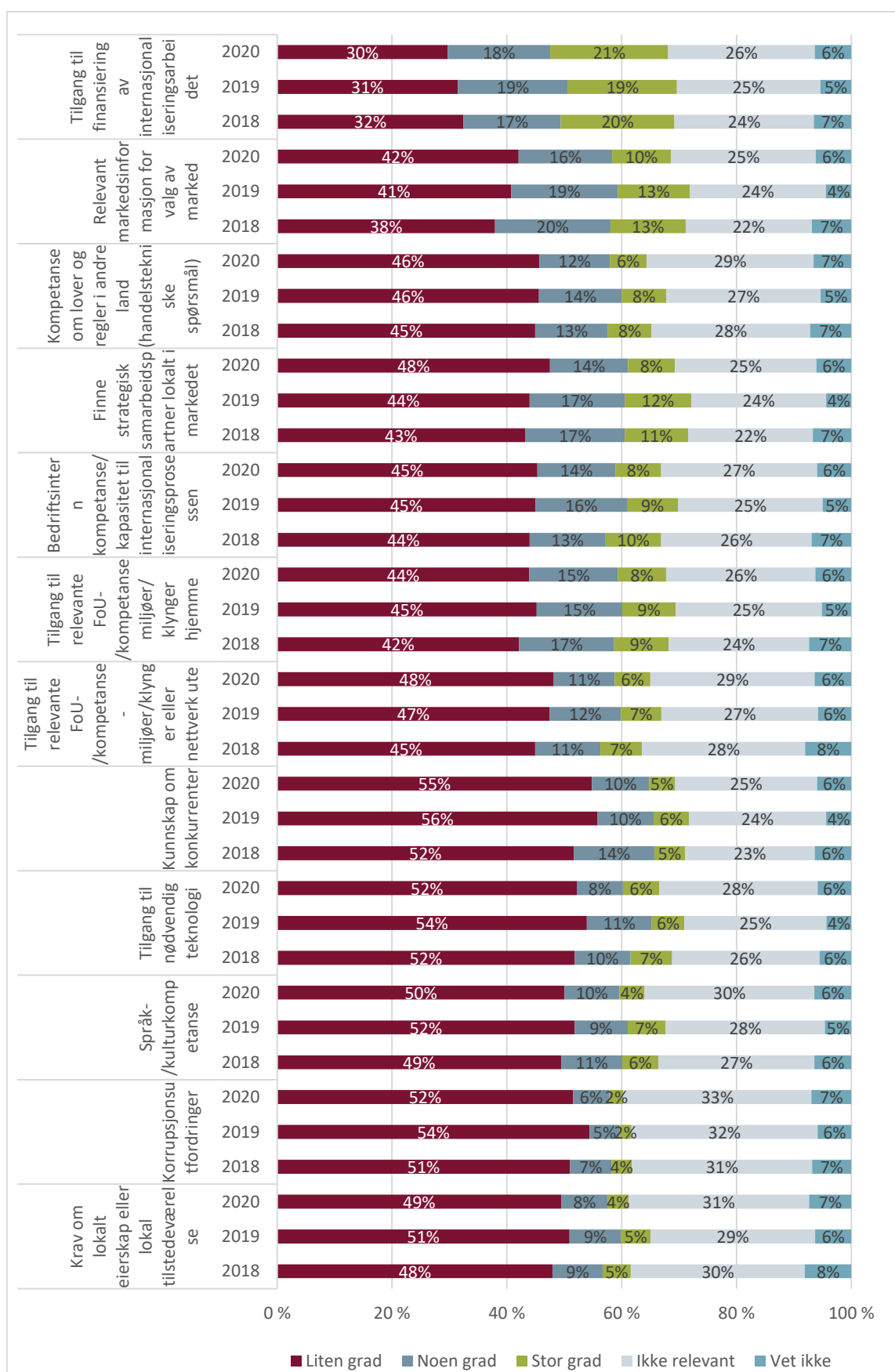
Det er med andre ord geografi som skiller mest med hensyn til eksportbarrierer i årets undersøkelse.

12.5 Hjelp fra Innovasjon Norge til å håndtere eksportbarrierer

Vi har også spurt virksomhetene i hvilken grad de har fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere de samme barrierene som vi har spurt om i foregående avsnitt. Resultatet er vist i figuren under.

Innovasjon Norges kundeeffektundersøkelse 2020 - Førundersøkelsen

Figur 59: Andel virksomheter som har fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere følgende barrierer/risikofaktorer (n: 1122)

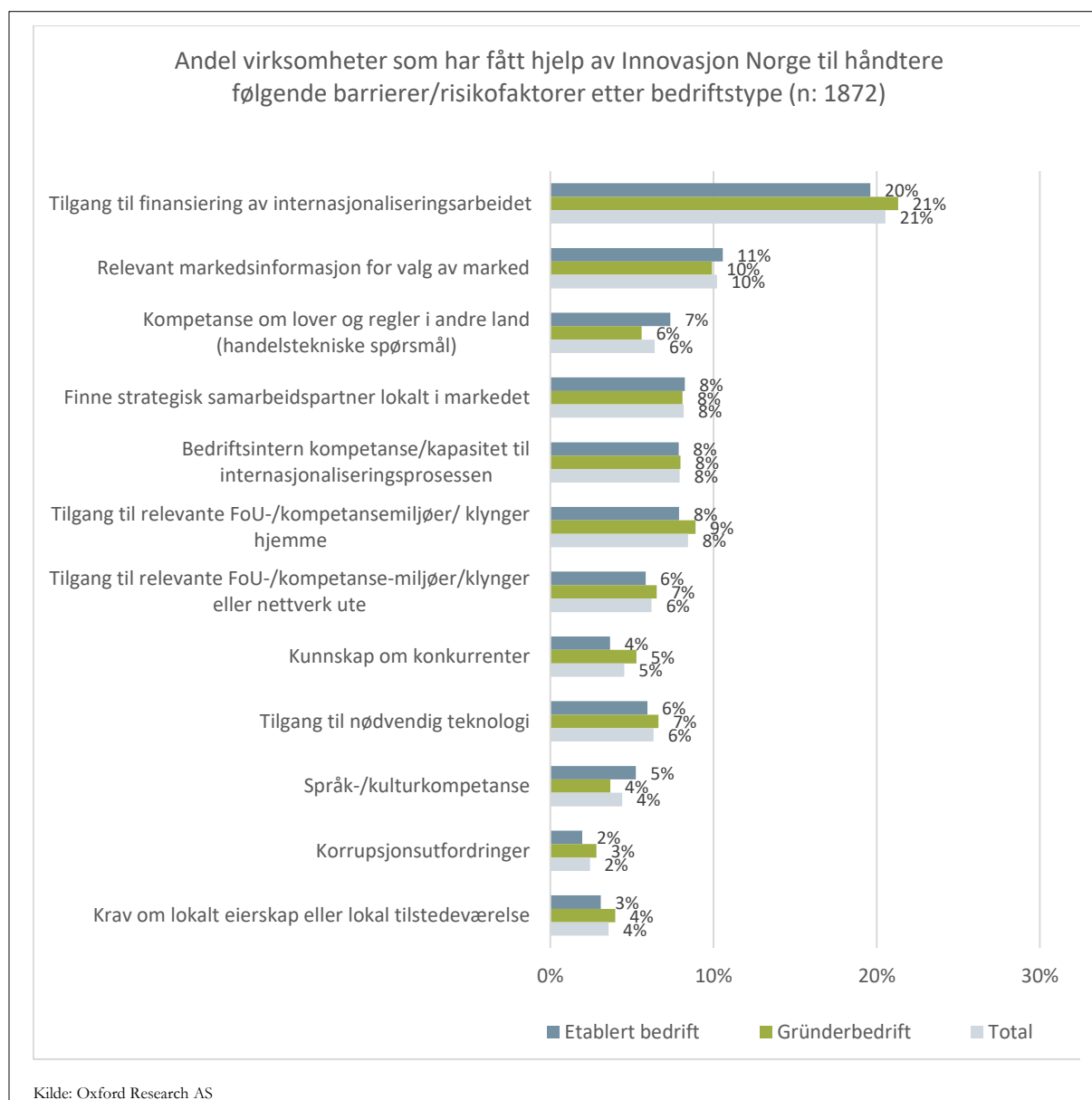
Kilde: Oxford Research AS

Det første vi kan lese ut av figuren, er at en økende andel virksomheter, mellom 31 og 40 prosent, svarer «Vet ikke» eller «Ikke relevant» på disse spørsmålene (mellom 28 og 38 prosent i 2019). Uttrykt gjennom en indikator for samlet bidrag, ser vi at 35 prosent (38 prosent i 2019, 21 prosent i 2018) av virksomhetene oppgir å ha fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere eksportbarrierer i stor grad, og at de i snitt har fått hjelp til overkomme 0,89 (1,02 i 2019, 0,6 i 2018) av i alt 12 mulige barrierer. Blant de virksomhetene som oppgir å ha fått hjelp fra Innovasjon Norge, er det de samme barrierene som i størst grad er opplevd av bedriftene (se avsnittet over), som de har fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere. De tre mest aktuelle barrierene de har fått hjelp til å håndtere er de samme som ble hyppigst nevnt i Førundersøkelsene 2018 og 2019, altså:

- Tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet
- Relevant markedsinformasjon for valg av marked
- Finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet.

I figuren under vises fordelingen av barrierehåndteringen på bedriftstype.

Figur 60: Andel virksomheter som har fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere følgende barrierer/risikofaktorer etter bedriftstype

Som vi ser av figuren over, er det – som i fjorårets undersøkelse - relativt små variasjoner i resultatene mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter. Vi finner likevel noen signifikante forskjeller, men disse er det – som i Førundersøkelsen 2018 – det gründerbedriftene som i større grad enn de etablerte bedriftene fått hjelp til å overkomme. I fjorårets undersøkelse var det de etablerte bedriftene som i større grad enn gründerbedriftene fikk hjelp til å overkomme barrierer. I årets undersøkelse finner vi at gründerbedriftene i større grad enn de etablerte bedriftene har fått hjelp fra Innovasjon Norge med:

- Kunnskap om konkurrenter
- Korrupsjonsutfordringer

Sammenlignet med fjorårets undersøkelse finner vi færre forskjeller med hensyn til ulike bakgrunnsvariabler. For eksempel har verken virksomhetenes og næringene de befinner seg i sin kompetanseintensitet samt hvorvidt de beskytter sin IPR eller ei liten eller ingen betydning for hvorvidt de har fått hjelp fra Innovasjon Norge til å håndtere eksportbarrierer.

Vi finner imidlertid noen forskjeller, som sett i sammenheng gir interessante innsikter. De største forskjellene finner vi – som i fjorårets undersøkelse - for virksomhetenes geografiske tilhørighet. Interessant nok finner vi at virksomheter lokalisert innenfor det distriktpolitiske virkeområdet i større grad enn virksomheter utenfor virkeområdet har fått hjelp av Innovasjon Norge til å overkomme en rekke barrierer, hvorav de fleste også ble observert i fjorårets undersøkelse, nærmere bestemt:

- Relevant markedsinformasjon for valg av marked
- Bedriftsintern kompetanse/kapasitet til internasjonaliseringsprosessen
- Tilgang til relevante FoU-/kompetansemiljøer/ klynger hjemme
- Kunnskap om konkurrenter
- Tilgang til nødvendig teknologi
- Språk-/kulturkompetanse
- Korrupsjonsutfordringer

Dette er interessant fordi vi i forrige avsnitt så at det var virksomhetene i sentrale strøk, altså utenfor det distriktpolitiske virkeområdet, som gjennomgående opplevde eksportbarrierer i større grad enn virksomheter i mindre sentrale strøk.

Videre finner vi, som i fjorårets undersøkelse, forskjeller knyttet til virksomhetenes eierskap. Vi finner at rent norskeide virksomheter i større grad enn utenlandskeide virksomheter har fått hjelp med relevant markedsinformasjon for valg av marked, kompetanse om lover og regler i andre land (handelstekniske spørsmål) samt bedriftsintern kompetanse/kapasitet til internasjonaliseringsprosessen. Vi finner ingen barrierer som utenlandskeide virksomheter i større grad enn rent norskeide har fått mer hjelp til. På samme måte som de geografiske forskjellene omtalt over, er dette interessante forskjeller fordi vi i forrige avsnitt påviste at de mest sentralt beliggende virksomhetene i større grad enn mindre sentralt beliggende virksomheter oppga å ha støtt på eksportbarrierer.

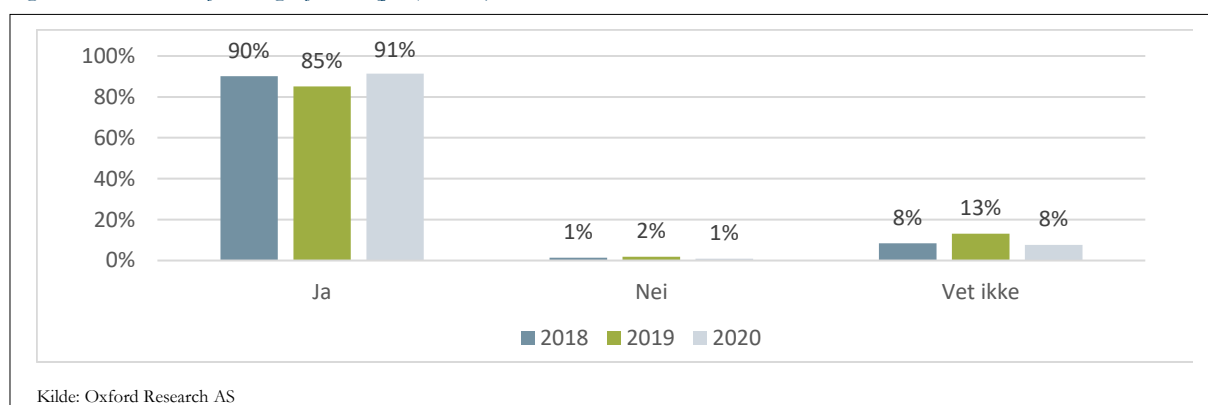
Samlet sett tyder disse funnene på at Innovasjon Norge har hatt en tydelig tilnærming i sin eksportrådgivning i 2020. Når vi ser på overordnet nivå, altså en totalindikator, ser vi at tjenestene i hovedsak har blitt ytt til gründerbedrifter som er innovative, ikke helt norskeide som befinner i sentrale strøk, og det er også disse virksomhetene som i størst grad har oppgitt å ha støtt på eksportbarrierer.

Samlet sett og når vi ser disse resultatene opp mot det vi fant i forrige kapittel, kan det synes som om Innovasjon Norge har vært i stand til å hjelpe virksomhetene med å overkomme eksportbarrierer i samme omfang som i 2019.

12.6 Benytte Innovasjon Norges tjenester igjen

Avslutningsvis i dette kapitlet har vi sett nærmere på hvorvidt virksomhetene som har eksportert, vil benytte Innovasjon Norges tjenester i internasjonale prosjekter i fremtiden. Dette kan betraktes som et mål på tilfredshet med den bistanden de har fått av Innovasjon Norge til internasjonalisering så langt.

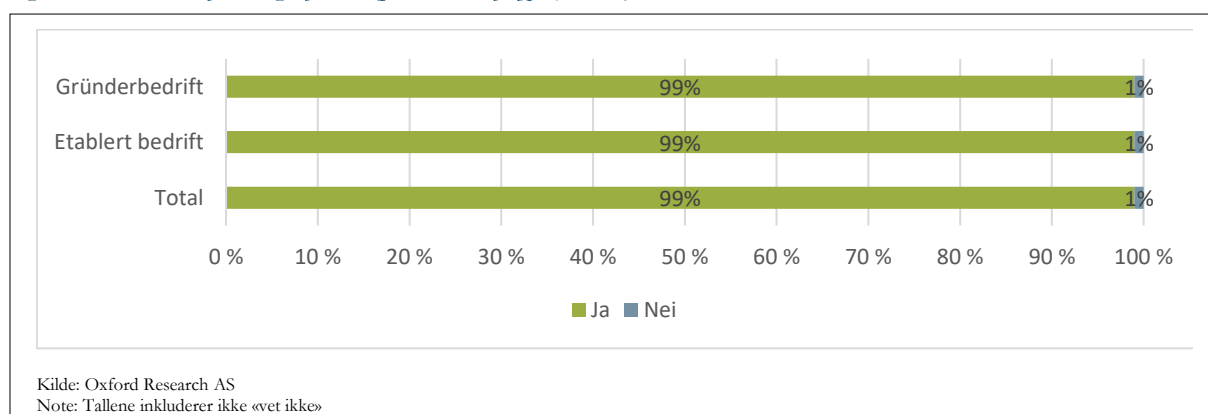
Figur 61: Bruke Innovasjon Norges tjenester igjen (n: 1122)

Som vi ser av figuren over, svarer kun en prosent av virksomhetene at de ikke vil benytte Innovasjon Norges tjenester i internasjonale prosjekter i fremtiden. 8 prosent er usikre (13 prosent i 2019), mens 91 prosent (85 prosent i 2019) sier at de ønsker å benytte seg av Innovasjon Norges tjenester igjen.

I figuren under viser vi fordelingen mellom gründerbedrifter og etablerte bedrifter på dette spørsmålet.

Figur 62: Bruke Innovasjon Norges tjenester igjen, etter bedriftstype (n: 1122)

Vi ser at begge bedriftstypene er helt samstemte i synet på om hvorvidt de vil benytte Innovasjon Norges tjenester igjen.

13. Detaljerte resultater for hver tjeneste

I dette kapitlet presenteres en kort omtale samt utvalgte nøkkeltall for hver tjeneste i årets førundersøkelse.

13.1 Alle tjenester

Nedenfor presenteres gjennomsnittlige nøkkeltall for alle tjenester. Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke».

Antall kunder i populasjonen	7843	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	3125
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	10 660,65	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	1,36

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	58 %	4 %	38 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	4 %	20 %	76 %
2019	9 %	23 %	68 %
2018	9 %	23 %	68 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	18
Eksportandel	11 %

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	79 %	80 %	83 %
Tjeneste	76 %	74 %	82 %
Prosess	70 %	71 %	71 %
Marked	65 %	68 %	77 %
Organisasjon	55 %	64 %	67 %
Andel som ikke gir innovasjon	9 %	8 %	7 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	57 %	52 %	33 %
Nasjonalt nivå	9 %	10 %	10 %
Regionalt nivå	6 %	8 %	5 %
Bedriftsnivå	16 %	18 %	32 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,32	4,15	4,36
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	89 %	88 %	91 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	4,74	4,58	5,33
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	85 %	83 %	88 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	4,69	4,84	5,78
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	91 %	92 %	93 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	46 %	48 %	58 %
Konkurransesevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	60 %	62 %	73 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	59 %	62 %	70 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	70 %	71 %	79 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	61 %	65 %	71 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	32 %	34 %	43 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	38 %	36 %	42 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	40 %	48 %	50 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	33 %	35 %	48 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.2 Bedriftsnettverk

Bedriftsnettverk er et tjenestetilbud som skal stimulere små og mellomstore bedrifter i hele landet til å etablere kommersielle, strategiske samarbeid om konkrete forretningsmessige prosjekter med andre bedrifter. Bedriftsnettverkstjenesten tilbyr finansiering (tilskudd) til planlegging, utvikling og etablering av bedriftsnettverk. Tjenesten kan finansiere kostnader knyttet til tilrettelegging og ledelse, samlinger, nødvendige analyser og felles kompetansebygging. Tjenesten bidrar med kompetanse knyttet til valg av konsulent, rådgiving og verktøy for nettverksutvikling. Målet med bedriftsnettverkene er å oppnå sterke og forpliktende samarbeidsrelasjoner for konkrete innovasjonsprosjekter.

Antall kunder i populasjonen	73	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	35
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	27,81	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,45

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	53 %	3 %	44 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	0 %	9 %	91 %
2019	0 %	22 %	78 %
2018	8 %	8 %	85 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	49
Eksportandel	8 %

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	64 %	79 %	74 %
Tjeneste	91 %	79 %	100 %
Prosess	14 %	53 %	71 %
Marked	91 %	87 %	100 %
Organisasjon	60 %	67 %	82 %
Andel som ikke gir innovasjon	0 %	21 %	9 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	25 %	23 %	13 %
Nasjonalt nivå	5 %	12 %	13 %
Regionalt nivå	10 %	27 %	19 %
Bedriftsnivå	15 %	23 %	25 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,31	4,53	5,66
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	100 %	95 %	94 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	3,92	4,32	5,26
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	92 %	89 %	91 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	3,31	3,68	6,26
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	100 %	79 %	91 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	23 %	33 %	50 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	38 %	61 %	63 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	8 %	44 %	48 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	38 %	39 %	67 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	18 %	56 %	61 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	36 %	33 %	38 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	38 %	78 %	84 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	8 %	32 %	37 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	8 %	5 %	43 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.3 Bedriftsutviklingstilskudd – distrikt

Bedriftsutviklingstilskudd – distrikt kan benyttes i nærmere definerte distriktsutviklingsområder. Målet med tilskuddet er å stimulere bedrifter innenfor det distriktspolitiske virkeområdet til å gjennomføre prosjekter som ikke ville blitt realisert i samme grad uten offentlige tilskudd. Utviklingsprosessene skal styrke kompetanse, eksterne samarbeidsrelasjoner, organisering, produkt- og prosessutvikling eller markedsutvikling. Tilskuddene benyttes til prosjekter med verdiskapingspotensial og skal også bidra til å internasjonalisere næringslivet. Støtte kan gis både til nyetableringer og til etablerte bedrifter.

Antall kunder i populasjonen	73	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	35
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	27,81	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,45

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	1 %	1 %	98 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	5 %	18 %	77 %
2019	1 %	22 %	77 %
2018	5 %	21 %	74 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	15
Eksportandel	9

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:				
	2018	2019	2020	
Vare	81 %	86 %	83 %	
Tjeneste	90 %	87 %	97 %	
Prosess	70 %	73 %	72 %	
Marked	85 %	87 %	88 %	
Organisasjon	64 %	67 %	89 %	
Andel som ikke gir innovasjon	3 %	1 %	3 %	

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	29 %	27 %	19 %
Nasjonalt nivå	13 %	8 %	13 %
Regionalt nivå	9 %	18 %	11 %
Bedriftsnivå	26 %	26 %	40 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,23	4,88	4,90
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	98 %	97 %	98 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,87	5,36	5,81
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	98 %	97 %	97 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	6,37	6,23	7,10
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	97 %	99 %	97 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	48 %	48 %	52 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	69 %	72 %	78 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	58 %	63 %	66 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	73 %	68 %	78 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	60 %	60 %	65 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	30 %	33 %	23 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	55 %	48 %	55 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	34 %	37 %	43 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	28 %	32 %	41 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.4 Bioenergiprogrammet

Bioenergiprogrammets formål er å bidra til en effektiv og fremtidsrettet bruk av bioenergi med basis i gårdens, landbrukets og bygdenes ressurser. Programmet tilbyr investeringsstøtte til landbruksforetak som vil bygge anlegg for varmesalg, gårdsvarmeanlegg, veksthus, biogass og flisproduksjon. I tillegg til økonomisk støtte, gis det også kompetansemessig hjelp for å etablere bioenergivirksomhet. Målgruppa for programmet er i hovedsak bønder og skogeiere, men for flisproduksjon kan også andre søke. Programmets samfunnsmessige effekter er at det bidrar til verdiskaping i landbruket basert på lokale bioenergiressurser, samt til å redusere CO₂-utslipp.

Antall kunder i populasjonen	208	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	84
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	95,34	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,50

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	43 %	12 %	45 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	5 %	12 %	83 %
2019	5 %	15 %	80 %
2018	2 %	17 %	82 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	3
Eksportandel	1

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	57 %	60 %	52 %
Tjeneste	58 %	53 %	43 %
Prosess	63 %	68 %	66 %
Marked	14 %	14 %	13 %
Organisasjon	38 %	38 %	39 %
Andel som ikke gir innovasjon	19 %	20 %	30 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	5 %	10 %	0 %
Nasjonalt nivå	5 %	0 %	4 %
Regionalt nivå	19 %	10 %	4 %
Bedriftsnivå	38 %	55 %	82 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	3,15	2,87	2,43
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	79 %	77 %	71 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	1,55	1,50	1,76
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	56 %	60 %	55 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	0,98	1,19	1,38
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	81 %	80 %	70 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	14 %	10 %	12 %
Konkurrenseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	22 %	18 %	25 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	42 %	39 %	42 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	37 %	35 %	35 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	17 %	18 %	17 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	0 %	1 %	1 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	24 %	24 %	13 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	90 %	91 %	80 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	10 %	11 %	38 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.5 Bioøkonomiordningen

Bioøkonomiordningen ble opprettet i 2017 som en paraply over flere virkemidler knyttet blant annet til det tidligere Bioraffineringsprogrammet og Trebasert Innovasjonsprogram. Midlene skal legge grunnlag for økt verdiskaping i biobaserte næringer gjennom en markedsorientert og bærekraftig utnytting av bioressursene. Bioøkonomiordningen har for første gang egne poster i statsbudsjettet i 2017 fra tre oppdragsdepartement: NFD, KMD og LMD. I oppdragsbrev fra LMD er føringen at midlene skal nyttes til utviklingsprosjekter i bioøkonomi innen landbruk (jord og skog). Fra KMD skal midlene nyttes til prosjekter i distriktskommuner. Fra NFD kan man støtte utviklingsprosjektet innen bioøkonomi uavhengig av sektor.

Antall kunder i populasjonen	139	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	65
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	102,61	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,76

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	62 %	0 %	38 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	3 %	20 %	77 %
2019	3 %	14 %	84 %
2018	7 %	13 %	80 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	43
Eksportandel	10

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	98 %	91 %	91 %
Tjeneste	78 %	86 %	80 %
Prosess	92 %	89 %	84 %
Marked	78 %	84 %	80 %
Organisasjon	59 %	52 %	71 %
Andel som ikke gir innovasjon	10 %	8 %	3 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	42 %	36 %	33 %
Nasjonalt nivå	25 %	21 %	35 %
Regionalt nivå	6 %	5 %	13 %
Bedriftsnivå	13 %	17 %	11 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,85	5,15	4,91
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	98 %	98 %	99 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,29	5,08	5,40
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	96 %	93 %	98 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	6,19	5,48	5,69
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	90 %	92 %	97 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	49 %	37 %	43 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	65 %	75 %	74 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	56 %	51 %	61 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	68 %	70 %	72 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	55 %	44 %	46 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	33 %	28 %	28 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	62 %	56 %	47 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	65 %	80 %	66 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	10 %	11 %	40 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.6 Bygdeutviklingsmidler – Stipend

Bygdeutviklingsmidlene består av to hovedgrupper; fylkesvise og sentrale bygdeutviklings- midler. Stipendordningen er en del av de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene som består av tilskudd og rentestøtte til utvikling av enkeltbedrifter i og i tilknytning til landbruk. Formålet med stipendordningen er å bidra til å utvikle og etablere ny virksomhet utenom tradisjonelt landbruk. Det gis stipend både til utviklingsfasen og etableringsfasen. Stipendet har til hensikt å dekke kostnader som naturlig påløper i de aktuelle fasene, som for eksempel lønn, konsulentbistand, konsept-/produktutvikling, markedsundersøkelser, relevante kurs, mindre fysiske investeringer og lignende. Målgruppa i hovedsak er personer eller foretak som er tilknyttet landbrukseiendommer. Kvinner, personer under 35 år og områdene Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen er særlig prioritert målgrupper innenfor BU-midlene.

Antall kunder i populasjonen	103	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	49
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	14,92	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,16

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	39 %	4 %	57 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	7 %	17 %	76 %
2019	8 %	25 %	67 %
2018	2 %	20 %	78 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	1
Eksportandel	0

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	87 %	95 %	93 %
Tjeneste	79 %	79 %	84 %
Prosess	66 %	74 %	77 %
Marked	68 %	71 %	63 %
Organisasjon	66 %	72 %	69 %
Andel som ikke gir innovasjon	8 %	8 %	4 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	9 %	9 %	8 %
Nasjonalt nivå	11 %	6 %	13 %
Regionalt nivå	17 %	26 %	8 %
Bedriftsnivå	60 %	56 %	63 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,94	4,17	4,51
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	100 %	92 %	96 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,13	4,10	4,69
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	94 %	87 %	90 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	4,90	4,81	4,90
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	92 %	92 %	96 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	49 %	46 %	64 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	74 %	62 %	66 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	76 %	70 %	74 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	82 %	77 %	76 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	73 %	78 %	91 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	10 %	2 %	8 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	36 %	37 %	39 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	44 %	49 %	49 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	46 %	37 %	53 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.7 Bygdeutviklingsmidler – Tilleggsnæring

Bygdeutviklingsmidlene består av to hovedgrupper; fylkesvise og sentrale bygdeutviklings- midler. De fylkesvise bygdeutviklingsmidlene består av tilskudd og rentestøtte til utvikling av enkeltbedrifter i og i tilknytning til landbruk, og målgruppa er hovedsakelig personer eller foretak som er tilknyttet landbrukseieendommer. De sentrale bygdeutviklingsmidlene består av utviklingsprosjekter som griper over mer enn enkeltbedrifter, og målgruppa består av produksjons- eller bransjesammenslutninger, faglag, nettverk mv. Kvinner, personer under 35 år og områdene Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen er særlig prioritert målgrupper innenfor BU-midlene. Tjenesten Bygdeutvikling-tilleggsnæring har til hensikt å bidra til utvikling av ny næringsutvikling for alternative næringer for å oppnå en effektiv og fremtids - rettet nærings- og forretningsutvikling med basis i lokale ressurser. Det gis i hovedsak støtte til investeringer i tilleggsnæringer samt støtte til bedriftsutvikling, men også i noe grad til rådgivning, nettverk og kompetanseoppbygging.

Antall kunder i populasjonen	269	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	103
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	135,75	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,57

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	39 %	7 %	54 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	1 %	23 %	76 %
2019	8 %	25 %	67 %
2018	6 %	20 %	73 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	2
Eksportandel	1

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	90 %	89 %	90 %
Tjeneste	71 %	70 %	82 %
Prosess	63 %	78 %	74 %
Marked	60 %	72 %	67 %
Organisasjon	56 %	76 %	71 %
Andel som ikke gir innovasjon	9 %	3 %	7 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	9 %	5 %	15 %
Nasjonalt nivå	9 %	4 %	4 %
Regionalt nivå	23 %	30 %	15 %
Bedriftsnivå	39 %	45 %	47 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,42	4,48	4,35
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	94 %	90 %	92 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	3,59	3,68	3,91
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	80 %	93 %	88 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	4,05	3,86	4,36
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	94 %	91 %	93 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	36 %	39 %	48 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	49 %	54 %	58 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	51 %	63 %	72 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	64 %	67 %	71 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	60 %	63 %	78 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	6 %	3 %	6 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	22 %	33 %	31 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	34 %	37 %	52 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	30 %	29 %	53 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.8 Bygdeutviklingsmidler – Tradisjonell

Bygdeutviklingsmidlene består av to hovedgrupper; fylkesvise og sentrale bygdeutviklingsmidler. De fylkesvise bygdeutviklingsmidlene består av tilskudd og rentestøtte til utvikling av enkeltbedrifter i og i tilknytning til landbruk, og målgruppa er hovedsakelig personer eller foretak som er tilknyttet landbrukseieendommer. De sentrale bygdeutviklingsmidlene består av utviklingsprosjekter som griper over mer enn enkeltbedrifter, og målgruppa består av produksjons- eller bransjesammenslutninger, faglag, nettverk mv. Kvinner, personer under 35 år og områdene Finnmark, Troms, Nordland og Namdalen er særlig prioritert målgrupper innenfor BU-midlene. Bygdeutviklingsmidler – tradisjonell har til hensikt å bidra til å videre- utvikle og effektivisere primærproduksjonen for de som ønsker å satse på tradisjonelt landbruk, og å bidra til en fremtidsrettet primærproduksjon med basis i lokale ressurser. Det gis i hovedsak støtte til investeringer i faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter, rentestøtte på lån til investeringsformål og støtte til mindre investeringer ved generasjonsskifte innen tradisjonelt landbruk.

Antall kunder i populasjonen	697	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	289
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	542,07	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,75

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	33 %	5 %	62 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	8 %	22 %	69 %
2019	4 %	22 %	73 %
2018	11 %	23 %	66 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	3
Eksportandel	1

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	71 %	71 %	74 %
Tjeneste	50 %	46 %	47 %
Prosess	82 %	85 %	88 %
Marked	5 %	5 %	12 %
Organisasjon	58 %	62 %	60 %
Andel som ikke gir innovasjon	12 %	9 %	8 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	2 %	2 %	1 %
Nasjonalt nivå	6 %	4 %	5 %
Regionalt nivå	12 %	11 %	5 %
Bedriftsnivå	49 %	49 %	67 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	2,84	2,84	2,64
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	76 %	76 %	76 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	1,92	1,81	2,04
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	70 %	66 %	72 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	1,68	1,68	2,05
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	88 %	91 %	92 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	21 %	18 %	20 %
Konkurransesevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	32 %	32 %	31 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	51 %	47 %	46 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	61 %	59 %	62 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	50 %	47 %	46 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	1 %	1 %	3 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	12 %	14 %	13 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	33 %	41 %	52 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	26 %	27 %	62 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.9 Ekstraordinært innovasjonstilskudd 2020

Hovedmålgruppen for tjenesten er små og mellomstore innovative bedrifter med internasjonalt vekstpotensial. Ordningen skal bidra til å stimulere til at innovasjonsaktiviteten opprettholdes til tross for resultatsvikt og likviditetsutfordringer i bedriftene. Midlene skal bidra til at gode innovasjonsprosjekter kan videreføres, eller legge til rette for nye utviklingsprosjekter. Prosjektet kan omfatte en innledende strategiprosess og tilhørende kompetanseutvikling, utviklingsaktiviteter og testing, samt implementering av ny produksjonsprosess, ny organisasjonsmodell eller ny forretningsmodell. De ekstraordinære midlene skal vurderes opp mot andre ordninger for innovasjon. De ekstraordinære midlene vil være relevant for prosjekter med stor samfunnsøkonomisk effekt, men der eksisterende ordninger (både ordninger for innovasjon og regionale midler mv) ikke er relevante.

Antall kunder i populasjonen	1149	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	500
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	2023,67	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	1,61

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	72 %	4 %	24 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	3 %	16 %	81 %
2019			
2018			

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	29
Eksportandel	20

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare			85 %
Tjeneste			89 %
Prosess			72 %
Marked			93 %
Organisasjon			70 %
Andel som ikke gir innovasjon			2 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	69 %	64 %	42 %
Nasjonalt nivå	8 %	11 %	11 %
Regionalt nivå	2 %	3 %	3 %
Bedriftsnivå	9 %	10 %	22 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)			4,48
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag			98 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)			6,26
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag			97 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)			7,00
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon			98 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte			64 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen			86 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten			77 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten			87 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning			78 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport			60 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning			48 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt			49 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt			44 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.10 Etablerertilskudd (KMD)

Formålet med etablerertilskuddet er å bidra til at omfanget av nye lønnsomme og bærekraftige bedrifter øker. Målgruppen er bedrifter i en tidlig fase, dvs. bedrifter som er yngre enn 5 år, med betydelig vekst- og verdiskapingspotensial. Generelt sett prioriteres etableringer som innebærer introduksjon av et eller flere nye produkter, en ny anvendelse av et produkt, en ny måte å organisere på og/eller er basert på en ny teknologi. Etablerertilskuddene kan bevilges i hele landet og for alle næringer, unntatt offentlig virksomhet. For Etablerertilskudd (KMD) blir det gjort prioriteringer ut fra lokale forhold og behov. Tilskuddene kan benyttes til å dekke kostnader av eget arbeid, konsulentbistand, kompetansetiltak, mindre fysiske investeringer og diverse oppstartskostnader. Finansieringen skal bidra til å redusere risikoen i prosjektet, i tillegg til at det tilbys faglig veiledning knyttet til etablering og bedriftsutvikling, og tilgang til kompetansenettverk mot andre bedrifter og kunnskapsmiljøer samt finansieringsnettverk (eksempelvis såkorn- og venturefond eller private investorer).

Antall kunder i populasjonen	286	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	169
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	57,02	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,19

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	57 %	1 %	42 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	3 %	25 %	72 %
2019	4 %	29 %	67 %
2018	0 %	25 %	75 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	1
Eksportandel	1

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	83 %	83 %	86 %
Tjeneste	96 %	93 %	92 %
Prosess	73 %	73 %	70 %
Marked	87 %	97 %	90 %
Organisasjon	66 %	79 %	74 %
Andel som ikke gir innovasjon	3 %	0 %	3 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	74 %	59 %	39 %
Nasjonalt nivå	12 %	20 %	10 %
Regionalt nivå	4 %	9 %	1 %
Bedriftsnivå	5 %	7 %	27 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,30	4,76	5,01
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	97 %	95 %	96 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	6,23	6,64	6,17
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	95 %	98 %	96 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	6,28	6,39	6,49
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	97 %	100 %	97 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	61 %	68 %	64 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	70 %	73 %	77 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	67 %	78 %	75 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	81 %	85 %	85 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	73 %	80 %	79 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	46 %	36 %	51 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	47 %	44 %	42 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	41 %	46 %	53 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	30 %	33 %	49 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.11 Etablerertilskudd (NFD)

Formålet med etablererstipendet er å bidra til at omfanget av nye lønnsomme og bærekraftige bedrifter øker. Målgruppen er bedrifter i en tidlig fase, dvs. bedrifter som er yngre enn 5 år, med betydelig vekst- og verdiskapingspotensial. Generelt sett prioriteres etableringer som innebærer introduksjon av et eller flere nye produkter, en ny anvendelse av et produkt, en ny måte å organisere på og/eller er basert på en ny teknologi. Etablerertilskudd kan bevilges i hele landet og for alle næringer, unntatt offentlig virksomhet. For Etablerertilskudd (NFD) er det kun bedrifter med innovasjonshøyde nasjonalt og internasjonalt nivå som kan finansieres. Tilskuddene kan benyttes til å dekke kostnader av eget arbeid, konsulentbistand, kompetansetiltak, mindre fysiske investeringer og diverse oppstartskostnader. Finansieringen skal bidra til å redusere risikoen i prosjektet, i tillegg til at det tilbys faglig veiledning knyttet til etablering og bedriftsutvikling, og tilgang til kompetansenettverk mot andre bedrifter og kunnskapsmiljøer samt finansieringsnettverk.

Antall kunder i populasjonen	942	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	480
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	493,36	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,49

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	81 %	3 %	16 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	3 %	21 %	77 %
2019	5 %	23 %	72 %
2018	3 %	24 %	72 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	1
Eksportandel	4

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	85 %	85 %	87 %
Tjeneste	86 %	92 %	93 %
Prosess	69 %	66 %	66 %
Marked	91 %	91 %	90 %
Organisasjon	59 %	66 %	68 %
Andel som ikke gir innovasjon	1 %	2 %	1 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	82 %	74 %	53 %
Nasjonalt nivå	9 %	10 %	9 %
Regionalt nivå	2 %	2 %	3 %
Bedriftsnivå	3 %	7 %	14 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,42	5,30	5,44
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	99 %	97 %	100 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	6,35	6,64	6,94
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	96 %	98 %	98 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	6,73	6,76	7,27
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	99 %	98 %	99 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	59 %	69 %	77 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	76 %	86 %	88 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	67 %	78 %	82 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	84 %	86 %	92 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	69 %	85 %	86 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	50 %	60 %	63 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	43 %	47 %	52 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	44 %	59 %	51 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	51 %	57 %	56 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.12 EØS midlene

Tjenesten "EØS-midlene" leverer finansiering, kompetanseheving, partnersøk og rådgiving rettet mot aktører i Norge som ønsker å satse internasjonalt i samarbeid med små og mellomstore bedrifter i EØS-partnerlandene. Overordnede formål i oppdragene er å øke det bilaterale samarbeidet mellom Norge og de 15 land som mottar EØS-midler. Dette skal bidra til sosial og økonomisk utjevning i EUs nyere medlemsland.

Søkerne til ordningen er bedrifter fra mottakerland av EØS-finansieringsordningene, men for hvert prosjekt som får støtte fra EØS-midlene, har i snitt mellom 800.000 kroner og én mill. kroner gå til den norske partneren eller leverandøren.

Antall kunder i populasjonen	112	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	31
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	-	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	-

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	74 %	0 %	26 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	4 %	22 %	74 %
2019	10 %	15 %	75 %
2018	11 %	17 %	72 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	77
Eksportandel	17

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	75 %	55 %	71 %
Tjeneste	67 %	79 %	83 %
Prosess	43 %	60 %	52 %
Marked	87 %	83 %	73 %
Organisasjon	40 %	59 %	50 %
Andel som ikke gir innovasjon	25 %	24 %	32 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	69 %	61 %	73 %
Nasjonalt nivå		6 %	
Regionalt nivå	19 %	17 %	18 %
Bedriftsnivå	6 %	6 %	9 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	3,80	4,00	3,87
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	80 %	76 %	74 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	3,25	3,76	4,74
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	75 %	64 %	74 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	2,60	4,80	5,13
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	75 %	76 %	68 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	27 %	56 %	41 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	50 %	63 %	63 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	40 %	61 %	63 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	36 %	68 %	67 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	31 %	50 %	63 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	20 %	47 %	58 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	44 %	50 %	40 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	60 %	68 %	55 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	15 %	40 %	39 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.13 FRAM Strategisk ledelse

FRAM Strategisk ledelse er et kompetansehevende tilbud til små og mellomstore bedrifter i alle næringer med formål å styrke deltakernes konkurransekraft, lønnsomhet og fornyingsevne. FRAM gir praktisk hjelp i strategi- og ledelsesutvikling, innovasjon og internasjonalisering. Bedriftene deltar i grupper med 8-12 bedrifter som deltar på 4-6 samlinger over en periode på 10 til 24 måneder. Mellom samlingene bidrar en dedikert rådgiver til fremdrift og til å holde FRAM-målene i sikte.

Antall kunder i populasjonen	70	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	23
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	-	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	-

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	4 %	4 %	91 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	5 %	11 %	84 %
2019	13 %	14 %	72 %
2018			

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	7
Eksportandel	2

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare		74 %	81 %
Tjeneste		75 %	84 %
Prosess		71 %	75 %
Marked		60 %	67 %
Organisasjon		76 %	73 %
Andel som ikke gir innovasjon		12 %	9 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	33 %	27 %	
Nasjonalt nivå	7 %		11 %
Regionalt nivå	20 %	20 %	
Bedriftsnivå	40 %	53 %	78 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)		3,21	3,65
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag		83 %	83 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)		3,67	3,78
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag		84 %	78 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)		4,01	4,48
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon		88 %	91 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte		21 %	25 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen		34 %	55 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten		42 %	50 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten		46 %	50 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning		42 %	55 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport		4 %	5 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning		22 %	19 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt		30 %	26 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt		18 %	35 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.14 Global Growth

Global Growth er Innovasjon Norges eksportprogram for grupper av bedrifter. Hensikten med programmet er å bidra til at etablerte bedrifter lykkes med salg i internasjonale markeder. Global Growth er skreddersydd for bedrifter innenfor samme sektor eller marked og består av forberedende kurs hjemme, og samlinger i aktuelle internasjonale markeder. Bedriftene deltar i grupper med 8-12 bedrifter som deltar på 4-6 samlinger over en periode på 6 til 12 måneder.

Antall kunder i populasjonen	49	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	18
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	-	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	-

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	71 %	12 %	18 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	19 %	13 %	69 %
2019	14 %	17 %	69 %
2018			

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	93
Eksportandel	24

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare		63 %	62 %
Tjeneste		62 %	62 %
Prosess		35 %	36 %
Marked		89 %	73 %
Organisasjon		38 %	36 %
Andel som ikke gir innovasjon		23 %	33 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	43 %	29 %	25 %
Nasjonalt nivå			25 %
Regionalt nivå	29 %	14 %	
Bedriftsnivå		29 %	25 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)		3,31	3,89
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag		74 %	83 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)		3,91	4,33
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag		69 %	67 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)		2,91	3,44
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon		77 %	67 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte		38 %	31 %
Konkurransesevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen		45 %	38 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten		28 %	27 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten		34 %	40 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning		34 %	31 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport		41 %	38 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning		30 %	43 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt		23 %	39 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt		23 %	39 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.15 Innovasjonskontrakter

Industrielle og offentlige forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) skal stimulere til innovativt utviklingssamarbeid. Tjenesten innebærer et nært utviklingssamarbeid om krevende forsknings- og utviklingsprosjekter mellom to eller flere parter som har inngått en kontraktfestet og målrettet samarbeidsavtale. IFU er en forpliktende utviklingsavtale mellom to eller flere innovative leverandør- og kundebedrifter i privat sektor, og samarbeid med utenlandske krevende kunder viser best resultater. OFU er et forpliktende og målrettet samarbeid mellom norske innovative leverandørbedrifter og norske offentlige virksomheter som for eksempel kommuner, fylkeskommuner, statsetater, sykehus eller forsvarssektoren. Innovasjon Norge bidrar med kompetanse i internasjonal forretningsutvikling og finansielt med tilskudd for å avlaste risiko og legge til rette for iverksetting av krevende utviklingsprosjekter. Tjenesten prioriterer norske små og mellomstore leverandørbedrifter med kompetanse, evner og kapasitet til å utvikle et nytt produkt, løsning eller tjeneste, som ikke dekkes av eksisterende tilbud i markedet, for en privat kundebedrift eller offentlig virksomhet.

Antall kunder i populasjonen	149	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	87
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	307,19	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	2,15

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	76 %	5 %	20 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	2 %	10 %	87 %
2019	3 %	22 %	75 %
2018	4 %	14 %	82 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	27
Eksportandel	17

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	96 %	83 %	88 %
Tjeneste	92 %	88 %	86 %
Prosess	70 %	64 %	72 %
Marked	97 %	86 %	91 %
Organisasjon	51 %	63 %	70 %
Andel som ikke gir innovasjon	1 %	3 %	0 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	76 %	66 %	33 %
Nasjonalt nivå	7 %	12 %	8 %
Regionalt nivå		2 %	2 %
Bedriftsnivå	7 %	14 %	27 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,08	4,47	4,78
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	100 %	99 %	100 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	7,69	6,58	6,66
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	99 %	95 %	98 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	7,77	7,29	7,34
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	99 %	97 %	100 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	65 %	85 %	70 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	94 %	87 %	93 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	77 %	79 %	81 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	88 %	91 %	92 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	79 %	87 %	86 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	75 %	73 %	69 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	49 %	60 %	52 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	41 %	40 %	49 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	46 %	47 %	48 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.16 IN Horizon 2020

Mobilisering og dybderådgivning til Horisont 2020 er tjenester rettet mot små og mellomstore bedrifter. Målet er å hjelpe bedriftene med å identifisere muligheter i H2020, veilede i søknadsprosessen, lykkes med EU finansiering til sine prosjekter og i realiseringen av prosjektene. Tjenestene kan være Horizon 2020 Advisory eller Horizon 2020 Key account management.

Antall kunder i populasjonen	298	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	66
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	-	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	-

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	83 %	0 %	17 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	14 %	26 %	60 %
2019	11 %	34 %	55 %
2018	19 %	24 %	57 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	27
Eksportandel	23

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:				
	2018	2019	2020	
Vare	76 %	84 %	80 %	
Tjeneste	84 %	73 %	70 %	
Prosess	47 %	72 %	72 %	
Marked	81 %	90 %	81 %	
Organisasjon	44 %	64 %	61 %	
Andel som ikke gir innovasjon	17 %	16 %	15 %	

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	88 %	70 %	42 %
Nasjonalt nivå	2 %	3 %	17 %
Regionalt nivå			
Bedriftsnivå	7 %	12 %	14 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,67	4,60	4,56
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	83 %	88 %	82 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,46	5,59	5,56
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	79 %	77 %	76 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	4,79	5,77	5,23
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	83 %	84 %	85 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	75 %	65 %	75 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	80 %	72 %	83 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	70 %	68 %	70 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	75 %	83 %	85 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	74 %	75 %	71 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	65 %	74 %	69 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	38 %	38 %	49 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	50 %	46 %	52 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	29 %	52 %	58 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.17 IPR – rådgivning

IPR-rådgivning er et tilbud til gründere og små og mellomstore bedrifter som utvikler innovative produkter og tjenester, og som har lite eller ingen erfaring med IPR-systemet fra før. Tilbudet er et supplement til tjenester som tilbys av kommersielle aktører. Immaterielle rettigheter (IPR) består av et juridisk system og strategier som kan både beskyttelse og konkurransefortrinn. Med strategisk bruk av IPR kan bedrifter sikre seg rettigheter til det de utvikler, og bruke rettighetene til å øke lønnsomheten.

Antall kunder i populasjonen	351	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	75
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	-	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	-

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	59 %	12 %	29 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	4 %	18 %	78 %
2019	14 %	24 %	62 %
2018	19 %	22 %	59 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	12
Eksportandel	7

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:				
	2018	2019	2020	
Vare	90 %	88 %	86 %	
Tjeneste	84 %	83 %	77 %	
Prosess	68 %	74 %	70 %	
Marked	83 %	90 %	89 %	
Organisasjon	55 %	61 %	71 %	
Andel som ikke gir innovasjon	2 %	10 %	19 %	

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	86 %	74 %	59 %
Nasjonalt nivå	8 %	10 %	
Regionalt nivå			3 %
Bedriftsnivå	4 %	12 %	22 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,70	4,37	4,20
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	87 %	90 %	79 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,50	5,55	5,23
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	86 %	85 %	73 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	5,95	6,53	6,11
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	90 %	90 %	81 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	63 %	71 %	64 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	72 %	76 %	73 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	65 %	73 %	73 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	83 %	78 %	70 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	76 %	74 %	73 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	57 %	56 %	62 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	43 %	38 %	46 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	42 %	47 %	45 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	43 %	40 %	41 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.18 Internasjonal markedsrådgivning

Tjenesten er Innovasjon Norges største individuelle rådgivningstjeneste levert av kontorene i utlandet. Formålet med tjenesten er å bidra til at gründere og etablerte bedrifter styrker sin evne til å utnytte internasjonale markedsmuligheter, realiserer sitt vekstpotensial og raskere oppnår kommersielle resultater. For å øke mulighetene for vekst er det en suksessfaktor at norske bedrifter tenker internasjonalt fra dag en. Internasjonalisering er også en viktig driver for innovasjon. Et næringsliv som tidlig orienterer seg internasjonalt, har bedre forutsetning for å utvikle løsninger med verden som marked. Internasjonal markedsrådgivning består av ulike leveranser som tilpasses bedriftens behov, i alle faser av en internasjonaliseringsprosess.

Antall kunder i populasjonen	208	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	35
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	-	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	-

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	63 %	3 %	34 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	10 %	32 %	58 %
2019	23 %	43 %	34 %
2018	15 %	50 %	35 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	76
Eksportandel	25

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	63 %	66 %	75 %
Tjeneste	69 %	51 %	76 %
Prosess	53 %	38 %	31 %
Marked	73 %	86 %	93 %
Organisasjon	31 %	32 %	37 %
Andel som ikke gir innovasjon	22 %	18 %	11 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	68 %	40 %	33 %
Nasjonalt nivå		10 %	
Regionalt nivå	11 %	20 %	17 %
Bedriftsnivå	5 %	10 %	17 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	3,28	2,98	3,40
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	78 %	84 %	86 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,11	4,08	4,03
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	78 %	78 %	74 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	4,28	3,37	3,43
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	78 %	82 %	89 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	46 %	38 %	52 %
Konkurrenseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	54 %	45 %	61 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	50 %	37 %	45 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	57 %	52 %	52 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	54 %	50 %	52 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	51 %	46 %	45 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	43 %	28 %	29 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	33 %	39 %	43 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	28 %	27 %	37 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er ruset for «Vet ikke»

13.19 Investeringstilskudd – distrikt

Investeringstilskudd – distrikt kan benyttes i nærmere definerte distriktsutviklingsområder. Prosjekter med stor innovasjonsgrad og nyetableringer er høyest prioritert når det gjelder investerings-tilskudd til fysiske investeringer. Det gis ikke tilskudd til normale utskiftninger, moderniserings- eller vedlikeholdsinvesteringer. Tilskuddet skal stimulere bedrifter innenfor det distriktspolitiske virkeområdet til å gjennomføre prosjekter som ikke ville blitt realisert i samme grad uten offentlige tilskudd.

Antall kunder i populasjonen	192	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	66
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	191,64	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,98

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	2 %	0 %	98 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	2 %	20 %	78 %
2019	8 %	22 %	70 %
2018	15 %	32 %	54 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	13
Eksportandel	10

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:				
	2018	2019	2020	
Vare	92 %	94 %	96 %	
Tjeneste	82 %	79 %	90 %	
Prosess	84 %	91 %	78 %	
Marked	62 %	81 %	77 %	
Organisasjon	54 %	85 %	61 %	
Andel som ikke gir innovasjon	0 %	3 %	3 %	

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	10 %	10 %	11 %
Nasjonalt nivå	19 %	16 %	14 %
Regionalt nivå	19 %	20 %	8 %
Bedriftsnivå	29 %	41 %	49 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,37	4,05	3,98
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	95 %	100 %	96 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	4,95	5,46	5,02
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	100 %	97 %	96 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	5,37	7,00	5,79
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	100 %	97 %	97 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	54 %	57 %	53 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	72 %	84 %	75 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	73 %	73 %	80 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	80 %	81 %	89 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	63 %	70 %	77 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	19 %	26 %	25 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	25 %	26 %	34 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	41 %	43 %	26 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	29 %	46 %	39 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.20 Lavrisikolån

Lavrisikolån er et tilbud til bedrifter med behov for finansiering av sitt langsiktige kapital- behov, og kan benyttes til finansiering av anleggsmidler, som bygninger, maskiner, drifts- tilbehør, fiskefartøy, fiskeredskap mv. Det kreves tilfredsstillende økonomi og god pant- sikkerhet for lavrisikolån, og lånene gis med en konkurransedyktig markedsrente. Lavrisiko- lån kan gis til bedrifter over hele landet innen alle bransjer og næringer, men det prioriteres bedrifter i distrikter og prosjekter hvor lånetilbudet fra andre banker er begrenset på grunn av risikomessige vurderinger. I tillegg har Innovasjon Norge et spesielt ansvar for å ivareta finansiering av bedrifter i fiskeriene og i landbruket. Det er ingen begrensninger på bedriftsstørrelse, men lånene gis i hovedsak til små og mellomstore bedrifter med inntil 250 ansatte. Mange av de langsiktige investeringene finansieres i et samarbeid mellom lokal bank og Innovasjon Norge.

Antall kunder i populasjonen	69	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	33
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	975,07	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	13,21

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	21 %	3 %	76 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	14 %	18 %	68 %
2019	17 %	22 %	61 %
2018	17 %	28 %	56 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	24
Eksportandel	18

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	94 %	67 %	90 %
Tjeneste	93 %	82 %	87 %
Prosess	62 %	79 %	79 %
Marked	86 %	50 %	71 %
Organisasjon	57 %	50 %	63 %
Andel som ikke gir innovasjon	5 %	5 %	9 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	19 %	20 %	6 %
Nasjonalt nivå	11 %	4 %	17 %
Regionalt nivå	7 %	24 %	17 %
Bedriftsnivå	52 %	40 %	56 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)	2018	2019	2020
Samarbeid			
Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,09	5,37	3,97
Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	91 %	100 %	88 %
Kompetanse			
Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	4,35	4,58	5,42
Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	83 %	89 %	79 %
Innovasjon			
Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	3,91	4,84	6,27
Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	100 %	95 %	91 %
Antall ansatte			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	45 %	74 %	58 %
Konkurransesevne			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	57 %	74 %	68 %
Lønnsomhet			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	48 %	63 %	71 %
Overlevelse			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	57 %	84 %	81 %
Omsetning			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	57 %	68 %	74 %
Eksport			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	10 %	18 %	31 %
Kompetansespred			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	41 %	28 %	27 %
Miljøeffekt			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	39 %	47 %	36 %
Samfunnseffekt			
Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	9 %	53 %	30 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.21 Lavrisikolån - GFL - flåte

Låneordningen brukes til delfinansiering av investeringer i fartøy og til kvotekjøp. Det kreves tilfredsstillende sikkerhet for lånet med pant i fartøy. Flåtelån er kommersielle lån som gis på vanlige markedsmessige betingelser med konkurransedyktig rentenivå. Løpetiden er tilpasset avskrivningstiden. Låntager kan velge mellom flytende rente eller binding av renten til en nærmere spesifisert periode. Flåtelån gis som et alternativ til ordinære banklån eller som et supplement til annen bankfinansiering.

Antall kunder i populasjonen	117	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	23
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	1114,73	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	18,01

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	26 %	4 %	70 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	11 %	22 %	67 %
2019	37 %	21 %	42 %
2018	24 %	36 %	40 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	4
Eksportandel	25

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:				
	2018	2019	2020	
Vare	48 %	61 %	44 %	
Tjeneste	45 %	57 %	63 %	
Prosess	65 %	69 %	59 %	
Marked	21 %	15 %	13 %	
Organisasjon	43 %	61 %	44 %	
Andel som ikke gir innovasjon	36 %	18 %	30 %	

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå		13 %	11 %
Nasjonalt nivå			
Regionalt nivå			
Bedriftsnivå	60 %	38 %	56 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	2,68	3,59	3,26
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	84 %	86 %	74 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	2,84	2,18	1,91
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	60 %	55 %	52 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	1,60	1,64	1,74
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	64 %	82 %	70 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	48 %	38 %	43 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	54 %	38 %	57 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	63 %	33 %	68 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	46 %	48 %	55 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	68 %	57 %	46 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	14 %	11 %	25 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	29 %	14 %	33 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	32 %	36 %	52 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	24 %	32 %	35 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.22 Lavrisikolån - Landbrukslån

Landbrukslån er en del av ordningen med lavrisikolån, med landbruksaktører som målgruppe. Det kan gis lån til boligformål, kjøp av eiendom og investeringer i driftsbygninger og anlegg for tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Det kreves tilfredsstillende sikkerhet for lånene med pant i fast eiendom og evt. driftstilbehør. Landbrukslånene er kommersielle lån som gis til markedsmessige betingelser. Mange av de langsiktige investeringer finansieres i et samarbeid mellom lokal bank og Innovasjon Norge.

Antall kunder i populasjonen	193	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	53
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	485,50	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	2,59

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	28 %	4 %	68 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	6 %	6 %	88 %
2019	12 %	16 %	72 %
2018	9 %	11 %	79 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	2
Eksportandel	0

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:				
	2018	2019	2020	
Vare	67 %	55 %	73 %	
Tjeneste	54 %	39 %	50 %	
Prosess	74 %	75 %	74 %	
Marked	14 %	11 %	20 %	
Organisasjon	55 %	53 %	61 %	
Andel som ikke gir innovasjon	16 %	18 %	13 %	

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå			
Nasjonalt nivå	11 %		
Regionalt nivå	6 %	8 %	
Bedriftsnivå	39 %	75 %	83 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	2,91	2,27	2,89
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	81 %	59 %	79 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	2,49	1,77	2,21
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	70 %	59 %	70 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	1,72	1,59	1,96
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	84 %	82 %	87 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	23 %	29 %	26 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	32 %	31 %	44 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	44 %	58 %	60 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	64 %	68 %	62 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	51 %	60 %	60 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	2 %	0 %	0 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	19 %	11 %	15 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	38 %	38 %	42 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	27 %	21 %	77 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.23 Mentortjenesten

Mentortjenesten for gründere er en rådgivningstjeneste rettet mot gründerbedrifter i tidlig fase. Tjenesten består av to elementer; et tilskudd som gis gründer slik at gründer kan betale mentor et honorar for mentoreringen, og en koblingstjeneste hvor eksterne samarbeidsparter finner en passende mentor iht bestilling fra Innovasjon Norge. Tjenesten skal bidra til å lukke kompetansegap hos gründere og kan bidra både i forhold til spesifikk bransjekunnskap eller innenfor generelle kompetanseområder som f.eks. internasjonalisering. Mentor kommer inn i en fase hvor strategiske valg skal tas og aktiviteter må prioriteres nøye. Det presiseres overfor mottaker av tjenesten at mentor ikke skal bistå i den daglige drift, men være en bidragsyter og pådriver i forretningsutvikling og kommersialisering. Tjenesten leveres enten som Mentor I (inntil 30 timer mentoring) eller Mentor II (inntil 100 timer mentoring). Det foretas en behovsavklaring i hver enkelt sak, og mentortilbudet forsøkes å skreddersys i forhold til behovet som avdekkes. Alle distriktskontor har en mentorsansvarlig, men saksbehandling og oppfølging av mentorsaker foretas av alle kundansvarlige ved kontorene.

Antall kunder i populasjonen	315	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	107
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	10,09	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,03

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	70 %	4 %	26 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	2 %	20 %	78 %
2019	3 %	37 %	60 %
2018	6 %	17 %	77 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	2
Eksportandel	9

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	82 %	89 %	78 %
Tjeneste	88 %	92 %	78 %
Prosess	66 %	71 %	58 %
Marked	89 %	88 %	85 %
Organisasjon	59 %	65 %	73 %
Andel som ikke gir innovasjon	7 %	6 %	5 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	78 %	59 %	46 %
Nasjonalt nivå	10 %	11 %	5 %
Regionalt nivå		10 %	5 %
Bedriftsnivå	4 %	8 %	7 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,09	4,68	4,71
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	85 %	97 %	94 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	6,15	6,65	6,27
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	91 %	97 %	95 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	5,88	7,10	6,21
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	93 %	94 %	95 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	64 %	68 %	67 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	80 %	73 %	83 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	73 %	77 %	73 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	84 %	93 %	84 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	73 %	83 %	81 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	48 %	52 %	46 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	44 %	39 %	46 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	31 %	45 %	42 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	43 %	32 %	51 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.24 Miljøteknologi

Miljøteknologi omfatter renseteknologi, mer miljøvennlige produkter og produksjons- prosesser, mer effektiv ressurs håndtering og teknologiske systemer som reduserer miljø- påvirkningen. Tilskuddsordningen gjelder utvikling og investeringer i Norge, og dekker kostnader til prosjektering og utvikling av pilot- og demonstrasjonsanlegg, investerings- kostnader ved bygging av anlegg og kostnader med igangkjøring og testing etter driftsstart. Det gis ikke støtte til drift av anlegg, og prosjektene må være nær kommersialisering, dvs. forprosjekter og utviklingsprosjekter i tidlig fase støttes ikke. Målgruppen er bedrifter i alle størrelser, over hele landet.

Antall kunder i populasjonen	273	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	148
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	826,27	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	2,63

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	74 %	8 %	18 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	1 %	17 %	82 %
2019	1 %	17 %	82 %
2018	3 %	16 %	82 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	84
Eksportandel	28

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	95 %	92 %	94 %
Tjeneste	80 %	80 %	85 %
Prosess	80 %	77 %	76 %
Marked	88 %	88 %	92 %
Organisasjon	53 %	63 %	59 %
Andel som ikke gir innovasjon	6 %	1 %	1 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	73 %	64 %	64 %
Nasjonalt nivå	6 %	11 %	8 %
Regionalt nivå	2 %	2 %	1 %
Bedriftsnivå	11 %	16 %	14 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,36	5,74	5,05
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	98 %	99 %	99 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	6,27	6,57	6,41
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	96 %	98 %	99 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	6,55	6,47	7,03
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	94 %	99 %	99 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	57 %	63 %	66 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	76 %	84 %	85 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	70 %	74 %	72 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	77 %	81 %	86 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	67 %	76 %	76 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	54 %	64 %	57 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	42 %	53 %	46 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	92 %	96 %	93 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	33 %	37 %	51 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.25 Risikolån - Distriktsrettede

Distriktsrettede risikolån kan benyttes til toppfinansiering av et investeringsprosjekt, det vil si til finansiering av den mest risikoutsatte delen av investeringen. Lånet omfatter nyetablering, nyskaping, omstilling og utvikling, men kan normalt ikke benyttes til å finansiere løpende driftsutgifter. Rentene for innovasjonslån ligger noe høyere enn for lån i det private kredittmarkedet og skal normalt ha noe kortere løpetid (normalt 5-15 år). Målgruppen er alle bedrifter i alle bransjer uansett størrelse, men i praksis utgjør små og mellomstore bedrifter med inntil 100 ansatte den største kundegruppen.

Antall kunder i populasjonen	119	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	30
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	313,64	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	2,58

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	0 %	0 %	100 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	4 %	36 %	61 %
2019	12 %	14 %	74 %
2018	13 %	36 %	51 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	10
Eksportandel	13

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	79 %	86 %	82 %
Tjeneste	85 %	73 %	91 %
Prosess	70 %	78 %	83 %
Marked	70 %	74 %	82 %
Organisasjon	51 %	71 %	62 %
Andel som ikke gir innovasjon	7 %	13 %	7 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	20 %	28 %	6 %
Nasjonalt nivå	25 %	22 %	22 %
Regionalt nivå		11 %	28 %
Bedriftsnivå	30 %	22 %	33 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,41	4,45	3,43
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	93 %	89 %	90 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	5,61	4,30	4,27
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	95 %	81 %	87 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	5,20	5,11	5,27
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	93 %	87 %	93 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	64 %	55 %	59 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	80 %	74 %	68 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	64 %	76 %	59 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	82 %	81 %	72 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	75 %	79 %	68 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	37 %	34 %	26 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	32 %	19 %	32 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	34 %	51 %	43 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	27 %	28 %	30 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.26 Risikolån - Innovasjonslån

Innovasjonslån (tidligere kalt Landsdekkende risikolån) kan benyttes til toppfinansiering av et investeringsprosjekt; det vil si den delen av investeringen som er mest risikoutsatt på grunn av dårlig patentsikkerhet. Lånet benyttes til investeringsprosjekter som handler om ny- etableringer, nyskaping, omstilling, internasjonalisering og utvikling, og kan normalt ikke benyttes til å finansiere løpende utgifter som eksempelvis lønn, innkjøp av varer m.m. Innovasjonslån skal gis til prosjekter med høy addisjonalitet – det vil si prosjekter der Innovasjon Norges medvirkning skal være avgjørende for at prosjektet gjennomføres. Rentene for innovasjonslån ligger noe høyere enn for lån i det private kredittmarkedet og skal normalt ha noe kortere løpetid (normalt 5 - 15 år). Målgruppen er alle bedrifter i alle bransjer uansett størrelse, men i praksis utgjør små og mellomstore bedrifter med inntil 100 ansatte den største kundegruppen.

Antall kunder i populasjonen	772	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	292
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	2522,85	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	3,17

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	83 %	5 %	12 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	2 %	23 %	75 %
2019	5 %	27 %	68 %
2018	1 %	30 %	69 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	12
Eksportandel	19

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:	2018	2019	2020
Vare	75 %	88 %	82 %
Tjeneste	87 %	89 %	89 %
Prosess	67 %	71 %	69 %
Marked	92 %	94 %	94 %
Organisasjon	51 %	67 %	70 %
Andel som ikke gir innovasjon	3 %	1 %	2 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	72 %	71 %	40 %
Nasjonalt nivå	10 %	10 %	13 %
Regionalt nivå	1 %	2 %	3 %
Bedriftsnivå	7 %	11 %	29 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	4,86	4,94	4,80
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	97 %	99 %	96 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	6,64	7,12	7,00
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	96 %	96 %	96 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	6,63	7,74	7,72
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	97 %	99 %	98 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	71 %	79 %	80 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	81 %	87 %	93 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	70 %	84 %	83 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	86 %	93 %	95 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	90 %	91 %	89 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	68 %	66 %	70 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	51 %	47 %	51 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	33 %	51 %	49 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	41 %	42 %	47 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.27 Tilskudd - Landsdekkende

Tilskudd er et virkemiddel som kan skape konkurransevidning og er derfor underlagt retningslinjer i EØS-avtalen som angir maksimale støttesatser avhengig av formål, bedrifts- størrelse og geografisk lokalisering. I henhold til disse retningslinjene kan det gis tilskudd til SMB-støtte til konsulentbistand og andre tjenester/aktiviteter, støtte til opplæring, støtte til forskning, utvikling og innovasjon, støtte til investeringer og regional støtte til små nyetablerte bedrifter med vekstpotensial. Deresom det ikke kan gis tilskudd etter formålene over, kan tilskudd gis etter reglene om bagatellmessig støtte som kan utgjøre maksimalt € 200.000. Generelt sett gis det tilskudd til innovative og internasjonalt rettede prosjekter for å bedre lønnsomheten redusere risikoen. Det er et krav om at tilskuddet skal være utløsende for at støtte skal kunne gis. Tjenesten kalles Landsdekkende utviklingstilskudd, og målgruppen er primært små og mellomstore bedrifter over hele landet, men statsstøttereglene gir også i noen grad anledning til å gi tilskudd til store bedrifter.

Antall kunder i populasjonen	34	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	14
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	50,15	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	1,33

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	86 %	0 %	14 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	0 %	7 %	93 %
2019	4 %	26 %	70 %
2018	0 %	16 %	84 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	7
Eksportandel	6

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	81 %	95 %	89 %
Tjeneste	91 %	95 %	100 %
Prosess	67 %	53 %	71 %
Marked	81 %	100 %	80 %
Organisasjon	52 %	67 %	57 %
Andel som ikke gir innovasjon	0 %	4 %	21 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	60 %	75 %	
Nasjonalt nivå			
Regionalt nivå			
Bedriftsnivå			33 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	6,32	5,25	6,36
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	100 %	96 %	100 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	6,50	5,46	5,93
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	97 %	92 %	86 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	5,35	5,33	3,36
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	100 %	96 %	79 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	59 %	59 %	50 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	53 %	84 %	73 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	50 %	47 %	56 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	62 %	74 %	73 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	55 %	76 %	56 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	48 %	59 %	60 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	70 %	65 %	75 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	44 %	42 %	43 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	41 %	33 %	36 %

Vi gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

13.28 Utviklingsprogram for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping ble etablert i begynnelsen av 2015 og består av flere tidligere enkeltstående program. Utviklingsprogrammet skal skape økt vekst og verdiskaping innen lokalmat, reiseliv, reindriftsnæringen, Inn på tunet, innlandsfiske og andre tilleggsnæringer basert på landbrukets ressurser. Programmet skal stimulere til flere nye gründere, økt lønnsomhet og konkurranseevne gjennom bedriftsutvikling, samarbeid samt kompetanse- og omdømmeaktiviteter. Midlene kommer fra jordbruks- og reindriftsavtalen med ulike målgrupper. Utviklingsprogrammet skal bidra til mobilisering av gründere gjennom nasjonale prosjekter, øke verdiskapingen for bedrifter i programmets målgrupper samt annen næringsvirksomhet basert på landbrukets ressurser. Utviklingsprogrammets midler skal brukes for å øke bedriftenes faglige og forretningsmessige kompetanse, og for å skape gode nettverk og arena for erfaringsutveksling mellom bedriftene.

Antall kunder i populasjonen	179	Antall kunder i utvalget (intervjuet)	77
Totalt innvilget i populasjonen (mill)	113,03	Gjennomsnittlig innvilget per kunde som har svart på undersøkelsen (mill)	0,54

DPV	Sone 1	Sone 2	Sone 3
Andel	42 %	4 %	55 %

Addisjonalitet	Lav	Middels	Høy
2020	4 %	16 %	80 %
2019	0 %	19 %	81 %
2018	4 %	17 %	79 %

Gjennomsnitt per kunde	
Antall ansatte	8
Eksportandel	2

Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til innovasjon innen:			
	2018	2019	2020
Vare	90 %	85 %	92 %
Tjeneste	84 %	86 %	90 %
Prosess	80 %	63 %	75 %
Marked	86 %	74 %	93 %
Organisasjon	68 %	59 %	85 %
Andel som ikke gir innovasjon	6 %	0 %	3 %

Innovasjonshøyde for nye varer, tjenester og prosesser			
	vare	tjeneste	prosess
Internasjonalt nivå	17 %	7 %	12 %
Nasjonalt nivå	6 %	8 %	9 %
Regionalt nivå	14 %	10 %	5 %
Bedriftsnivå	50 %	54 %	63 %

Rangering av tjenesten etter utvalgte indikatorer (gjennomsnitt)		2018	2019	2020
Samarbeid	Antall aktører utviklingsprosessen har ført til økt samarbeid med (av 10)	5,27	4,91	4,51
	Andel av utviklingsprosessene med samarbeidsbidrag	96 %	98 %	97 %
Kompetanse	Antall områder utviklingsprosessen i stor grad har gitt økt kompetanse om (av 12)	4,69	4,81	5,21
	Andel av utviklingsprosessene med kompetansebidrag	88 %	93 %	91 %
Innovasjon	Antall områder der utviklingsprosessen i stor grad har bidratt til innovasjon (av 17)	5,43	5,37	7,18
	Andelen utviklingsprosesser med bidrag til innovasjon	94 %	100 %	97 %
Antall ansatte	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir økning i antall ansatte	50 %	29 %	56 %
Konkurranseevne	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer konkurranseevnen	55 %	57 %	73 %
Lønnsomhet	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer lønnsomheten	57 %	60 %	71 %
Overlevelse	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bedrer overlevelsesmuligheten	60 %	68 %	84 %
Omsetning	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt omsetning	67 %	69 %	69 %
Eksport	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad bidrar til økt eksport	11 %	10 %	6 %
Kompetansespred	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir kompetansespredning	55 %	51 %	38 %
Miljøeffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir miljøeffekt	31 %	35 %	40 %
Samfunnseffekt	Andelen utviklingsprosesser som i stor grad gir samfunnseffekt	43 %	35 %	39 %

V i gjør oppmerksom på at tallene er renset for «Vet ikke»

Vedlegg 1 - Spørreskjema

KEU – FØRUNDEKSØKELSEN 2020

I - Språk - Language

Vennligst velg ønsket språk for undersøkelsen

Please choose your preferred language for the survey

- ☐ Norsk (20)
- ☐ English (9)

i30 - INNOVASJON NORGES KUNDEEFFEKTUNDERSØKELSE - FØRUNDEKSØKELSEN

Denne undersøkelsen sendes til alle som mottar leveranser (finansiering, rådgiving eller annen kontakt) fra Innovasjon Norge i 2020 i forbindelse med et utviklingsprosjekt. Undersøkelsen har til hensikt å kartlegge forventede effekter av leveransen noen år frem i tid (3-4 år). Leveranser fra Innovasjon Norge skal dekke kundenes behov for utvikling på en rekke ulike områder. I denne undersøkelsen vil alle slike typer utvikling omtales som en utviklingsprosess. Med dette menes alle gjennomførte aktiviteter, for eksempel finansiering (lån og tilskudd), rådgiving, deltakelse på kurs eller lignende.

q19 - Status

Du/virksomheten fikk i 2020 et tilbud om leveranse fra Innovasjon Norge. Har du/ virksomheten benyttet dere av dette tilbudet?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
- ☐ Nei, men kommer til å benytte det (2)
- ☐ Nei, og kommer ikke til å benytte det (3)

CONDITION	f('q19')=='3'	
	true	false
	Question BlockToCall1()	
END	Condition f('q19')=='3'	

q20 - Finansiering

I tillegg til leveransen fra Innovasjon Norge, er utviklingsprosessen delfinansiert ved hjelp av følgende?
(ett svar per linje)

	Ja (1)	Nei (2)	Vet ikke (3)
Egenkapital (1)	☐	☐	☐
Lån fra banker eller andre finansinstitusjoner (2)	☐	☐	☐
Annen offentlig finansiering enn Innovasjon Norge (3)	☐	☐	☐
Eksterne investorer (4)	☐	☐	☐

CONDI- TION	f('q20')['2']=='1'	
	true	false
	Question q21(Betydning for lån)	

q21 - Betydning for lån

Etter din vurdering, hvilken betydning har eller vil leveransen fra Innovasjon Norge ha for utløsning av lån?
(kun ett svar)

- ☐ Ingen (1)
- ☐ Liten (2)
- ☐ Noe (3)
- ☐ Stor (4)
- ☐ Svært stor (5)
- ☐ Vet ikke/ikke relevant (99)

END	Condition f('q20')['2']=='1'	
CONDITION	f('q20')['4']=='1'	
	true	false
	Question q168(Eksterne investorer)	

q168 - Eksterne investorer

Hva slags eksterne investorer har virksomheten fått inn?

(flere svar mulig)

- ☐ Familie (1)
- ☐ Venner (2)
- ☐ Norske forretningsengler (3)
- ☐ Utenlandske forretningsengler (4)
- ☐ Andre norske private investorer (5)
- ☐ Andre utenlandske private investorer (6)
- ☐ Norsk venture kapital (7)
- ☐ Utenlandsk venture kapital (8)
- ☐ Norsk egenkapitalfond (9)
- ☐ Utenlandsk egenkapitalfond (10)
- ☐ Norsk såkornfond (11)
- ☐ Utenlandsk såkornfond (12)
- ☐ Norsk industriaktør (13)
- ☐ Utenlands industriaktør (14)
- ☐ Norske institusjonelle investorer (15)
- ☐ Utenlandske institusjonelle investorer (16)
- ☐ Andre (vennligst spesifiser) (17) _____

q169 - Betydning for eksterne investorer

Etter din vurdering, hvilken betydning har eller vil leveransen fra Innovasjon Norge ha for at dere har fått eksterne investorer?

(kun ett svar)

- ☐ Ingen (1)
- ☐ Liten (2)
- ☐ Noe (3)
- ☐ Stor (4)
- ☐ Svært stor (5)
- ☐ Vet ikke/ikke relevant (99)

END

Condition $f(q_{20})[4]='1'$

q22 - Innovasjon Norges betydning for utviklingsprosessen

Hva tror du ville skjedd med utviklingsprosessen dersom Innovasjon Norge ikke hadde bidratt? Utviklingsprosessen ville...

(kun ett svar)

- ☐ Sannsynligvis blitt gjennomført i samme skala og med samme tidsskjema (1)
- ☐ Sannsynligvis blitt gjennomført i samme skala, men på et senere tidspunkt (2)
- ☐ Sannsynligvis blitt gjennomført i mindre skala, men med samme tidsskjema (3)
- ☐ Sannsynligvis blitt gjennomført i mindre skala og på et senere tidspunkt (4)
- ☐ Sannsynligvis ikke blitt gjennomført i det hele tatt (5)
- ☐ Vet ikke (6)

q32 – Samarbeid

Har eller vil utviklingsprosessen føre til økt samarbeid med noen av følgende virksomheter?
(ett svar per linje)

	Ja, norsk(e) (1)	Ja, utenlandsk(e) (2)	Ja, både norsk(e) og utenlandsk(e) (3)	Nei (4)	Vet ikke (99)
Universiteter og høyskoler (1)	☐	☐	☐	☐	☐
Forskningsinstitutter (2)	☐	☐	☐	☐	☐
Kunder (3)	☐	☐	☐	☐	☐
Leverandører (4)	☐	☐	☐	☐	☐
Konkurrenter (5)	☐	☐	☐	☐	☐
Konsulenter (6)	☐	☐	☐	☐	☐
Investorer/finansiering (7)	☐	☐	☐	☐	☐
Offentlige myndigheter (8)	☐	☐	☐	☐	☐
Bransjeorganisasjoner (9)	☐	☐	☐	☐	☐
Frivillige organisasjoner (10)	☐	☐	☐	☐	☐

CONDITION

f('q32')['1'].any('1','2','3') || f('q32')['2'].any('1','2','3') || f('q32')['3'].any('1','2','3') || f('q32')['4'].any('1','2','3') || f('q32')['5'].any('1','2','3') || f('q32')['6'].any('1','2','3') || f('q32')['7'].any('1','2','3') || f('q32')['8'].any('1','2','3') || f('q32')['9'].any('1','2','3') || f('q32')['10'].any('1','2','3')

true

false

Question q140(Innhold i samarbeidet)

q140 - Innhold i samarbeidet

Vennligst angi hva det samarbeides om
(flere svar mulig)

- ☐ Eksport eller salg av varer og tjenester (1)
- ☐ Joint venture (2)
- ☐ Kompetanseoverføring (3)
- ☐ Leverandøravtale (4)
- ☐ Leverandørutvikling (HMS, samfunnsansvar, arbeidstakerrettigheter etc.) (5)
- ☐ Lisensavtale (6)
- ☐ Produksjonsavtale (subcontracting & co-contracting) (7)
- ☐ Teknologisamarbeid (8)
- ☐ Transport/logistikk (9)
- ☐ Underleverandøravtale/outsourcing-aktiviteter (10)
- ☐ Annet (vennligst spesifiser) (11) _____

END

Condition f('q32')['1'].any('1','2','3') || f('q32')['2'].any('1','2','3') || f('q32')['3'].any('1','2','3') || f('q32')['4'].any('1','2','3') || f('q32')['5'].any('1','2','3') || f('q32')['6'].any('1','2','3') || f('q32')['7'].any('1','2','3') || f('q32')['8'].any('1','2','3') || f('q32')['9'].any('1','2','3') || f('q32')['10'].any('1','2','3')

q34 - Økt kompetanse

I hvilken grad har eller vil utviklingsprosessen øke din/virksomhetens kompetanse om:

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (6)
Utvikling av nye produkter i form av varer (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvikling av nye produkter i form av tjenester (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forbedring av produksjonsprosesser (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvikling av markeder (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvikling av organisasjon og ledelse i bedriften (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Strategiprosesser og veivalg (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rekruttering og opplæring av ansatte (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økonomi, budsjetter og økonomistyring (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muligheter ved samarbeid og nettverk (9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Internasjonalt samarbeid (10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Internasjonale markeder (11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eksport (12)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CONDITION

f('q34')['1'].none('1','2','99','88') f('q34')['2'].none('1','2','2','99','88') f('q34')['3'].none('1','2','99','88') f('q34')['4'].none('1','2','99','88') f('q34')['5'].none('1','2','99','88') f('q34')['6'].none('1','2','99','88') f('q34')['7'].none('1','2','99','88') f('q34')['8'].none('1','2','99','88') f('q34')['9'].none('1','2','99','88') f('q34')['10'].none('1','2','99','88') f('q34')['11'].none('1','2','99','88') f('q34')['12'].none('1','2','99','88')	
true	false
Question q77(Kompetansespredning)	

q77 - Kompetansespredning

I hvilken grad har eller vil kompetansen som er opparbeidet gjennom utviklingsprosessen bli spredd utenfor bedriften?

(kun ett svar)

- ☐ Ingen grad (1)
- ☐ Liten grad (2)
- ☐ Noen grad (3)
- ☐ Stor grad (4)
- ☐ Svært stor grad (5)
- ☐ Vet ikke (6)

END

Condition f('q34')['1'].none('1','2','99','88') f('q34')['2'].none('1','2','2','99','88') f('q34')['3'].none('1','2','99','88') f('q34')['4'].none('1','2','99','88') f('q34')['5'].none('1','2','99','88') f('q34')['6'].none('1','2','99','88') f('q34')['7'].none('1','2','99','88') f('q34')['8'].none('1','2','99','88') f('q34')['9'].none('1','2','99','88') f('q34')['10'].none('1','2','99','88') f('q34')['11'].none('1','2','99','88') f('q34')['12'].none('1','2','99','88')

q36 - Utvikling og forbedring av varer

Har eller vil utviklingsprosessen føre til nye varer eller forbedring av eksisterende varer?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)
☐ Vet ikke (3)

CONDI- TION	f('q36')=='1'	
	true	false
Question q37(Forventet utvikling)		

q37 - Forventet utvikling

I hvilken grad har eller tror du utviklingsprosessen vil føre til følgende?

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
Utvikling av helt ny vare (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forbedring av design, egenskap og/eller kvalitet på eksisterende vare (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CONDI- TION	f('q37')['1']=='2' f('q37')['1']=='3' f('q37')['1']=='4' f('q37')['1']=='5'	
	true	false
Question q38(Varen)		

q38 - Varen

Hvordan vil du beskrive den nye varen?

(kun ett svar)

- ☐ Helt ny - finnes ikke fra før i noen markeder (1)
☐ Ny på det norske markedet - men kjent i utlandet (2)
☐ Ny på det regionale markedet - men kjent på det nasjonale markedet (3)
☐ Ny for virksomheten din - men kjent på markedet (4)
☐ Vet ikke/ikke relevant (5)

E Z	Condition f('q37')['1']=='2' f('q37')['1']=='3' f('q37')['1']=='4' f('q37')['1']=='5'	
	Condition f('q36')=='1'	

q39 - Utvikling og forbedring av tjenester

Har eller vil utviklingsprosessen føre til nye tjenester eller forbedring av eksisterende tjenester?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)
☐ Vet ikke (3)

CONDI- TION	f('q39')=='1'	
	true	false
Question q40(Forventet utvikling)		

q40 - Forventet utvikling

I hvilken grad har eller tror du utviklingsprosessen vil føre til følgende?

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
Utvikling av helt ny tjeneste (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forbedring av design, egenskap og/eller kvalitet på eksisterende tjeneste (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CONDI- TION	f('q40')['1']=='2' f('q40')['1']=='3' f('q40')['1']=='4' f('q40')['1']=='5'	
	true	false
Question q41(Tjenesten)		

q41 - Tjenesten

Hvordan vil du beskrive den nye tjenesten?

(kun ett svar)

- ☐ Helt ny - finnes ikke fra før i noen markeder (1)
☐ Ny på det norske markedet - men kjent i utlandet (2)
☐ Ny på det regionale markedet - men kjent på det nasjonale markedet (3)
☐ Ny for virksomheten din - men kjent på markedet (4)
☐ Vet ikke/ikke relevant (5)

E Z 4	Condition f('q40')['1']=='2' f('q40')['1']=='3' f('q40')['1']=='4' f('q40')['1']=='5'	
	Condition f('q39')=='1'	

q42 - Utvikling og forbedring av produksjonsprosesser

Har eller vil utviklingsprosessen føre til nye produksjonsprosesser eller effektivisering/forbedring av eksisterende produksjonsprosesser?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)
☐ Vet ikke (3)

CONDI- TION	f('q42')=='1'	
	true	false
	Question q43(Forventet utvikling)	

q43 - Forventet utvikling

I hvilken grad har eller tror du utviklingsprosessen vil føre til følgende?

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
Utvikling av helt ny produksjonsprosess (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Effektivisering av eksisterende produksjonsprosesser (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Utvikling av metoder for lagring, levering og/eller distribusjon (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CONDI- TION	f('q43')['1']=='2' f('q43')['1']=='3' f('q43')['1']=='4' f('q43')['1']=='5'	
	true	false
	Question q44(Produksjonsprosessen)	

q44 - Produksjonsprosessen

Hvordan vil du beskrive den nye produksjonsprosessen?

(kun ett svar)

- ☐ Helt ny - finnes ikke fra før i noen markeder (1)
☐ Ny på det norske markedet - men kjent i utlandet (2)
☐ Ny på det regionale markedet - men kjent på det nasjonale markedet (3)
☐ Ny for virksomheten din - men kjent på markedet (4)
☐ Vet ikke/ikke relevant (5)

E Z 4	Condition f('q43')['1']=='2' f('q43')['1']=='3' f('q43')['1']=='4' f('q43')['1']=='5'	
	Condition f('q42')=='1'	
E Z 4	f('q37')['1']=='2' f('q37')['1']=='3' f('q37')['1']=='4' f('q37')['1']=='5' f('q40')['1']=='2' f('q40')['1']=='3' f('q40')['1']=='4' f('q40')['1']=='5' f('q43')['1']=='2' f('q43')['1']=='3' f('q43')['1']=='4' f('q43')['1']=='5'	
	true	false
CONDI- TION	Question q45(Beskyttelse av den nyutviklede varen, tjenesten og/eller prosessen)	

q45 - Beskyttelse av den nyutviklede varen, tjenesten og/eller prosessen

Har eller tror du at virksomheten vil komme til å bruke noen av følgende metoder for å beskytte det nye som utvikles?

(ett svar per linje)

	Ja (1)	Nei (2)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
Patent (1)	☐	☐	☐	☐
Registrert varemerke (2)	☐	☐	☐	☐
Registrert design (3)	☐	☐	☐	☐
Fortrolighetsavtaler (4)	☐	☐	☐	☐
Hemmelighold (5)	☐	☐	☐	☐
Opphavsrett/copyright (6)	☐	☐	☐	☐
Kompleks utforming/design (7)	☐	☐	☐	☐
Annet (8)	☐	☐	☐	☐

END

Condition f('q37')['1']=='2' || f('q37')['1']=='3' || f('q37')['1']=='4' || f('q37')['1']=='5' || f('q40')['1']=='2' || f('q40')['1']=='3' || f('q40')['1']=='4' || f('q40')['1']=='5' || f('q43')['1']=='2' || f('q43')['1']=='3' || f('q43')['1']=='4' || f('q43')['1']=='5'

q46 - Markedsføring og markedsutvikling

Har eller vil utviklingsprosessen føre til introduksjon på nye geografiske markeder eller endret markedsføring?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)
☐ Vet ikke (3)

CONDITION

f('q46')=='1'

true

false

Question q47(Forventet utvikling)

q47 - Forventet utvikling

I hvilken grad har eller tror du utviklingsprosessen vil føre til følgende?

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
Anvendelse av nye salgskanaler eller markedsføringsmetoder (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Introduksjon av varer/tjenester til nye geografiske markeder (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lansering av varer/tjenester på en ny måte (f.eks. ny design eller innpakning) (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Identifisering av nye behov hos eksisterende eller nye kunder (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q48 - Organisasjonsutvikling

Har eller vil utviklingsprosessen føre til at virksomheten tar i bruk nye organisatoriske løsninger eller nye arbeidsrutiner-/prosesser?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)
☐ Vet ikke (3)

CONDITON	f('q48')=='1'
	Question q49(Forventet utvikling)

q49 - Forventet utvikling

I hvilken grad har eller tror du utviklingsprosessen vil føre til endring i følgende forhold i bedriften?

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
Ledelsesfunksjoner og/eller strukturer (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forretningsmodellen (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæringssystemer, arbeidsprosedyrer eller kvalitetsstyring (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeidsansvar og beslutningsprosedyrer (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Organisering av relasjoner til andre virksomheter eller offentlige institusjoner (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prosesser/metoder for å identifisere kundebehov (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q50 - Økonomiske effekter

I hvilken grad har eller vil utviklingsprosessen føre til følgende for virksomheten?

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (6)
Økt omsetning (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økt eksport (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedret konkurranseevne (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedret lønnsomhet (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedret overlevelsesmulighet (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Økt sysselsetting (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

CONDITON	f('q50')['2']=='2' f('q50')['2']=='3' f('q50')['2']=='4' f('q50')['2']=='5'
	Question q85(Utløsende for eksport)

q85 - Utløsende for eksport

Har virksomheten eksportert tidligere?

(kun ett svar)

- ☐ Ja (1)

- ☐ Nei (2)
- ☐ Nei, denne utviklingsprosessen forventes å utløse virksomhetens første eksport (3)

q86 - Økt eksport - markeder

I hvilke av disse markedene forventes økt eksport?

(flere svar mulig)

- ☐ Norden (1)
- ☐ EU/EØS forøvrig (2)
- ☐ Europa utenom Norden og EU/EØS (3)
- ☐ Nord- Amerika (4)
- ☐ Sør- og Mellom-Amerika (5)
- ☐ Kina (6)
- ☐ Nordøst-Asia (7)
- ☐ Sørøst-Asia (8)
- ☐ Øvrige land i Asia (9)
- ☐ Midtøsten (10)
- ☐ Afrika (11)
- ☐ Oseania (12)

q160 - Tjenesten fra Innovasjon Norge

I hvilken grad har/vil tjenesten fra Innovasjon Norge bidra til at virksomheten har kommet i gang med sin internasjonaliseringsprosess?

(kun ett svar)

- ☐ Ingen grad (1)
- ☐ Liten grad (2)
- ☐ Noen grad (3)
- ☐ Stor grad (4)
- ☐ Svært stor grad (5)
- ☐ Vet ikke (6)

g2105 - Barrierer for eksport
 (to svar per linje)

	q2106 - I hvilken grad har din virksomhet støtt på følgende barrierer/risikofaktorer:							q2104 - I hvilken grad har du/din virksomhet fått hjelp av Innovasjon Norge til å håndtere følgende barrierer/risikofaktorer:						
	I G (1)	L G (2)	N G (3)	SG (4)	S G (5)	VI (99)	IR (88)	I G (1)	L G (2)	N G (3)	SG (4)	S G (5)	VI (99)	IR (88)
Tilgang til finansiering av internasjonaliseringsarbeidet (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Relevant markedsinformasjon for valg av marked (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetanse om lover og regler i andre land (handels-tekniske spørsmål) (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Finne strategisk samarbeidspartner lokalt i markedet (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bedriftsintern kompetanse/kapasitet til internasjonaliseringsprosessen (5)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilgang til relevante FoU-/kompetansemiljøer/ klynger hjemme (6)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilgang til relevante FoU-/kompetansemiljøer/klynger eller nettverk ute (7)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskap om konkurrenter (8)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilgang til nødvendig teknologi (9)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Språk-/kulturkompetanse (10)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Korrupsjonsutfordringer (11)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Krav om lokalt eierskap eller lokal tilstedeværelse (12)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q164 - Benytte Innovasjon Norge igjen

 Tror du at du vil benytte Innovasjon Norges tjenester om du skulle forsøke deg internasjonalt i framtiden?
 (kun ett svar)

- ☐ Ja (1)
☐ Nei (2)
☐ Vet ikke (3)

CONDITION

f('q164')==2'

true

false

Question q166(Årsak)

q166 - Årsak

Hva er årsaken til dette?

END

Condition f('q164')=='2'

q167 - Mangler i tjenestetilbud

Hva savnet du i Innovasjon Norges tjenestetilbud i forbindelse med din internasjonaliseringsprosess?

END

Condition f('q50')['2']=='2' || f('q50')['2']=='3' || f('q50')['2']=='4' || f('q50')['2']=='5'

q2114 - Miljøeffekter

I hvilken grad har eller vil utviklingsprosessen bidra til miljøeffekter (både i og utenfor egen virksomhet) i form av:
(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
reduisert forurensing? (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reduksjon i utslipp av klimagasser? (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
bedre utnyttelse av naturressurser? (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q2115 - Samfunnseffekter

I hvilken grad har eller vil utviklingsprosessen bidra til samfunnseffekter (både i og utenfor egen virksomhet) i form av:

(ett svar per linje)

	Ingen grad (1)	Liten grad (2)	Noen grad (3)	Stor grad (4)	Svært stor grad (5)	Vet ikke (99)	Ikke relevant (88)
bedre helse og velferd? (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
økt dyrevelferd? (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
økt mangfold i næringslivet (kjønn, alder, nasjonalitet, minoritetsgrupper, mfl)? (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

END

Folder MODUL 3 FØRUNDERSØKELSEN

q139 - Rolle i virksomheten

Hva er din rolle i virksomheten?

(flere svar mulig)

- ☐ Administrerende direktør/daglig leder (1)
- ☐ Prosjektleder (2)
- ☐ Økonomidirektør (3)
- ☐ Teknisk direktør (4)
- ☐ Markedsdirektør (5)
- ☐ Gründer av virksomheten (6)
- ☐ Styreformann i virksomheten (7)
- ☐ Styremedlem i virksomheten (8)
- ☐ Eier av virksomheten (9)
- ☐ Annet (vennligst spesifiser) (10)_____

q52 - Bakgrunnsinformasjon om virksomheten

I denne siste delen av undersøkelsen ønsker vi at du besvarer noen få spørsmål knyttet til din virksomhet (bedrift). Gjelder dine svar i denne undersøkelsen en allerede etablert bedrift/virksomhet?

(kun ett svar)

- ☐ Ja, etablert i 2015 eller før (1)
- ☐ Ja, etablert etter 2015 (2)
- ☐ Nei (3)

CONDITION

f('q52')!='3'

true

false

Question q53(Etablert år)

q53 - Etablert år

Hvilket år ble virksomheten etablert?

Skriv årstall på formen ÅÅÅÅ - 4 siffer

CONDITION

f('registerdata')=='0'

true

false

Question q121(Omsetning)

q121 - Omsetning

Hvor stor var virksomhetens omsetning i 2018? Skriv inn tallet i hele norske kroner uten mellomrom eller komma/punktum
(kun tall)

END

Condition f('registerdata')=='0'

q54 - Prosentandel eksport

Omtrent hvor stor prosentandel av samlet omsetning ble eksportert i 2018?
(kun tall)

q55 - Antall ansatte

Hvor mange ansatte hadde virksomheten per 31.12.2018?
(kun tall)

q56 - Antall årsverk

Hvor mange årsverk hadde virksomheten per 31.12.2018 (ett årsverk er ca. 1850 timer)?
(kun tall)

q135 – Fremtidig omsetningsutvikling

Sammenlignet med dagens situasjon, hvordan tror du virksomhetens omsetning vil utvikle seg i løpet av:
(ett svar per linje)

	Sterk reduksjon (1)	Moderat reduksjon (2)	Ingen endring (3)	Moderat økning (4)	Sterk økning (5)	Vet ikke (99)
Ett år (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tre år (4)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q170 - Fremtidig sysselsettingsutvikling

Sammenlignet med dagens situasjon, hvordan tror du virksomhetens sysselsetting vil utvikle seg i løpet av:
(ett svar per linje)

	Reduksjon (1)	Ingen endring (2)	En nyan-satt (3)	To til tre ny-ansatte (4)	Fire til fem ny-ansatte (5)	Flere enn fem nyansatte (6)	Vet ikke (99)
Ett år (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tre år (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q57 - Utenlandsk eierskap

Har virksomheten utenlandske eiere?

(kun ett svar)

- ☐ Ja, heleid av utenlandske eiere (1)
- ☐ Ja, en majoritet blant eierne er utenlandske (2)
- ☐ Ja, en minoritet blant eierne er utenlandske (3)
- ☐ Nei, selskapet er 100 prosent norsk eid (4)
- ☐ Vet ikke (99)

END

Condition f('q52')!='3'

q58 - Annen mottaker på neste undersøkelse

Du vil motta en ny undersøkelse om 3-4 år der hensikten er å kartlegge faktiske effekter av leveransen. Dersom en annen person enn deg bør motta denne undersøkelsen, ber vi deg fylle inn følgende opplysninger:

Navn: (1) _____

E-postadresse: (2) _____

q59 - Ytterligere informasjon

Dersom du har tilleggsinformasjon eller kommentarer til undersøkelsen, kan du skrive det her:

STOP

Complete –

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrländsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Fredrikinkatu 61a
00100 Helsinki
Finland
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu

LATVIJA

Oxford Research SIA
Vilandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67142503
<http://oxfordresearch.lv>
info@oxfordresearch.lv